Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı: 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ 26 Mayıs 1980

10 LİRA

BÜTÜN YÖNLERİYLE YAŞAYANLAR ANLATIYOR **12 MART**

...Ve kaçtılar!

8. SAYFADA

MSP İl Başkanları «kadayıfın altının kızarıp kızarmadığını» araştırmak için Ankara'da toplandı

Erbakan: "AP'nin himayesindeki anarşistler Kırşehir ve Yozgat'ı kurtarılmış bölge haline getirdiler"

■ "Irkçıların İmam Hatiplerdeki faaliyetlerine AP hükümeti gözyumuyor"

ANKARA (ÖZEL)

"KADAYIFIN altının kızarıp kızarmadığını" araştırmak için Ankara'da toplanan İl Başkanlarına hitaben bir konuşma

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Trabzon Emniyeti, ısrarla komandoları koruyor

Sınava giden öğrencilerin üzerine otomatik silahlarla ateş açıldı

■ KTÜ'ye koydukları bomba ellerinde patlayınca, bu kez de öğrenci kitlesini taradılar

■ MHP, Kayseri'den sonra cinayet ve tertiplerini şimdi de Trabzon'a yöneltti

Trabzon'da faşist katliam: 2 ölü, 14 yaralı

HABER MERKEZİ

TRABZON ÜYD İkinci Başkanı Ekrem Çamaş'ın Karadeniz Teknik Üniversitesi'ni bombalamasından sonra, pazar günü de Eğitim Enstitüsü sınavlarına giden öğrencilerin üzerine otomatik silahlarla ateş açan faşistler iki öğrenciyi öldürdü, çok sayıda öğrenciyi de yaraladı.

Pazar sabahı saat 08.00 sularında sınavlara girmek üzere Meydan civarında toplanan öğrencilerin üzerine bir grup komando tarafından otomatik silahlarla ateş açıldı. Mehmet Ordulu olay yerinde, ağır yaralanan Saim Eminağaoğlu kaldırıldığı Trabzon Numune Hastanesinde kurtarılamayarak öldü. Olay sırasında 14 öğrenci de yaralandı. Öğrencilerin bazılarının durumlarının ağır olduğu bildirilirken, kimlikleri de şöyle belirlendi: İbrahim Kavzaoğlu, Mehmet Sözer, Mustafa Okumuş, Cemil Yavuz, Ercüment Erdem, Raşit Öner, Orhan Şirin Sinan Bayrak, Mahmut Özcan.

Bu arada, okula gitmek üzere toplanan ve yola çıkan öğrencileri bir ekip otosunun bir süre takip etmesi ve otonun olay yerine 50-60 metre kala ayrılmasından sonra katliamın gerçekleşmesi dikkat çekti. Yurttaşlar, Eğitim Enstitüsü yolunda her gün bir ekip otosu dolaşırken, olay anında bunun ortadan kaybolmasının da ilginç olduğuna işaret ettiler.

Olaydan sonra olağanüstü toplanan Fatih Eğitim Enstitüsü yöneticileri sınavların 28 Mayıs Çarşamba gününe kadar ertelenmesi kararını aldılar, ancak kurul salı günü yeniden toplanarak olayları görüşecek.

Yetkililer ise, olayla ilgili soruşturmaya başlandığını, görgü tanıklarının ifadesine göre verilen eşkale uygun bir kişinin gözaltına alındığını, iki kişinin de arandığını kaydettiler.

TRABZON'DA ADIM ADIM KATLİAM TEZGAHLADILAR

AP hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra Trabzon'da adım adım saldırılarını artıran MHP'liler, 8 Martta düzenledikleri bir mitingten sonra bütün şehirde terör estirmişler, mitingten bir gün önce iki yurttaşı öldürmüşler 4 kişiyi yaralamışlardı. Mimarlık Fakültesi öğrencilerine güpegündüz ateş açan komandolar birini öldürmüş, diğerini de yaralamışlardı. Töb-Der binasının bombalanması ve evleri basılan iki öğretmenin öldürülmesiyle gelişen olaylar, 23 Mayıs günü Trabzon ÜYD İkinci Başkanı Ekrem Çamaş'ın Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesini bombalamasıyla sürmüştü. Olay sırasında bomba elinde patlayan Çamaş ölmüş, yanındaki komando Tevfik Çetin Ünsal da yaralanmıştı.

Trabzon'da MHP faaliyetlerinin artması üzerine bir ay kadar önce bir açıklama yapan Türkiye İşçi Köylü Partisi Trabzon İl Örgütü, MHP'lilerin saldırılarında emniyetten himaye gör-

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Önce MHP'liler, sonra polis saldırdı

Eskişehir'de halk komando saldırısını püskürttü

HABER MERKEZİ

MHP'nin yurt çapında giriştiği saldırı, terör ve yıldırma kampanyası güvenlik kuvvetlerinin desteğinde sürüyor. Eskişehir'de bir mahalleye saldıran komandolar polis tarafından korunurken, komandoların saldırıları nedeniyle Ankara'nın bir mahallesinde de göç başladı.

ESKİŞEHİR'DE SALDIRILAR

Eskişehir'in bazı semtlerinde faaliyet gösteren MHP'liler geçtiğimiz cuma günü saat 20.00 sularında Şirintepe Mahallesi Sosyal Meskenlere saldırdılar. Aynı mahallenin Çukurev-

(Devamı Sa. 6 Sü.6)

1. Tıp Hukuk Kurultayı başladı

Türk Tabipler Birliği ile Türkiye Barolar Birliği'nin ortaklaşa düzenledikleri 1. Tıp-Hukuk Kurultayında işkence uygulamaları eleştirildi. Fotoğrafta Kurultaya katılanlar 3 gün önce faşistlerce katledilen Dr. Sevinç Özgüner için saygı duruşunda.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek:

«İşkencelerin üstü örtülemez!»

■ Kurultay'da faşistlerce öldürülen Dr. Sevinç Özgüner için 1 dakikalık saygı duruşu yapıldı.

■ Kurultay Başkanı Prof. Faruk Erem ve Barolar Birliği Başkanı Atilla Sav da birer bildiri sundu.

■ Kurultaya bir bildiri sunan Av. Gökçeaslan, "İşkence uygulayıcıları kadar, buna göz yuman savcı ve yargıçlar da sorumludur" dedi.

Erdal Atabek

Konuşmasına başlamadan önce Dr. Sevinç Özgüner için saygı duruşunda bulunmaya davet eden Atabek, "İşkencelerin üstü örtülmemelidir" dedi.

Faruk Erem

Kurultayın açılış konuşmasını Faruk Erem yaptı. Erem konuşmasında hekim ve hukukçuların birlikte çalışmalarından sevinç duyduğunu belirtti.

Atila Sav

Barolar Birliği Genel Başkanı Av. Atila Sav da yaptığı açış konuşmasında hukukun toplumsal gelişmeye ayak bağı olmaması gerektiğini vurguladı.

İSTANBUL (ÖZEL)

TÜRKİYE Barolar Birliği ve Türk Tabipleri Birliği'nce düzenlenen 1. Tıp Hukuk Kurultayı İstanbul'da çalışmalarına başladı.

Kurultay Başkanı ve Barolar Birliği eski Başkanı Prof. Faruk Erem'in açış konuşmasından sonra bir konuşma yapan Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek yoğunlaşan işkence olaylarına değinerek "Tarihin karanlıklarına gömülen işkence sürdürülmektedir, bilinmelidir ki işkence, yalnız hukukçuların ve hekimlerin değil, toplumdaki herkesin karşı çıkması gereken bir insanlık suçudur. Bu suç kimsenin yanına bırakılmamalı, işkencelerin üstü örtülmemelidir" dedi.

Dr. Erdal Atabek'ten sonra kürsüye gelen Atilla Sav ise "Toplumsal kuralları oluşturmakla görevli hukukun da dünyadaki bilimsel ve teknik gelişmeye ayak uydurması gerekir. Hatta devrimci bir anlayışla bu gelişme ve ilerlemelerin önünde gitmelidir" diyerek, hukukun toplumsal gelişmelere ayak bağı olmaması gerektiğini belirtti.

SEVİNÇ ÖZGÜNER İÇİN SAYGI DURUŞU

Prof. Erem'in açış konuşmasından önce kürsüye gelen Dr. Erdal Atabek faşistlerce katledilen Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyesi Dr. Sevinç Özgüner için bir dakikalık saygı duruşuna davet etti.

UÇLU RAPOR

Kurultaya İstanbul Tabip Odası, İstanbul Barosu ve TÜMOD İstanbul Şubesi ortaklaşa olarak

(Devamı Sa. 6 Sü. 7'de)

Demirel basın toplantısında "Katillerin isim, yer ve adreslerini getirin" dedi

Bir "Katilleri siz yakalayın" demediği kaldı!

■ "Çağlayangil kontenjan senatörlerini seçmemelidir"

ANKARA (ÖZEL)

BAŞBAKAN ve AP Genel Başkanı Süleyman Demirel, anarşiyi yaratanlar hakkındaki somut bilgilerin kendisine iletilmesini istedi. Bir gazetecinin, sahte polis hüviyeti ile evlere girerek cinayet işlendiğini ve bu konuda hükümetin ne gibi tedbirler aldığı sorusuna karşılık Demirel, "Varsa elinizde isim, yer, adres getirin, gerekeni yaparım" dedi. Bunları tespit edemediklerini bildiren Demirel, herkesi de belki suçludur diye toplayamayacaklarını söyledi.

Demirel, evlerden, işyerlerinden haraç toplanması konusun-

Muhabirimiz "izinsiz gazetecilik" yaptığı gerekçesiyle, 4 gün gözaltında tutuldu

İSTANBUL (ÖZEL)

MUHABİRİMİZ Metin Aktaş, 21 Mayıs Çarşamba günü röportaj yapmaya girdiği Şişli Motor Meslek Lisesinde, izin almadan gazetecilik yaptığı gerekçesiyle gözaltına alındı.

Muhabirimiz gözaltına alınmasından serbest bırakılmasına kadar olanları şöyle anlattı:

"Öğrencilerin sene sonu başarı durumlarını öğrenmek için girdiğim Motor Meslek Lisesinde çıkarken bir grup öğrenci engelledi. Bunun üzerine başvurduğum jandarmalar tarafın-

(Devamı Sa. 6 Sü.2)

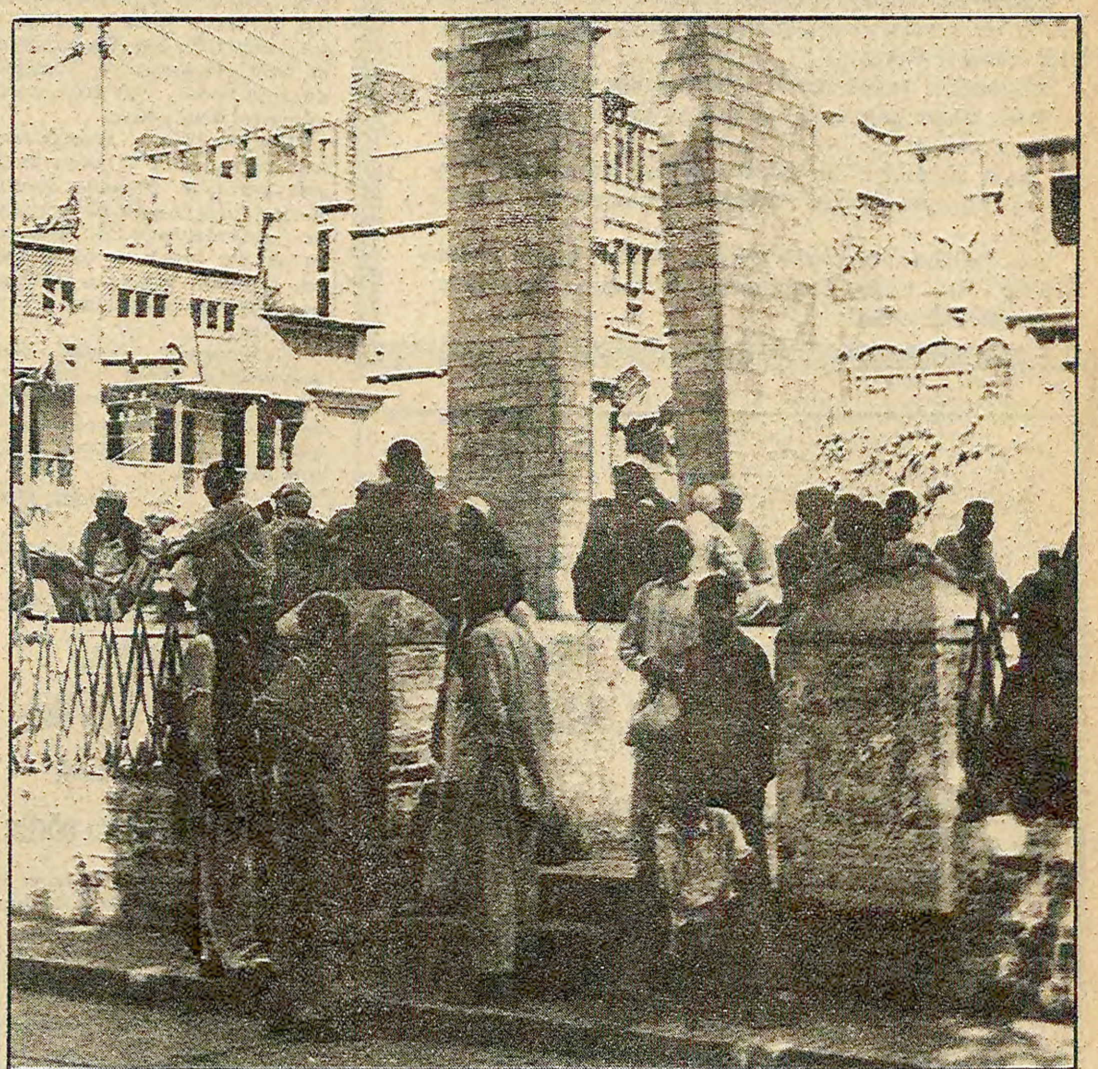
İsrail Savunma Bakanı Weizman istifa etti

DIŞ HABERLER SERVİSİ

İSRAİL Savunma Bakanı Ezer Weizman istifa etti. Weizman istifasında gerekçe olarak hükümetinin enflasyonu önlemek amacıyla bütçede kısıntı yapılması, bu arada savunma harcamalarının azaltılması yolunda bir karar almasını gösteriyor. Begin hükümeti, Maliye Bakanı Hervitz'in kamu harcamalarında 500 milyon dolarlık bir tasarruf imkanı sağlayan bir planını kabul etti. Bu miktarın yarısı Savunma Bakanlığı harcamalarından kesilecek.

Weizman Mısır-İsrail görüşmelerinde "ılımlı" bir unsur olarak nitelendiriliyordu. Ezer Weizman bir süredir özellikle Yahudi yerleşim merkezleri konusunda farklı düşündüğünü ve istifa edeceğini söylüyordu. Weizman geçenlerde İsrail Televizyonunda yaptığı bir konuşmada da, Begin

(Devamı Sa. 6 Sü.4)

Kabil'de ve başka kentlerde öğrenciler Rus işgali sürdükçe kitaplarını açmayacaklarını belirtiyorlar. Derslere girmeyen bir grup öğrenci Kabil sokaklarında görülüyor.

Öğrencilerin işgale karşı direnişi sertleşiyor

"Ruslar Afganistan'da kaldıkça, okumak bize haram"

■ Kabil'deki tutukluların serbest bırakılmasını isteyen öğrencilerden 10'u katledildi

■ Direnişçiler bir Sovyet helikopterini düşürdü, tankları tahrip etti, bir askeri yakıt deposunu havaya uçurdu

DIŞ HABERLER SERVİSİ

AFGANİSTAN'dan Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'ye gelen kimselerin bildirdiğine göre, Kabil'de geçtiğimiz hafta boyunca Sovyet aleyhtarı şiddetli gösteriler oldu. Binlerce lise öğrencisi Afganistan'daki Sovyet

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

Düt düt protokol ve Anayasa Mahkemesi

Böyle protokola, ben düüüt, düüüt, düüüt derim!
Burulmayın monşerler.

Dünyada sevgili okurlarım, yedi adet Anayasa Mahkemesi vardır, sadece. Beşi Avrupa'dadır, biri Amerika'da, İngiltere'deki İngiltere'ye özgündür. Lordlar Kamarasının sekiz üyesi, Anayasa Mahkemesinin görev ve sorumluluğunu yüklenirler.

Tamam mı, düüüt, düüüt protokol? Önemlidir Anayasa Mahkemesi.

19 Mayıs törenlerinde Anayasa Mahkemesi üyelerini onur tribününe çağırmamışlar. Onlar da gül davetiyeleri geri çevirmişler.

Ayıptan da öte bu, kara bilinçsizlik protokolünü!

* * *

Yirmi Mayıs sabahıydı. Selanik Caddesinde, Anayasa Mahkemesinin kapısında bir orta-karar makam otomobili durdu. İçinden, gençliğinde yakışıklı, hâlâ fizik mihrabı yerinde, muntazam profilli, mavi kartpostal gözlü bir bey çıktı. Dudaklarını yaladı, kendine çeki düzen verdi, Anayasa Mahkemesinin kapısından içeri daldı, narin süzetli!

—Kimdi ki?

—Kim olacak, sayın Protokol Genel Müdürü, Büyükelçi Şefik Fenmen'di, Dışişlerinden!

Herhalde özür dilemeye geliyordur, Anayasa Mahkemesinden, diye düşündüm, öyle protokolleri iyi bilirim.

Neyin özürü bilmiyorum ama, ben olsam böyle özürleri kabul etmem. Anayasa Mahkemesinin de benden hoşgörülü olmasını dilemem. Büyük bir kuruluştur Anayasa Mahkemesi.

—Peki yakışıklı Şefik Fenmen, ne demiştir acaba? Bu yüksek mahkemenin üyelerine.

—Şefik Fenmen'i, Sultan Palamuttan beri tanırım. Ya "Ben sorumlu değilim, Vilayet sorumlu" demiştir.

Ya "Ben ancak Türkiye'ye Danimarka'dan iki yıl önce döndüm, protokolün altın defterinde, ben döndüğümde harfalanmış Anayasa Mahkemesinin yeri çoktan saptanmıştı."

"Amma velakin ben gene özür dilerim"

Şefik beni unuttu, ama ben onu unutmadım. Nasıl kumldancağını, nasıl davranılacağını bilirim.

Şefik Fenmen uyumlu kişidir. Çevresine uyar, havaya uyar, talimata uyar.

Düüüt, düüüt, düdük protokol. O nesi mi? Bir şarkının sözlerini yazıyorum da!

* * *

Bu ilk olay değildir. Belleğim yerinde olduğu için olan biteni, kırıntısını unutmuyorum ben, herkes daha dünkü sazını, sözünü, aşkını unuturken. Geçen yıl 30 Ağustos'tu. Gene Hipodromda tören vardı, geçen yıl!

Anayasa Mahkemesi üyelerinden biri, cebinde gecekondu arsası kadar davetiye, onur tribününe doğru yollanıyordu. Yolunu üç kez kestiler, ille onur tribününün altındaki kuytuluğa yollamak istiyorlardı. Hatta olanca ciddiyetiyle bir görevli şunu söyledi:

—Efendim sizin yeriniz orda. Bütün yüksek yargı organlarının üyeleri orada yer aldılar.

Yüksek yargı organları... Yani Danıştay falan... Sayın görevliye şunu anımsatmalıyım:

Burada bir yargı kayması var veya erozyonu. Anayasa Mahkemesi, yüksek yargı organı değildir!...

Böyle şeyleri bellemek de iyidir. "Di mi düüüt, düüüt, düüt protokol?"

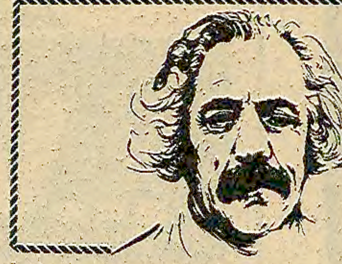
Sıkıyönetim suçsuz buldu

Geçen gün Hikmet Özdemir Ustanın iki oğlu, işlemedikleri bir suçtan yaka paça Etlik Karakoluna götürülmüşlerdi. Deniz ve Hakan.

Sıkıyönetim onları suçsuz bulup hemen serbest bıraktı. Bütün aileye geçmiş olsun derken bir de dikkatleri şu noktaya çekerim.

"Sayın muhbirler" ille Sıkıyönetim ve halk arasına "Soğukluk girmesini isterler". Sıkıyönetimi açmazlara sokmak isterler.

Kaç zamandır, biraz aklı başında olanlar, bunun farkındadırlar. Her halde, Sıkıyönetim de bunun farkındadır. Şimdilik bu kadar!

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

TARİH

NEDENSE tarihi çok severim. Bu ilginin nereden kaynaklandığını bilemiyorum kesinlikle. Ancak en azından altı yıl askerlik yapmış, Anadolu'da 1902 - 1915 arası, birçok olayın bastırılmasında, son olarak da Enver Paşanın ünlü Sarıkamış savaşında görev almış babamdan dinlediğim, annemden, dedemden, babaannemden, öteki yakınlarımdan duyduğum, belleğimde anılar bu konuda etkilidir sanırım. Ortaokul yıllarında başlayan Türk tarihi, Osmanlı tarihi, İslam tarihi tutkusu sayısız yapıt okumama, bu alanda epey toz yutmama yol açtı. Bilim bakımından bizde, İslam ülkelerinde "tarih" kavramı doğmamış, gelişmemiştir. Biz bu kavramdan sultanların, devlet büyüklerinin yapıp ettiklerini, karıştıkları olayları, öyküleri, özellikle İslam evrenindeyse, doğaüstü söylenceleri anlarız. "Kısas-ı Enbiya" denen, Adem'den Muhammed'e dek gelen peygamberlerin yaşamlarını anlatan "tarih" böyledir.

İslam ülkelerinde yazılan tarihleri gençlerin, özellikle Türkçülerin, milliyetçilerin okumalarında, öğrenmelerinde büyük yarar vardır. Gerçeklerin kendilerine anlatıldığı gibi olmadığını görecekler, ne denli yanılgılara sürüklendiklerini anlayacaklardır. Mesudi, Makrizi, Taberi, İbnül-Esir ile benzeri tarihçilerin anlattıkları, yazdıkları çok ürküttücüdür, korkunçtur. Bu kaynaklara bakılırsa daha "Asr-ı Saadet" denen, peygamberin yaşadığı dönemde bile İslam toplumunun kan içinde yüzdüğü, insanların acımasızca birbirlerini boğazladıkları görülür. Emevi-Abbasi dönemleriyse yürekler acısıdır. Saraylarda utanç verici ne varsa uygun görülmekte, yapılmaktadır. Kendilerine "halife" denen toplum yöneticileri saraylarında içkili, çalgılı, kadınlı, erkekli toplantılar düzenler, yaşamlarını İslam dininin yasakladığını yapmakla geçirirler. Kan dökmek, birbirini kesmek, boğmak, boğazlamak din adına erdem gösterilir. Bir düşünün, Hişam denen halifenin yerine geçen soydaşı onun daha gömülmemiş ölüsünü mezarından çıkarttırıp yaktırır, öteki İslam ölülerinin kemiklerini bir yere yığdırır ateşe verir. Oysa bize başka türlü yansıtılmış, anlatılmıştı bu dönemler. Bu dönemler İslamlığın mutluluk çağlarıydı. Evet kardeş kanlarından oluşan saray göllerinde kayıklarla dolaşmaktan, önüne gelen kadınla yasak dinlemeden yatmaktan, bir yanda Kuran okutup şarap içerek, kadın oynatarak sağlanan mutluluk.

İnanılır iş değildir bunlar biliyorum, adı geçen tarihçileri okumadan da bana söylense inanmazdım. Gerçeği çok sonra öğrendim, neyleyim.

Durum Osmanlı tarihi için de böyledir. İnanmayanlar Mustafa Nuri Paşa'nın yeni basılan "Netayicül-Vukuat (Olayların Sonuçları)" adlı yapıtını okusunlar. Orada ünlü ozan Baki, Koca Sinan Paşa, Şeyhülislam Bostanzade, Cerrah Mehmed Paşa gibi ileri gelenlerin birleşerek, gereksiz yere suçlayıp öldürttükleri Ferhad Paşa'yı görecekler (Agy. 169-176) Çıkar tutkusu insanı ne durumlara düşürürmüş anlasınlar. En büyük din görevlisi, en büyük ozan, en büyük devlet adamları çekemedikleri ortadan kaldırtmak için ne kolayca birleşebiliyorlar suçlamada, kötülemede. Okullarda İslam tarihi okutulsun diyenler önce o tarihi bir bütün olarak öğrensinler, Emevi-Abbasi saraylarında düzenlenen oyunlu, oynaşlı toplantılarda yükselen kadın çığlıklarını, yayılan kan kokularını, tokuşturulan kadeh şakırtılarını duysunlar, boyunları vuran kılıç seslerini, suçsuzların inlitilerini işitsinler.

Tarih yararlıdır örnek almak, geçmişi tanımak için, gibi geçmiş uygarlıkları öğrenip daha iyilerini yaratabilmek için. İşte gelen olayları almak, gerçekleri çarpıtmak tarih değildir, tarihi kötüye kullanmaktır bugün toplumumuzda yöneticilerin yaptıkları gibi. Yunan, Roma, çağdaş Batı ulusları için de böyle durum. Onlarda da tarih kanla, canla, suçlamalarla yazılmıştır. Ancak onlarda bilim işçi gerçekleri aydınlatıyor bunu.

Benim üzerinde durmak istediğim daha çok ülkemizle ilgili birkaç olaydır. Bunlardan biri, gençlerimize tarih adı altında uydurmalar yığını sunmamızdır. Türkler Anadolu'ya 1071'de geldiler, Anadolu'nun bir bölümünü alan Türklerin eline geçmesi aşağı yukarı 390 yıl sürdü. Sözgelişi Trabzon Pontos İmparatorluğu 1461'de alınabildi. 1071 ile 1461 arasında Anadolu'da kim ne yapmıştır. Peki Türkler 390 yıl savaştıran, uğraştıran insanlar ne oldular? Gelen Türklerle, Anadolu'da oturanlar arasında sayıca eşitlik var mıydı? Yoktu besbelli. Öyleyse Anadolu insanlarının büyük bir bölümü din değiştiren, Müslüman olan yerlilerdi, bunlar da Asya'dan gelmemişlerdi. Peki ulusçuluğu kan, soy ilkesine dayandıran, bütün Anadolu insanlarının Asya'dan göçüp gelenlerden oluştuklarını söyleyip gençleri kandıranlarda utanma yok mu bilim adına, gerçek adına. Gençlere "milli görüş" aşılamak için tarihi yalancı tanık göstermenin arkasında ne saklıdır? Yalancının mumu yatsıdan sonra da yanacak mı?

Üzerinde duracağım ikinci konu da Fatih Mehmed'le ilgilidir. Onun çağında yaşamış Bizans tarihçisi Kritovulos'un yapıtını okudum. Çok ilginç olaylar anlatıyor belgelere, kanıtlara dayanarak. Bambaşka bir kimse olarak çıkıyor karşımıza Fatih Mehmed, daha sevimli, daha görkemli, daha insansever, daha bilinçli. Yazarın anlattığına göre İstanbul alındığı dönemde çevresinde pek az köy, yerleşme yeri varmış. Fatih Mehmed Yunanistan'dan, Adalardan, Balkanlardan oba oba Hıristiyan getirtip İstanbul çevresinde yerleştirmiş, yeni köyler, yerleşme yerleri oluşturmuş. Bu toplulukların kimi Müslüman olmuş, kimi de eski inançlarını sürdürmüş. Oysa bize öğretilenler çok başka. Kritovulos'un yazdıklarının yalan çıkması olanağı yoktur. Buna yapıtını yazıp Fatih Mehmed'e sunması engeldir. Bunu kendisi de sezmiş olacak ki: "Bu kitap, tarihçi Kritovulos tarafından padişah hazretlerine sunulan eserin amaçlarını ve onda bildirilmiş olan şeyleri kısaca anlatır.." demekten kendini alamamış.

İmdi Bizans tarihçisinin bu açıklamasından sonra çok daha ilginç bir konuya geçelim. Ünlü bilge Montaigne bir denemesinde Fatih'in Roma'da Papa'ya bir yazı gönderdiğini, Troya Savaşında öldürülen yiğitlerin, saldırıya uğrayan ülkenin öcünü aldığını, bu nedenle kendisiyle arasının açılmaması gerektiğini söylediğini yazar. Bizim tarihçiler buna "uydurma" demişlerdi. İmdi Bizans tarihçisi Kritovulos da, adı geçen yapıtında, şunları yazıyor: "Fatih hazretleri burada Akhilleus ve Aiax ve sair kahramanların gömülü bulundukları yerleri araştırmış ve Homeros'un büyük sitayişle söz ettiği bu kişileri ve yaptıkları büyük hizmetleri hatırlayarak haklarında takdirkar hislerini belirtmiş ve kendilerini methetmişlerdir. Padişahın başını sallayarak şu sözleri söylediği rivayet edilir: Cenab-ı Hak, beni bu şehrin ve halkının müttefiki olarak bu zamana kadar sakladı ve korudu. Biz bu şehrin düşmanlarına galip geldik ve onların yurtlarını aldık. Burasını Makedonyalılar, Tesalyalılar ve Moralılar almışlardı. Bunların biz Asyalılara karşı defalarca yaptıkları kötü davranışların intikamını, aradan birçok devirler ve yıllar geçmesine rağmen onların ahfadından aldık." (s.208)

Bu sözleri kimileri Büyük İskender'in söylediğini ileri sürerler. Önemli değil pek. Önemli olan bir Bizans tarihçisinin, kendi yurdunu egemenliği altına alan, bir Türk padişahına bunları yakıştırması, söyletmesidir. Onun Fatih'i böyle bir tarih bilinci içinde görmesi çok ilginçtir bizim için. Kritovulos'un yapıtı yüz yıl öncesine değin bilinmiyordu, Topkapı Sarayındaki yazmalar arasındaydı. Bundan dolayı Montaigne'in onu görmesi olanaksızdır. Fatih Mehmed için böyle düşünmek bizim tarihçilere ters düşer. Nitekim, epey önce, Sabahattin Eyüboğlu bu sözlerin benzerinin Montaigne'de bulunduğunu açıklayınca kızanlar, bunların Fatih Mehmed'i küçültmek için uydurulduğunu ileri sürenler bile çıkmıştı. Oysa bu görüş, bu tarih bilinci Fatih Mehmed'i bizim anlayamayacağımız bir olgunluk aşamasına, bir bilinç düzeyine çıkarıyor, yükseltiyor.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

KOOPERATİFİMİZ KURULUŞUNDAN BUGÜNE KADAR DEVLET DESTEĞİ GÖRMEMİŞTİR

Ordu, Gölköy, Aydoğan Köyü Kalkındırma Kooperatifi 1972 yılında kuruldu. Kurucuları arasında işçi ve köylülerin çoğunlukta bulunduğu kooperatif kurulduğu yılda büyük zorluklarla karşılaştı.

Kuruluşundan 4 yıl sonra toparlanmak için fiyat artışlarını kontrol ve önlemek için bir tüketim mağazası açtı. Halen 187 ortağı var.

Kooperatifin Yönetim Kurulu üyelerinden Niyazi Top, Mehmet Ersoy, İhsan Yücesoy çalışmalarını şu şekilde dile getirdiler.

—Sayın Top, kooperatifinizin 187 ortağının olduğunu söylediniz, köyünüz kaç hane?

N.Top— 240 hane. Bunların içinde kesin bir inceleme yapmadık ama köyün 100 hanesine yakın bir kesim kooperatifimize ortak oluyor. Bizim kooperatifimizde bir haneden 2-3 kişi de ortak var. Bizim amacımız bütün köyü ortak etmektir.

—Köyünüzde insanların siyasi görüşleri kooperatife ortak olmayı etkiliyor mu?

N.Top— Tabii. Özellikle CHP'liler ve AP'liler ortak oluyor. MHP'liler kesinlikle ortak olmuyor.

—Ortaklarınızın kooperatif bilgisi nasıl? Kooperatifte aktif olarak çalışabiliyorlar mı?

N.Top— Böyle bir soruya cevap vermek zor. Çünkü, köyümüz özelinde olduğu gibi kırsal kesimin, genelinde de yetişmiş insan gücü olmadığından kooperatifler zor durumdadır. Ne var ki eğitim yönünden köylerimizin ve kooperatifimizin durumu ortadadır. Zaten okur-yazar oranı bir hayli düşük. Bir de kooperatif kültürü yöneticisinden aday üyeye kadar hiç kimsede yok.

—Sayın M.Ersoy, siz de kooperatif kurma isteği nasıl oldu?

Ersoy— 1968 senesinde kooperatifle ilgili yayınlardan faydalandım. Aynı dönem Ordu-Milli Eğitim Mensupları Yapı Kooperatifinden esinlenerek teşebbüse geçtim.

—Peki kooperatifinizin 8 yıllık faaliyeti içinde hiç proje uygulamalarına geçtiniz mi?

Ersoy— Girişimde bulunduk, ama maddi imkansızlıklar yüzünden başaramadık. Şimdi halıcılık projesi için çalışmalarımız sürüyor.

—Kooperatifinizin başarılı olması için devlet tarafından verilen destek yeterli mi? Nasıl olmasını istersiniz?

N.Top— Anayasamızın 51. maddesi "Devlet kooperatifleri geliştirici önlemleri alır" der. Ne var ki köyümüz kooperatifi kuruluşundan bugüne kadar hiç bir alanda devlet desteği görmemiştir. Daha öte 1163 sayılı yasa köy kalkınma kooperatifinde 1. sınıf işletme defteri tutmasını dayatmaktadır. Köylerde ilkokul mezunu bile olmayan insanlar yaşamaktadır. Durum böyle olunca kooperatiflerin yaşam mücadelesi verirken ne büyük zorluklarla karşılaştığı ortadadır.

Bir de kurdukları şirket gibi milyonları ile değil 500-1000 lira ile ortak olabilen insanların desteksiz yaşamaları çok zor.

—Kooperatifinizin başarılı olması için ne gibi önlemlerin alınması lazım?

N.Top— Anayasanın 51. maddesi işler bir hale getirilmelidir. Buna bağlı olarak eğitimsel yönden kooperatif seminerleri verilmeli. Köylüler eğitilmeli, orta dereceli okullarda ders olarak okutulmalıdır. Çünkü köy kooperatifleri köylülerin ekonomik ve demokratik örgütüdür. Köylerdeki kooperatifler ancak bu şekilde köylünün iktisat okulu haline gelebilir.

Kooperatiflerde uygulanacak projeler parasız, gerçekçi hayata uygun şekilde olmalıdır. Devlet maddi destek vermelidir.

—Sayın Top, Köy-Koop üreticilerin en büyük örgütü, ama üreticilere gerekli yardımı ürünlerin fiyatlarını tespitte gerekli görevi yerine getirmiyor.

N.Top— Evet. Köy-Koop üreticiden kopuk. Bunun nedeni yönetici kadrolar kişisel çıkarlar peşinde. Bir yönetici hakkında traktör-gübre gibi yolsuzluklar olursa, o birlik, yoksul köylülere önderlik edemez. Biz inanıyoruz ki Türkiye'yi, yoksul köylüleri düşünenler Köy-Koop'la kazanacak.

—Bu zamana kadar kooperatiflere gereken önemi vermeyen partiler bundan sonra da önem vereceğe benzemiyor, gelişmeniz nasıl olacak?

N.Top— Düzen partileri kooperatiflerde örgütlenen üreticilerin alım gücünü düşürerek kooperatifleri yıkıyor. Ama Türkiye'nin önü karanlık değil. Biz inanıyoruz ki ülkemizi IMF'ye bağlayanların önü karanlıktır.

Erdoğan Ersoy

Ortaklarımız gübre sıkıntısı çekiyor

Alanyurt Köyü Kalkındırma Kooperatifi 2. Olağan Genel Kurulunu başarı ile yaptığı zaman birlik, barış ve özgürlük düşmanları bir kere daha mahçup olmuşlardı. 250 hanelik köyümüzde 160 ortağımız var. Önümüzdeki günlerde bu sayının yükselmesini bekliyoruz.

Kooperatifimiz toparlanmanın basamağı olarak tüketim mağazası açmıştır. Piyasayı kontrol bakımından önemli bir görev yerine getirmektedir. Bir yıllık çalışmasıyla birlik ve dayanışmanın önemini kavrayan ortaklarımız yapılan çalışmaları takdirle karşılamıştır.

Ortaklarımız bugün ziraat mevsiminin gübre sıkıntısı ile karşılaşmaktadır. İsteyin göndereyim diyen yetkililerden ne istiyoruz ne de bekliyoruz. Çünkü çok aldatıldık.

Erdem Özsoy

Hele bir Anayasayı değiştirin, karşınızda Ağrı dağı gibi dimdik bir Türkiye halkını görün

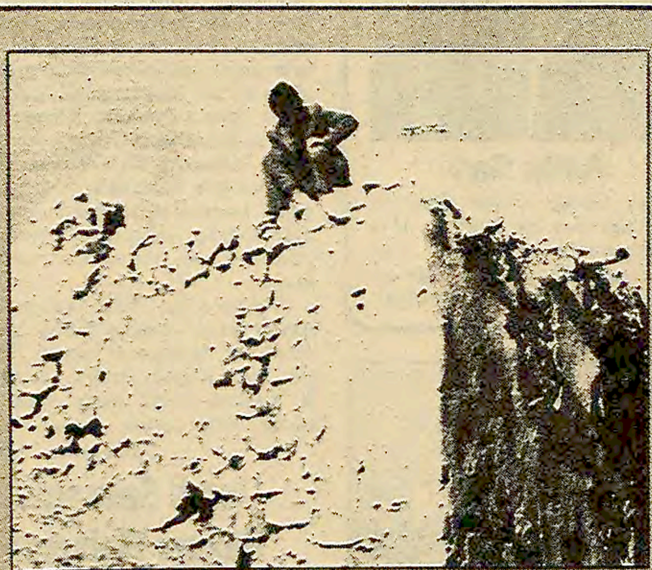
Son günlerde tüm haber bültenlerinde sık sık duyduğumuz, Anayasa değişikliğinden söz etmek istiyorum. Önce şunu belirtmek istiyorum. Biz babası ölen, 7 kardeşiz. En büyüğü benim, 13 yaşındayım. Aztopraklı değil hiç toprağımız yok. Az gelirli de değil hiç gelirsiziz. Bu duruma fazla değinmek istemiyorum. Ancak şunu da belirtmekte yarar görüyorum.

Köylüleri sömüren, sefalete mahkum eden toprakağaları, tefeciler köylüleri sindirmeye çalışıyorlar. Yetkililerden soruyorum. Acaba Anayasada, bir sürü cinayette parmağı olan MHP'den ve Rus uşaklarından ve toprakağalarından, hesap soracak hiç bir kanun yok mu? Yoksa bu kanunlar hep ilericilere, yurtseverlere karşı mı kullanılıyor.

Şu Demirel Anayasanın sayfalarını karıştırsa tam tersine MHP, sosyal-emperyalizm, ABD emperyalizmi ve toprakağalığını tasfiye edecek kanunları mutlaka bulacaktır.

Son olarak da şunu söylemek istiyorum. Hele Anayasayı değişikliğe bir kalkın da Türkiye halkını karşınızda Ağrı Dağı gibi dimdik görün.

Bir Okuyucu

Türkiye'de okulsuz yolsuz köy kalmadı diyen Demirel'in dikkatine

Çilekeş öğretmenlerden biri olarak size cıvıl cıvıl yavruların ilk okulunu yani bulunduğum, çocuğunu okuttuğum ilk okulun resmini çekip gönderiyorum.

Memleketim Burdur'dan kalkıp Sivas'ın Kangal ilçesine bağlı İğdeli köyüne gelirken sevinçliydim. Okuluma gidiyorum diye. Ne yazık ki okul demeye dilim varmıyor. Resimde gördüğünüz gibi her tarafı yıkık çamurlu taş duvar. Duvarların üstünde çürüyen ağaçların üstümüze çöktü çökecek anını her zaman hissetmekteyiz. Böylece derste bile can güvenliğimiz yok. Bu şartlar altında ders yapıyoruz. Daha doğrusu mezardayız. Yağmur yağdığında patır patır yıkılan duvarı taş taş üstüne koyarak kapatamıyoruz. Üstelik bunun bir bölümünde yatıp kalkıyorum. Eğer bir yağmur günü üstüme çökse acaba sorumlusu kimdir? Herhalde Türkiye'de okulsuz yolsuz köy kalmadı diyen bay Demirel başta gelir.

Köylüler bugüne kadar bir sürü müracaat yaptılar. Bütün bu müracaatları ilgililer cevapsız bıraktılar. Cevap verecek hiç bir yetkiliyi bulamayan köylüler dertlerini kime anlatacaklarını bilemez durumdalar.

Öğr. M.Ali KILIÇ

Geçtiğimiz Hafta

Moskova Olimpiyatlarına katılmıyoruz

Rusya'nın Afganistan'ı işgal etmesinden sonra birçok ülke Moskova Olimpiyatlarını boykot ederken, Bakanlar Kurulu da yaptığı toplantıda Olimpiyatlara katılmamayı kararlaştırdı.

Katılmama kararının gerekçesinde, Rusya'nın dost ve Afganistan topraklarını işgal ettiği ve o günden bu yana geri çekilme hareketi veya niyeti göstermediği belirtildi. Bu arada, yurdun dört bir yanından Gençlik ve Spor Bakanlığına ve Ulusal Olimpiyat Komitemize gönderilen mektuplarda da bu yönde bir kararın çıkmasının istendiği bildirildi.

TÜMGENERAL DEMİRBAĞ'A YAPILAN SALDIRI NEFRETLE KINANDI

Tuzla Piyade Okulu Komutanı Tümgeneral Sabri Demirbağ geçtiğimiz hafta silahlı bir saldırıya uğrayarak yaralandı. Saldırının arkasında hangi karanlık güçlerin bulunduğu henüz tespit edilemediyse de, yurt savunmasında önemli rolü olan ordunun bir mensubuna karşı girişilen bu saldırı nefretle karşılandı.

ATATÜRK DÜŞMANLARININ KÜSTAHLIĞI

Regaip Kandili nedeniyle Fatih Camisinde okunan mevlit sırasında bazı kişilerin Atatürk'e hakaret etmeleri bütün yurtta büyük tepkiye yol açtı. TRT'den de naklen yayınlanan olaydan sonra 19 kişi yakalandı ve bir kısmı tutuklandı.

Konuya ilişkin açıklama yapan demokratik kuruluşlar olayı kınarken, Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulunun açıklamasında Atatürk düşmanlığından gericiliği besleyenlerin sorumlu olduğu belirtildi.

CHP, MHP İLE İLGİLİ KOMİSYON KURDU

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in, partisinin Kayseri'de düzenlediği mitingde mahkemelerin MHP hakkında gecikmeden karar vermesini istemesinden sonra, CHP, MHP'nin kapatılması konusunda Cumhuriyet Başsavcılığına başvurunun ön hazırlıklarını yapmak üzere bir komisyon oluşturdu.

Başkanlığını CHP İstanbul Milletvekili ve Anayasa Profesörü Muammer Aksoy'un üstlendiği komisyon, MHP hakkında elde bulunan mahkeme kararlarını, suç duyurularını, belge ve delilleri değerlendirerek, MHP'nin kapatılması için Başsavcılığa yapılacak bir başvurunun ön çalışmalarını yürütecek.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ TARTIŞMALARI YİNE GÜNDEMDE

Cumhurbaşkanlığı seçimi turları bir sonuca ulaşamadan sürer giderken, AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in hazırladığı tek maddelik Anayasa değişikliği önerisi AP Grubunda imzaya açıldı. Demirel'in önerisine göre, Cumhurbaşkanlığı seçimleri 15 gün içinde bir sonuca bağlanamazsa, Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi yoluna gidilecek. Ancak Anayasa değişikliğinin kabulü için TBMM'de üçte iki kabul oyu şartı bu önerinin kabul edilmeyeceğini şimdiden gösteriyor. Siyasi çevreler Demirel'in bu taktiğinin, Cumhurbaşkanlığı seçimini daha da uzatmak ve zaman kazanmak amacına yönelik olduğunu belirtiyorlar.

GÜNEY KORE'DE HALK AYAKLANDI

20 yıldır ilk kez büyük çaplı gösterilere sahne olan Güney Kore'de gösteriler giderek yaygınlaşıyor. Kwangju'da sıkıyönetimin kaldırılması ve ülkenin demokratlaşmasını isteyen ve askeri cephanelikleri basarak silahlanan binlerce gösterici sıkıyönetim kuvvetlerini ve polisi gerileterek bir kenti ele geçirdi. Önümüzdeki günlerde halk hareketinin daha da yükselmesi bekleniyor.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN, BÜYÜKÖZDEN, O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 28 61 78 Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özsaler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak. Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dağyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE

Gaziantep'te işkence gören yurttaşlar anlatıyor -2-

"Makinist Hanifi'nin çığlığı yeri göğü inletiyordu"

GAZİANTEP (ÖZEL)

GAZİANTEP'te kuyumcu soygunundan sonra bir çok yurttaş gözaltına alındı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğünün izin belgesiyle her türlü silah şarjörü ve tabanca aksamı satılan dükkandan da dükkan sahibi ve yanında çalışan TİKP Gaziantep Merkez İlçe Başkanı Salman Eybek gözaltına alındılar. Salman Eybek "Soruşturma Bürosu"nda tanık olduğu bir çok işkence olayını şöyle anlattı:

"1 Mayıs günü sabah 9.30 sıralarında Sıkıyönetim Merkez Komutanı olduğunu öğrendiğim bir binbaşı emrindeki asker ile dükkanı basıp beni ve o arada vitrine bakmakta olan bir yurttaşı alıp şarjör imal edilen atölyeye götürdüler. Bu arada yolda patronum olan Celal Gözükızıl'a rastlayıp onu da aldılar. Valilik konağının bodrumunda bulunan "Soruşturma Bürosu"na götürüldük.

"İçeri alındığımızda Emeğin Birliği'nden olduğu sanılan bir genç işaret parmakları duvara dayalı şekilde duruyordu. Ayrıca duvarda sermiş şekilde kan lekeleri vardı. Üç sivil ile Komiser Kemal Emre gence sormaya başladılar: "Bombanın büyüklüğü ne kadardı?"

"Korku ve heyecandan, çocuk tarif edemiyordu. Eline bir boya kutusu verip sordular. Kemal Emre kutuyu gazete kağıdına sarıp 'Bak oğlum, seni polislerle birlikte bombayı teslim edeceğimiz yere gönderiyorum. Görevin bombayı alacak arkadaşlarına hiç bir şey çaktırmamak. Kaçmaya kalkışırsan vurulursun' dedi. Çocukla birlikte polisler emredilen yere gittiler. Bu arada biz işkence kuyruğunda bekliyorduk.

"Pis ve kan kokan bir yerden tahminen 35-40 yaşlarında bir şahsı tuvalete götürdüler. Yediği dayaktan sol gözü morarmıştı. İki genç ile yaşı 20-25 arasında bulunan bir kadın kanapede oturuyorlardı. Sorgu sırası bize gelince içeri alındık. Soruşturmanın bittikten sonra da 9 kişinin bulunduğu hücre gibi bir yere atıldık.

"MAKİNİST HANİFİ'NİN ÇIĞLIĞI YERİ GÖĞÜ İNLETİYORDU"

"Hücre gibi yer pislik ve kan lekeleri içindeydi. İçerdekiler etrafımızı sarıp sordular: 'Sizin suçunuz ne?' diye. Adının Ali olduğunu öğrendiğim birine 'Sizin suçunuz nedir?' diye sordum. Anlattığına göre Ali tüm suçlamaları kabul etmişti işkenceye dayanamayarak. Polisi öldürmek, kuyumcu soygunu, bomba atmak gibi tüm suçları 'Ben yaptım' demişti. Orada hemen herkes cinsel organından ve göğsünden elektrik verildiğini anlattı. O sırada salondan yüksek sesler gelmeye başladı:

—İsmin ne lan senin?
—Hanifi.
—Ne Hanifi derler ulan?
—Makinist Hanifi derler abi.

"Bu kısa tanışmadan sonra yeniden dayak sesleri gelmeye başladı. Yeniden bir ses: 'Gidin bunların evlerini arayın'. Bir sessizlik oldu, o arada patronla beni salona çıkardılar. Salonda bombacı gençle üç arkadaşı iki işaret parmağı duvara dayalı bekletiliyordu. Ev aramasından dönenler bir kısım silah getirdiler.

"Araştırma Komiseri Kemal Emre, bize dönüp 'Biz sizinle uğraşmıyoruz. Sizi başka yere göndereceğiz' diyerek yanımızdan ayrıldı. Makinist Hanifi 'Soruşturma yardır girilmez' yazılı odaya sokuldu. Sesler gelmeye başladı: 'Konuş Hanifi kaç tane adam öldürdün?'

—Valla ben adam filan öldürmedim.
—Doğru söyle lan, kaç cana kıydın?
—Abi inanın kimseyi öldürmedim.

"Makinist Hanifi'nin sesi çıkıyordu elektrik işkencesinden ve dayaktan 'Öldüm anam öldüm' diye. Darbeler hızlandıkça çığlıklar da yükseldi."

MANYETOLU TELEFONUN KOLU DÖNDÜKÇE GENÇ KORKUNÇ ÇIĞLIKLAR ATIYORDU

"Tahminen bir kaç dakika sürdü bu işkence.

(Devamı Sa. 6 Sü.3)

Güney Afrika'da eğitim eşitliği isteyen siyah öğrenciler gösteriler yaparken, ırkçı polisin saldırısına uğruyor. Irkçı polisler Cape Town'da öğrencileri döverken.

Güney Afrika polisi, eşitlik isteyen 130 siyah öğrenciyi tutukladı

CAPETOWN

IRKÇI Güney Afrika'da eğitim sistemindeki eşitsizliği protesto etmek üzere liseli melez öğrenciler protesto gösterileri yapıyor. Gösterilerin Capetown kentinin merkezine de sıçradığı, trafiğin durduğu bildiriliyor. Beyazların gittiği en büyük alışveriş merkezindeki gösterilere polis saldırdı. Birçok kişi saldırıda yaralandı. Bu arada 130'a yakın gösterici tutuklandı.

Öte yandan gösteriler kentin banliyölerine de sıçradı. Üç bin kişilik bir öğrenci grubunun büyük bir mağazayı talan etmesi üzerine 2 büyük mağaza kapatıldı.

Son zamanlarda ülkede görülen en şiddetli protesto hareketi olan bu gösterilerin, Güney Afrika'nın diğer kentlerindeki zenci okullarına sıçradığı gelen haberler arasında yer alıyor.

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

ÜGD Serik Şubesinin bildirisinde, bazı AP'li yöneticiler "solcu ajan" ilan edilerek, kendilerinden hesap sorulacağı açıklandı

MHP'liler, kendilerine karşı çıkan AP'lilere de saldırıyor

■ MHP'liler Babür Ünsal'ı görevden almak zorunda kalan AP'yi lanetlediklerini söylüyorlar

HABER MERKEZİ

AP azınlık hükümetinin işbaşına gelmesiyle devlet dairelerinde kilit noktalara getirilen ve saldırıları buralardan yürüten MHP'liler, artık kendilerine karşı çıkan bazı AP'lilere de saldırıya geçerek, bunlardan hesap soracaklarını söylüyorlar.

MHP'liler Antalya'nın çeşitli yerlerinde kendilerine karşı çıkan AP'li yöneticilerin "solcu ajan" olduğunu öne sürdüler. ÜGD Serik Şubesinin bir süre önce dağıttığı bir bildiride, Serik Lisesi Müdürü ve Antbirlik'e atanan kişiler hakkında şöyle ifadeler yer alıyor:

"Bugün Serik Lisesinde olan, başka devlet kurumlarında olan, Aksu İplik Fabrikasında olan idareci olarak getirilenler ve söz sahibi yapılanlar birer solcu ajanlardır. Sağın içerisine girerek ülkücü gençliğe karşı milleti kışkırtmak isteyen bu solcu ajanlardan bir gün mutlaka hesap sorulacaktır."

Öğrenildiğine göre, Serik Lisesine MHP'li olarak tanınan kişinin yerine AP'li bir öğretmenin Müdür yapılması ve Antbirlik'e atanan Müdürün MHP'lilerin isteğine göre hareket etmemesi MHP'lileri kızdırmış.

Serikli yurttaşlar Lise Müdürüne karşı bir kışkırtma olayı yapan bu bildiriden sonra olaylar çıkabileceğine dikkat çekiyorlar.

BABÜR ÜNSAL'IN GÖREVDEN ALINMASINA DA KIZDILAR

Öte yandan, işbaşına geldikten sonra MHP'lileri kollayan tutumu ile Kayseri'de faşist terörü uygulayan Vali Babür Ünsal'ın görevden alınmak suretiyle başka yere atanması MHP'yi kızdıran başka bir olay oldu.

MHP' Kayseri Merkez İlçe Başkanı yaptığı açıklamada, Babür Ünsal'ı övmek, görevden alınmasını nefretle karşılayan AP'yi lanetlediklerini bildirdi.

Belge No: 11 Polis memuru Reşit Börekyemez'in mektubu

AP partizanı polis, hırsızlık suçundan tutuklandı

DİYARBAKIR (ÖZEL)

AP hükümetinin Emniyet teşkilatındaki partizanlıklarıyla ilgili olarak bundan bir süre önce gazetemizde adı çıkan Siirt ili Kurtalan ilçesinde görevli polis memuru Reşit Börekyemez, hırsızlık suçundan tutuklandı.

Bilindiği gibi daha önce Kırklareli Pınarhisar ilçesinde görevli iken Kurtalan'a atanan Börekyemez, kendisine yapılan haksızlıklardan dolayı AP İstanbul İl Başkanlığına bir mektup yazmıştı. Gazetemizde, AP'nin partizanlık belgeleri içinde yayınlanan bu mektubunda Börekyemez, kendisine haksızlık yapanlardan hesap soracağını söylüyordu.

25 Mart 1980 günü, Reşit Börekyemez'e 3 arkadaşı, ilçede Hüseyin Bilgiç'e ait Petrol Ofisini aramak bahanesiyle basarak 40 bin lira aldılar. Olayın mahkemeye intikal ettirilmesi üzerine, 23 Mayıs günü, Börekyemez ve üç arkadaşı, tutuklanarak Sıkıyönetim 2 nolu cezaevine gönderildiler. İlçede hırsızlık ve çeşitli şebekelerle işbirliği halinde olduğu iddia edilen Börekyemez ve arkadaşlarının tutuklanmasından ilçe halkının memnunluk duyduğu öğrenildi.

Dün Tekel Genel Müdürlüğü bünyesinde sürdürülen partizanlığı belgeleri ile yayınlamaya başlamıştık. Tekel Genel Müdürlüğündeki partizanlık belgelerini yayınlamaya bugün de devam ediyoruz.

Belgelerde, Tekel Fabrikaları Müdürleri üzerinde durulmaktadır.

Partizanlık belgelerini yayınlamaya devam ediyoruz

Tekel'de partizanlık

Tuz Grubu Müdürü Güngör Tuncer: Meşhur avukat Erdoğan Tuncer'in kardeşidir. Bilindiği gibi ağabeysi Erdoğan Tuncer'in CHP'sine yaptığı hizmetlerin karşılığı olarak tekrar bu göreve getirilmiştir. Kendisi aşırı militan olmamakla beraber, CHP'sinin propagandasını yapmaktadır.

İdare ve Yardımcı İşler Grubu Müdürü Emin Sıdal: Aşırı derecede CHP'sinin propagandasını yapmaktadır. Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur'un yakın adamıdır. Daire amirliği bu gruba bağlı olduğu için görevinde kalması sakıncalıdır.

Daire Amiri (Müdürü) Muzaffer Ege: Türkiye Komünist Partisi üyesidir. İderedeki aşırı militanların koruyucusu olup, çok tehlikeli bir kişidir. Bulunduğu görevden derhal alınmasında fayda vardır.

İşveren İşçi İlişkileri Grubu Müdür Muavini Ziya Özcan: Aşırı solcudur. Görevi itibariyle işçilere muhatap olduğundan, kendi görüş ve fikirlerini işçi kitlelerine kabul ettirme çabası ve faaliyeti içindedir. Bu görevden alınmasında büyük fayda vardır.

Ambalaj Fabrikası Müdürü Halit Deringöl: Aşırı derecede solcudur. DİSK'in himayesi altında olup bulunduğu fabrikalarda DİSK'e bağlı sendikalara arka çıkarak, bu sendikaların kuvvetlenmesini sağlamıştır. İşçilerin bulunduğu işyerlerinde çalıştırılması tehlikelidir.

Paşabahçe İçki Fabrikası Müdürü Osman Akçakoca: Aşırı derecede solcudur. Bunun için işyerinden alınması gerekir. Bu hükümet zamanında 150 civarında aşırı komünisti işe almıştır.

Finansman Şubesi Müdürü Güzin Yavuz: Türkiye Komünist Partisi üyesidir. Aynı zamanda Tek-Der'in de Genel Başkanıdır. Tek-Der Genel Başkanı olmak dolayısıyla komünistlerin işe alınmasında büyük rol oynayarak, bunların köşebaşlarına tayin edilmelerini sağlamıştır. Hattızatında Tek-Der Yönetim Kurulunun tamamı komünisttir. Yönetim değişikliğinde işleri sabote edeceklerinden, bunların tayin suretiyle dağıtılması gerekir.

Dış Satış Grubu Müdür Muavini Gündüz Eriş, Malzeme Grubu Müdür Muavini Hikmet Arman, İşletme Grubu Müdür Muavini Muzaffer Arısoy, Ekonomik Araştırmalar Grubu Müdürü Dinçer Arcan, Kibrit Fabrikası Müdürü Rıfat Kılıç ve Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Hamdi Bayraktar aşırı solcudur. Bu şahıslar alenen CHP'sinin propagandası yaparak bu görevlere gelmişlerdir. Görevlerinden alınmalarında fayda vardır. Hatta bunlardan Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Hamdi Bayraktar'ın talebeliğinde CHP Gençlik Kolu Başkanlığı yaptığı da bilinmektedir.

Nakliyat Grubu Müdürü Çetinel Hacıfevzioğlu: İdarede AP'li olarak görülür. Ancak CHP hükümeti bakanlarından Tuncay Mataracı'nın yakın adamıdır. Bakanın eniştesi Turan Kalkavan'la işbirliği yapar. Birçok militan almıştır. Bazı yolsuzluklara adı karışmıştır.

Müskirat Grubu Müdürü Mukbil Başak:

CHP yanlısıdır. Sevk ve idare yeteneği yoktur. Partizanlık yaptığı görülmemiştir. İmza atmaktan başka bir şey yapmaz.

Müskirad Grubu Müdür Yardımcısı Saim Tanlak:

Grubu yöneten kişidir. Aşırı derecede CHP'lidir. İçki fabrikalarındaki ihale yolsuzluklarına adı karışmıştır. Bir söylentiye göre bu yolsuzlukların organizatörüdür.

İşveren İşçi İlişkileri Grubu Müdürü Özcan Ünal:

CHP sempatizanıdır. Grup Müdürü olmasına rağmen sevk ve idare yeteneği olmadığından Grubu Muavini Ziya Özcan yönetmektedir. Kendisi imza atmaktan başka bir iş yapmaz.

Dış Satış Grubu Müdürü Hasip Aksu:

CHP sempatizanıdır. Grup Müdürü olmasına rağmen, Grup üzerinde bir etkinliği yoktur. Pasif yaratılışlı bir kişi olmasından dolayı çevresine menfaat düşkünleri sarmıştır. Tekel'de suiistimale müsait gruplardan biri de bu gruptur. Vergisiz satış mağazalarında çalışan işçilerin bile altında hususi otoları vardır.

5/Ziya Ertem/Harem Deposu Şefi/ Askerlik görevini dahi yapmamış olup, CHP'li militandır. Görevinden alınması.

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

IFMC Başkanı Şeref Özgengil:

«İyi partili iyi bürokrattır anlayışı ile yetkili makamlar dolduruluyor»

İSTANBUL (ÖZEL)

İKTİSAT Fakültesi Mezunları Cemiyeti (İFMC) Genel Başkanı Şeref Özgencil, gazetemize yaptığı açıklamada, "İyi partili iyi bürokrattır anlayışı içinde ekonomik ve siyasi mekanizmalar yeteneksiz ve bilgisiz kişilerce dolduruluyor" dedi. Özgencil açıklamasında şunları belirtti:

"İçinde bulunduğumuz dönemde bu mekanizmalar, yöneticilik yeteneği olan görevlerin gerektirdiği bilgi ve tecrübeye sahip kişilerin elinde olması gerekirken, böyle olmamakta, yeteneksiz kişiler yönetici yapılmaktadır.

"Özel sektörle bürokrasi arasındaki ilişkide, 1970 yılı öncesinde bürokratların yerinden edilmesi çok zordu. Daha sonraları ve günümüzde, özel sektör, bürokrasinin yerini almaktadır. Artık bürokrasiyi siyasi partiler pençesine almış; bürokratlar kendi insiyatifleri ile karar verme yeteneğini kaybetmişlerdir. Bugün bürokratlar da siyasi kutuplaşmaya göre tavır almak zorunda kalmaktadır. Partizanlık almış yürümüştür. Kamuoyu partizanlığın önlenmesi için siyasi partileri zorlamalıdır."

Bayramiç Kaymakamı ve çok sayıda memur sürgün edildi

BAYRAMİÇ (ÖZEL)

BAYRAMİÇ'te başta Kaymakam olmak üzere çok sayıda öğretmen ve memur AP İlçe Örgütünün isteği üzerine yurdun çeşitli yerlerine sürgün edildi.

Kaymakam Yaşar Çağlaşan Bitlis Vali Yardımcılığına, Lise Müdürü Emin Uğunlu Kastamonu'ya atandılar. Uğunlu'nun öğretmen olan eşi Bayramiç Lisesinde bırakıldı. 1. MC döneminde de Uğunlu ailesi ayrı ayrı yerlere atanmışlar ve bu yüzden iki aylık bir çocukları ölmüştü.

İki ay önce Ayvacık Lisesi Müdürü iken Bayramiç Lisesine tayin edilen Bora Tunalı ikinci kez Gökçeada'ya tayin edildi. Bayramiç Halk Eğitim Müdürü de Gökçeada Halk Eğitim Müdürlüğünde görevlendirildi.

Orman bölge şefleri Ahmet Bilgili Uşak'a, Yaşar Çiçek Edremit'e sürüldüler. Her iki orman bölge şefinin de aileleri Bayramiç'te memur olarak kaldılar.

Kendisiyle görüştüğümüz AP İlçe Başkanı Zeki Şimşek, Bayramiç Kaymakamı Yaşar Çağlaşan'ı 70 gündür raporlu olarak kaldığı için İçişleri Bakan Vekili Orhan Eren'e bizzat şikayet ettiğini, Çağlaşan'ın Bayramiç'te başarılı olamadığı için terfien atanmasını sağladıklarını söyledi.

Bayramiç'te sürgün edilen tüm öğretmen ve memurlar Danıştaya dava açtılar.

Öte yandan Bayramiç'te 74 memur ve öğretmenin atanacağı söyleniyor. Bu arada Çanakkale'de de 162 me-

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Erzincan'da sürülen 25 memurun yerine MHP'liler getiriliyor

ERZİNCAN (ÖZEL)

AP hükümetinin işbaşına gelmesiyle her yerde olduğu gibi Erzincan'da da memur kıyımına hız verildi. Sürülen memurların yerine Erzincan'da MHP'liler yerleştiriliyor.

Erzincan Milli Eğitim Müdürlüğünde, Devlet Hastanesinde ve çeşitli okullarda toplam 25 kişinin sürgününün çıktığı belirlendi. Milli Eğitim eski Müdürü Mehmet Danış, Müdür Yardımcısı Kamber Yıldız, Remzi Bilaloğlu, Hüsnü Yılmaz, Ali Polat ile üç bayan öğretmen çeşitli yerlere sürüldüler. Bu arada liseden Yıldırım Koşar, Kemal Köseoğlu, Ali Kaplan, Ticaret Lisesi Müdürü Seyfi Özkaya, Yatılı Bölge Okulu Müdürü Celal Gür, Müdür Yardımcısı Fahri Biçer, Sümerler Ortaokulu Müdürü Rıza Gezik, Sağlık Koleji Müdürü değişik yerlere sürgün edildiler. Ayrıca Devlet Hastanesinde Aliye Canpolat, Meryem Akar, Ayşe Özdemir ile Sağlık Koleji Müdürünün eşi ve iki hemşire de yerlerinden edildiler.

Öte yandan Devlet Hastanesinde 13 kişinin de sürgün edildiği bildiriliyor.

Erzincan Lisesinden sürgün edilenlerin yerlerine MHP'li Müdür Cahit Özgümüş, Müdür Yardımcısı Yusuf Sürmen, öğretmen Neşat Yayla ve Gürcan Ekinci getirildiler. Öğretmen Gürcan Ekinci Ülkü Ocakları eski üyesi ve MHP'nin faaliyetlerine katılan biri olarak tanınıyor.

Milli Eğitim Müdürlüğünden sürgün edilenlerin yerine de MHP yanlısı Osman Kırbıyık (müdürlüğe), Selahattin Gümüşay (müdür yardımcılığına) getirilirken, İlköğretim Teftiş Kurulu Başkanlığına da Nevzat adlı biri atandı.

G.Kore'de halk talepleri kabul edilmedikçe silahları teslim etmiyor

KWANGJU (AJANSLAR)

GÜNEY Kore'de 200 bin kişinin yaşadığı Kwangju kentinde göstericilerin bir kısmı silahlarını hükümet makamlarına iade ederken, 30 bin kişilik bir grup gösterici ise hükümet tarafından Seul yönetimi eleştirisi cıyla eylemlerini sürdürüyor. Bu grubun silahları ellerinde tutmak için çaba harcadığı, bu arada halk kesimlerinin silahların teslimi konusunda görüş ayrılıkları içinde oldukları bildirildi.

Göstericiler Devlet Başkanı ve İstihbarat Örgütü Başkanının istifasını, sıkıyönetimin kaldırılmasını, tutuklananların serbest bırakılmasını ve ülkenin demokratikleşmesini talep ettiler. Silahlarını bırakmayan göstericiler bu taleplerinde ısrar ediyorlar.

Öte yandan askeri kuvvetlerin Kwangju kentinin dışında mevzilenmesini sürdürüyor.

Japon sporcular da Olimpiyatlara gitmiyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

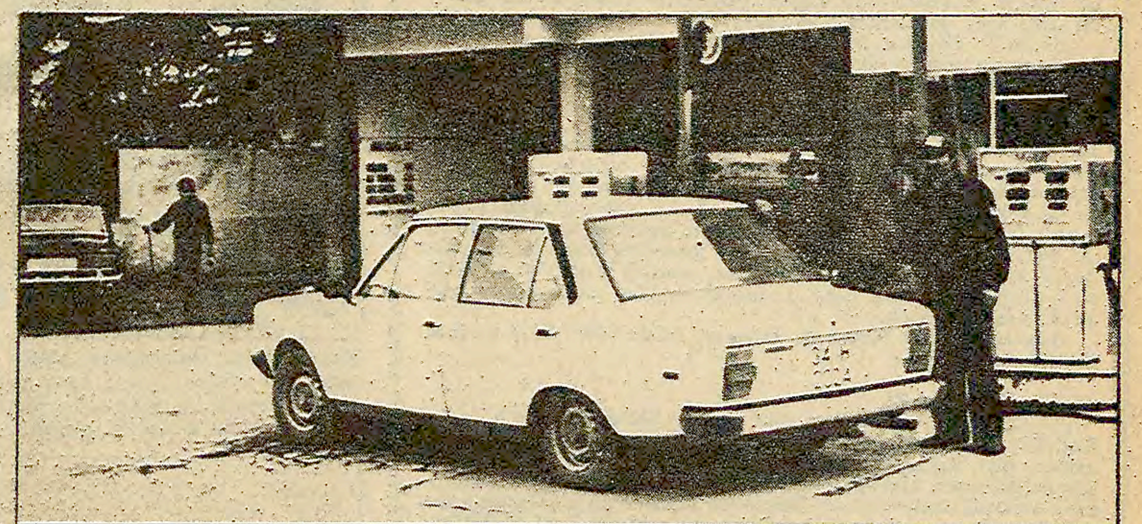
JAPONYA Milli Olimpiyat Komitesi, Moskova Olimpiyat Oyunlarına katılmama kararı aldı. Böylece Olimpiyatlara katılmayan ülke sayısı 57'ye yükseldi. Olimpiyatlara katılan ülke sayısı ise 80.

Gözlemciler, ABD, Kanada Batı Almanya, Japonya gibi birçok dalda sporcusu bulunan ülkelerin Olimpiyatlara katılmamasının, Olimpiyat Oyunlarını sönükleştireceğini ve anlamsızlaştıracağını ifade ediyorlar.

OLİMPİYATLARA KATILMAYAN ÜLKELER

Aşağıdaki ülkeler bugüne dek yapılan açıklamalarda Moskova Oyunlarına katılmayacaklarını duyurmuşlardır: ABD, Antigua, Arjantin, Arnavutluk, Bahreyn, Bangladeş, Bermuda, Bolivya, Burma, Çad, Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Ekvator, Federal Almanya, Fiji, Filipinler, Gambiya, Haiti, Honduras,

(Devamı Sa. 6 Sü.1)

Aylardan sonra Türkiye'de benzin bollaştı ama bu sefer de tüketicinin satın alma gücü düştüğü için satışlar azaldı (üstte). Boş oturan benzin istasyonu işçileri (altta).

(Fotoğraf: AYDINLIK)

Yeni bir zam daha geliyor

Benzin bollaştı ama müşterisi yok

İSTANBUL (ÖZEL)

BÜTÜN bir kış süren akaryakıt sıkıntısından sonra benzin bollaştı ama hayat pahalılığı ve benzin fiyatlarındaki artıştan ötürü talep azaldı. Bu durumdan yakınan istasyon sahipleri "Bütün kış benzin gelecek diye bekledik, benzin bollaştı ama bu sefer de satın alan azaldı. Artık özel otomobili olup da mali gücü ortanın biraz üzerinde olanlar bile işlerine belediye otobüsleri ile gidip geliyor" diyorlar.

Öte yandan akaryakıt fiyatlarına yeniden önemli ölçüde zam yapılacağı öğrenildi.

örse çekiç

Gülay Göktürk

MHP' nin gösterdiği yol

MHP adlı cinayet örgütünün her gün beş-on cana kıydığı, katil komandoların gece yarısı evlere girip masum insanları katlettiği günlerde yaşıyoruz. Ve bu planlı cinayetlerin çoğunun arkasında TİT, ETKO, ÖİT gibi cinayet örgütlerinin imzası görülüyor. MHP hakkındaki suç duyurularının sayısı 11'i bulmuş. Artık, MHP adlı bu eşkiya yatağının kapatılması sorunu, gündemdeki baş mesele haline gelmiş.

İşte bu şartlarda, kalkıyor, Türk-İş gibi bir örgütün Genel Sekreteri, böyle bir partinin başkanıyla, Türkeş gibi bir adamla "işçi hakları" konusunda görüşme yapıyor.

Hem de neler söylüyor konuşmasında:

"MHP'den aldıkları yazılı rapor, işçilerin sorunlarına çözümler öneriyor ve yol gösteriyormuş"!

"MHP'nin çalışanlara karşı bu hassas davranışı öteki siyasi partilere örnek olmalıymış"!

"Türk-İş ve Türkeş, işçilerin sorunları üzerinde çok güzel mutabakata varmışlar. Türk-İş, MHP'nin Parlamento içinde ve dışında desteğini sağladığı için çok memnunmuş"!

Bu sözler, ziyarete gelen birine nezaket icabı, protokol icabı söylenen sözler midir acaba? Hiç sanmıyoruz. Şide, bugünkü siyasi şartlarda, MHP'nin bugünkü durumunda, bu sözlerin hiç kimse tarafından basit protokol cümleleri gibi değerlendirilmeyeceğini bilecek kadar tecrübeli bir yöneticidir.

Üstelik Şide, bir örgütün en üst yöneticisi durumunda olan bir kişinin söylediği her sözün örgütü bağlayacağını ve örgütün eğilimine ters düşmemesi gerektiğini de iyi bilmektedir.

Öyleyse söylenen bütün bu sorumsuz cümlelerin anlamı nedir?

Türk-İş'e bağlı sendikaların büyük çoğunluğunun MHP'ye karşı açık tutum alınmasını istedikleri şartlarda, MHP'nin Parlamento içi ve dışı desteğinden sözetmek örgüte saygısızlık değil de nedir?

Türk-İş tabanının bütünüyle bu cinayet örgütünün karşısında olduğunu bile bile, MHP'nin yol göstericiliğinden memnuniyet duyduğunu söylemek, yüzbinlerce işçiye ters düşmek değil midir?

Türk-İş üyesi işçiler ve sendikalar, MHP'nin desteğinin de, yol göstericiliğinin de ne anlama geldiğini çok iyi bilirler. MHP'nin gösterdiği yolun sonundaki felaketi yılların sayısız tecrübesi ile görmüşlerdir.. Bu örgüte karşı tutumlarını, Türk-İş'teki MHP'li yönetimleri birer birer alaşağı ederek göstermişlerdir.

Türkeş ve MHP, yıllardır bütün uğraşmalarına, MİSK gibi, Ülkücü İşçiler Derneği gibi örgütlenme denemelerine rağmen, işçi sınıfı içinde zerrece tutunamamışlardır. Şimdi, işçi sınıfının iktidardan gelen bir saldırı ile karşı karşıya bulunduğu ve bir eylem kararının tartıştıldığı günlerde, MHP'nin giymeye çalıştığı "işçi dostluğu" postu dikkat çekicidir. Türkeş son bir gayretle, Türk-İş'e yanaşmaya, hatta Türk-İş'in koyması beklenen eylem içinde güç toplamaya çalışmaktadır.

Şide'nin MHP Başkanı ile yaptığı görüşme ve bu görüşmeden sonra söylediği sözler ise tamamen Türkeş'in bu niyetlerine hizmet etmekte, onun demagojilerini güçlendirmektedir.

Ama artık vakit MHP için çok geçtir. Türkeş istediği kadar işçi dostu görünmeye, haklı talepleri istismar ederek puan toplamaya çalışsın, vakit çok geçtir. İşçiler, faşistlerin o demagojik sloganlarını ve riyakar programlarını çoktan tanımış ve sırtlarını dönmüştür.

Şimdi mesele, Türk-İş'in tepesindeki bazı yöneticilerin, işçinin geldiği bu noktayı ve Türkiye'nin gerçeklerini bir an önce kavrayıp aynı noktaya gelebilmelerindedir.

Şide'nin Türkeş'le yaptığı görüşme ve bu görüşmede söylediği sözler, Türk-İş'in yakında toplanacak olan Yönetim Kurulu toplantısında her halde gündeme gelecek ve tartışma konusu olacaktır.

29 Mayıs toplantısı yaklaşırken

Türk-İş'li sendikacılar Ankaradan eylem kararı bekliyor

Türk-İş Yönetim Kurulunun 29 Mayısta yapacağı toplantıdan önce Türk-İş'e bağlı sendika yöneticileri "Bugünkü durum ve Türk-İş'e düşen görev" hakkında sorularımızı cevaplayarak görüşlerini açıkladılar. Sendikacıların büyük bir çoğunluğu artık Türk-İş'in kesin bir tavır koyma ve eyleme geçmesini istiyorlar. Hükümetin işçi haklarına yönelik saldırısının giderek arttığı konusunda görüş birliği içinde olan sendika yöneticileri, Türk-İş'in alacağı eylem kararının ve güçlü bir uygulamanın işçi hareketi açısından çok önemli olduğunu vurguluyorlar. Böyle bir eylem isteğinin tabandan geldiğini de belirten sendikacılar Türk-İş'in Ankara'daki toplantısından açıklama veya yeni bir uyarı değil, eylem kararı ve zamanının saptanmasını bekliyorlar.

İŞÇİ SERVİSİ

İsmail Topkar

Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi Topkar: «Türk-İş tabanı, alınacak kararı uygulamaya hazırdır!»

"Türk-İş topluluğu bütünlük içinde kazanılmış haklarını kısıtlayacak her türlü girişime karşı duracaktır. Günün ağırlaşan koşullarına karşın, ekonomik haklarını genişletmek ve artırmak kararındadır. Vergi adaleti kesinkes tam bir vergi reformu ile yeniden düzenlenmelidir. Asgari ücret kavramı olarak vergi dışı kalmalı ve asgari ücret günün koşullarına göre altı ayda bir yeniden tesbit edilmelidir.

Türk-İş temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanmamasına ve korunması kaydıyla Anayasal düzenin ve parlamenter rejimin halk oyuna dayalı bir şekilde sürdürülmesini öngörmektedir.

Bu koşulların gerçekleşmesi için Türk-İş tam bir bütünlük içinde hareket ederek gerekli tavrı yetkili kurullarının alacağı karar çerçevesinde uygulayacaktır. Tüm tabanımız, 29 Mayısta Yönetim Kurulumuzun alacağı kararı uygulamaya hazır vaziyettedir."

Fuat Alan

Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi Fuat Alan: «Türk-İş, bugüne kadar ki statik görünüşünü yıkacak güçtedir»

Uzun yıllardır gelmiş geçmiş iktidarlar işçilerin lehine yasaları çıkarmadılar. Hepsi aksi yönde gelişmeler oldu. Son olarak hükümetin Meclislere sevkettiği eşel-mobil, kıdem tazminatı vb. yasalar da işçi haklarına yönelik tehditlerdir. Bütün bunlar son Türk-İş Yönetim Kurulu toplantısında görüşüldü. Kamuoyuna anlatılması gerektiği saptandı.

Nitekim Türk-İş İcra Kurulu bu süre içinde partiler ve hükümet yetkilileri ile görüştü. Türk-İş'in işçi haklarını korumak için hazırladığı "Önlem paketi" elden ele dolaştı, ancak bir sonuç çıkmadı, mayıs sonuna kadar çıkması da beklenemez.

Türk-İş'in bugüne kadar kamuoyunda statik bir görünüme sahip olduğu doğrudur. Türk-İş teşkilatı güçlü olmasına rağmen çeşitli haklı kaygılarla bu gücünü ortaya koymamıştır.

Ama bir Türk-İş Yönetim Kurulu üyesi olarak söylüyorum. Türk-İş'in artık tavrını net bir şekilde koymasının zamanıdır. Türk-İş kamuoyundaki bu statik görünümünü yıkacak güçtedir, ve yıkacaktır. Fonksiyonel sendikacılığın gerekleri yerine getirilecektir.

Bu bir yerde ülke meselesidir. Türk işçi hareketi haklarına yönelen saldırılara sağlıklı bir şekilde de karşı koyamazsa, bunun sağlıksız yönlere dökülmesi, kimilerince istismar edilmesi tehlikesi vardır. Anarşi de böyle ortamlar ister. Güçlü işçi hareketi olursa, anarşi meydan bulamaz, sorunlar saptırılamaz.

Gelişen olaylar karşısında hükümete yeni bir mehil tanımanın gereği ve anlamı yoktur. Herkesin tavrı açıktır. Hükümetin tavrı da çok açıktır. 29 Mayısta yapılacak toplantıda artık eylemin zamanı ve biçimi tartışılarak karara bağlanacaktır."

Cahit Ayrancıoğlu

İstanbul Demiryolları Sendikası Genel Sekreteri Cahit Ayrancıoğlu: «Türk-İş'ten artık laf değil, somut eylem istiyoruz»

İşçi haklarına karşı hükümetin giriştiği saldırı ortadadır, bunun yorumu gerekmez. Türk-İş bugüne kadar eyleme geçeceğine dair çok kez uyarılarda bulundu, ancak hiç biri gerçekleşmedi. Biz Türk-İş'ten artık laf değil, somut eylem bekliyoruz."

Ben şahsen bu konuda biraz karamsar düşünüyorum. Türk-İş'in güçlü bir eylem kararı alabileceğini sanmıyorum. Keşke hepimiz yanılsak da böyle bir karar alınsa. Biz DYF-İş'te böyle bir kararı görüşürüz ve alınacak kararlara sonuna kadar uyarız.

Hükümetin işçi haklarına karşı saldırısı kendi açılarından normal sayılabilir. Kendi sistemleri kendi iktidarları kendi adamları, sermaye sınıfı ve toprak ağalarının çıkarlarını koruyanlar. Meclis'te de onlar var.

Ama işçi sınıfı da boş durmayacaktır. Bugün 700 bin işçinin sözleşmesi gündeme geliyor. Türk-İş'in eylemi bu açıdan da önemlidir. Bu sözleşmeler ne olacak? İşçinin hakkı verilecek mi, yoksa grevler ertelenerek yasaklanarak bastırılacak mı? Türk-İş buna karşı çıkmak zorundadır. Türkiye de demokrasi ya vardır, ya yoktur. Demokrasiyi korumak işçi sınıfının haklarını korumaktan geçer. İşçi sınıfı demokrasinin emrettiği yoldan gidecektir.

Eğer Türk-İş gerekli hareketi koymazsa, Türk-İş içinde disiplin bozulmaz, ama bunun hesabı gerekli organlarda Genel Kurullarda sorulur. Bugüne kadar yeterince sorulmadıysa bundan sonra sorulur.

Hasan Tufan

Basın-İş İstanbul Şube Başkanı Hasan Tufan: «Türk-İş geç bile kalmıştır.»

Bizce Türk-İş biraz geç kaldı. Hükümet sabit gelirlilere yönelik taktiğini uygulamaya başladığı andan itibaren tavır konmalıydı. Diyaloglara öncelik verilebilir veya çerçeve içersinde daha etkin yöntemler uygulanabilirdi. Örneğin IMF'nin işçiler üzerindeki istemi açık olarak ortaya çıktığı halde, bu yüzden de toplu sözleşmeler sekteye uğradığı halde Türk-İş'in kesin tavrını tayin etmesinde geçikme olmuştur.

Başbakanlık Koordinasyon Kurulunun almış olduğu kararlara ve toplantılara ilk günden itibaren Türk-İş topluluğu karşı çıkmalıydı. Burada büyük bir yanılgıya uğranarak ortak çalışmaya girilmiş, bu da işçilerin aleyhine neticeler doğurmuştur. Örneğin bir Hava-İş'in durumu ortadadır.

Bizim dileğimiz Türk-İş'in alacağı etkin kararlarla kaybedilen zamanı telafi etmesi ve işçi haklarının daha fazla törpülenmesine gün geçirmeden "Dur" denmesidir.

Fevzi Baştürk

Kauçuk-İş Genel Başkanı Fevzi Baştürk «Türk-İş, güçlü bir hareket koyarsa hükümet biter!»

Türk-İş'in 29 Mayısta yapacağı toplantı tabanın özlemi işçi sınıfının özlemi sonucu ortaya çıkmış bir toplantıdır. Çıkacak kararın da tabanın özlemini yansıtması beklenir.

Daha önceki toplatıda eylem konusunda prensip kararı alınmış fakat tarih saptamak mümkün olmamıştı. Mayıs ayı sonuna kadar mühlet tanındı. Tabii bu arada hiç bir talebimiz gerçekleşmedi.

Bir de KİT'lerde işçi kıyımı sorunu var. Kamu sektöründe hiç bir günahı olmayan emekçiler liste liste sokağa atılmaktadır. Yerlerine hükümetin kendi düşüncelerine yakın kişiler ve özellikle MHP'liler doldurulmaktadır. Bu durumda faşizme karşı mücadele sözkonusudur. İşçi kuruluşlarının Türkiye'de faşizme karşı kesin tutum alması lazımdır. Gelecek günlere başka türlü sağlıklı bir şekilde çıkmak mümkün değildir.

Türk-İş Genel Başkanı İbrahim Denizcier Zonguldak'ta Maden İşçileri Sendikasının Genel Kurulunda yaptığı konuşmada "Şalteri çekeriz" demişti. Biz de "Bu sözün sahibiyiz" dedik. Bu söze sahip çıktık. Mayıs sonu geldi. Hükümet işçi aleyhine her şeyi yaptı. Eşel-mobil konusu belki tartışılabilir. ama Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulunu getirip, işçi ücretlerini yüzde 56'da sınırlandırmaya kalkarsanız, en uyuyan topluluklar bile karşı çıkar.

Bütün bunlara karşı Türk-İş'in kesin tavrını koymasının zamanıdır. Hükümete daha fazla mühlet vermenin sözkonusu olacağını düşünmüyorum. Türk-İş güçlü bir hareket, genel grev çapında bir hareket koyarsa, hükümet biter."

Deri-İş Genel Başkanı Yener Kaya: «Türk-İş bekleneni yapmazsa, tabanın güveni kalmaz»

Muhalefetteyken asgari geçim indirimini 5 dakikada çıkarırız diyenler, iktidardayken 'Vermeyiz' diyorlar. Bunlar işçi sınıfına çok şey öğretiyor. Bizim taleplerimiz Parlamentonun tümüne sunuldu, ancak yine sonuç yok. Şimdi Türk-İş yeniden toplanıyor.

Bu toplantının diğerlerine göre bir özelliği var. Bu kez İcra Kurulları soruna ciddi olarak eğiliyorlar. Ortak karar alınıyor meseleye sahip çıkmak için.

Burada mühim olan eylemin elbirliği ile büyük bir birlik ve beraberlik içinde güçlü olarak yapılmasıdır. Eylemin biçimi ve zamanı orada saptanacaktır.

Yapılacak olan hareketin herkese bütün kamuoyuna açıklanması gerekir. Tabandan gelen bu hareket tabana ve daha geniş bir kesime gerekli şekilde anlatılmalıdır. Çünkü haklı bir davadır, bütün Türkiye'deki çalışan insanların meselesidir. Kışladaki subaydan, fabrikadaki işçisine, karakoldaki polisten tarladaki köylüsüne kadar herkese işçi haklarını korumak için yapılacak bu hareketin önemi anlatılmalıdır.

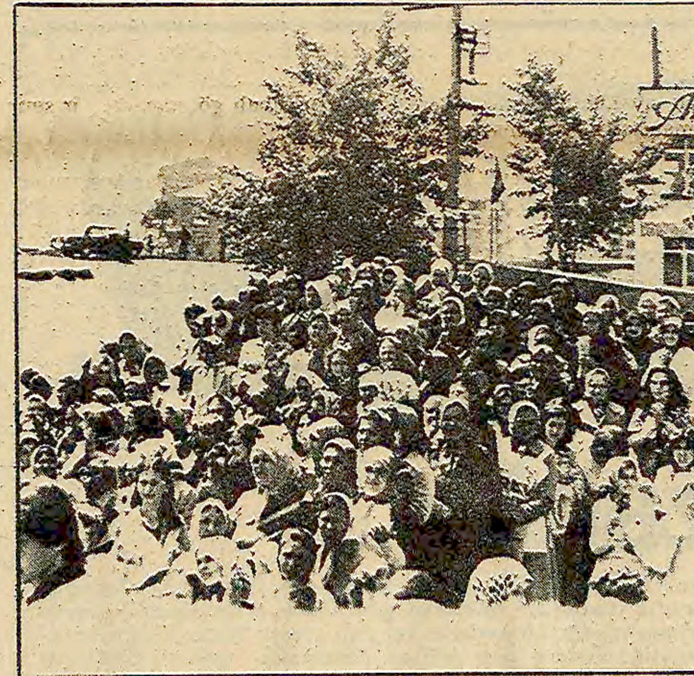
Zaten tabanın zorlaması ile bu aşamaya gelen bir hareket vardır. Türk-İş üst yönetimi bu harekete sahip çıkmak zorundadır. Aksi halde tabanın güveni kalmaz. Bu bir yerde artık Türk-İş'in kamuoyundaki prestij meselesi olmuştur.

Sancaktül'de işbaşı

Kerem Çalışkan

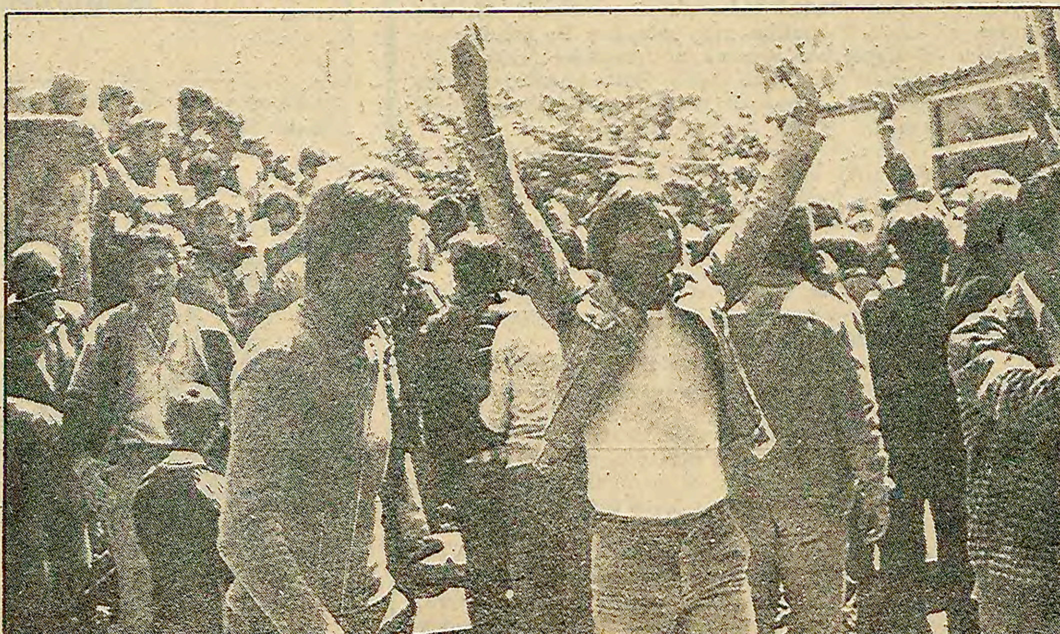

Teksif Yenibosna Başkanı Ali Kurt, Murat Bayrak'ın 2,5 yıl sonra dize geldiğini ve sendikayı tanıdığını müjdeliyor. Zafer Sancaktül işçilerinin ve bütün işçi sınıfının.

Sancaktül'de çalışanların büyük bir çoğunluğu kadın işçidir. Onlar bu grevin en ön saflarında mücadele ettiler. Karda kışta grev barakasını boş bırakmadılar. Orada yün ördüler, yemek pişirdiler. Kiminin çocuğu oldu, kimi evlendi. Bir gün bile başlarını eğmediler. Fabrikaya aynı şerefli kavganın zafer sevinci ile girdiler.

Demir kapının iki yıl içinde paslanan demirleri işçiler tarafından tel gibi büküldü ve açılverdi. Sendikasız ve zulüm düzeninin sürdüğü bir fabrikada işçiler bundan sonra örgütlü olarak çalışabilmenin coşkusu içinde işbaşı yapıyorlardı. Sancaktül grevi işçilerin gücünü küçümseyenlere çok şey öğretecek derslerle doluydu...

Maden Federasyonu Genel Kurulundan izlenimler

Üç gün süren kongre boyunca delegelerin hemen hepsi maden işçilerinin karşı karşıya bulundukları sorunları dile getirdiler.

Kongrenin ikinci gününde söz alan Divriği delegesi İsmail Hoşça şunları söylüyordu:

"Türk-İş, bir milyonu aşkın üyesi ile en büyük işçi kuruluşudur. Hükümet, kazanılmış işçi haklarını ortadan kaldırmak için yoğun bir saldırı halindedir. Bugün Türk-İş'in alacağı tutum, onun geleceğini belirleyecektir. Türk-İş yönetimi tabanın mücadele isteğine sahip çıkacak mıdır, yoksa mevcut tutumunu sürdürecek midir? Türk-İş tabanı, kazandığı hakların elinden alınmasına seyirci kalan önderleri başında tutmaz. Bu yüzden 29 Mayıs toplantısı tarihi bir toplantıdır. Taban bu toplantıdan mücadele kararı beklemektedir."

Delegeler iş kazaları, meslek hastalıkları, kıdem tazminatları, vergiler konusunda yapılan haksızlıkları sergilediler. Federasyon ve Türk-İş yetkilileri de aynı şeyi yaptılar. Onlar da işçilerle birlikte yakındılar. Hükümetlerin, partilerin verdikleri sözleri yerine getirmediğini söylediler. Ama ne Federasyon, ne de Türk-İş yetkilileri maden işçisinin sorunlarının çözümü için ne yapmak gerektiğine hiç değinmediler.

Özellikle, 29 Mayısta olağanüstü toplanacak Türk-İş Yönetim Kurulunun ne yapması, nasıl bir karar alması gerektiğine, temenni mahiyetinde de olsa hiç girmediler.

Tabanı mücadeleye hazırlamak bir yana, mücadele isteyen delegelerin konuşmaları da geçiştirildi. 29 Mayısla ilgili alınan tek karar ise şöyleydi:

'Türk-İş yönetiminin 29 Mayıs toplantısında alacağı karara Maden Federasyonu büyük bir titizlikle uyacaktır.'

Türk-İş yönetimi, 29 Mayıs toplantısı arifesinde, en büyük federasyonların Genel Kurulunu, işçi haklarını savunmada kararlı olduklarını gösterecek tarzda değerlendirmediler. Mücadele etme konusunda hem kamuoyunu, hem de işçi tabanını hazırlama tutumundan ısrarla kaçındılar.

Delegeler sönük, ruhsuz ve karşılıklı yakınmalar şeklinde geçen bu kongreden yörelerine hayal kırıklığı içinde dönüyorlar. Bu durumu Maden Başçavuşları Sendikası Genel Başkanı Hüseyin Küçükkaya şöyle dile getirdi: "Ben böylesine sönük geçen kongre görmedim. Karşılıklı yakınıp duruyoruz. Zonguldaktaki kongremiz bundan canlı idi."

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Hangisi daha zavallı?

– Hışt, hişt, sayın büyüğüm, baksana...
– Kim o? Ha sen misin? Yine ne var?
– Çok esaslı bir şey yakaladım. Komonisleri canevinden vurabiliriz. Sansasyon yaratacak bir şey.
– Neymiş o ulan, çabuk söyle.
– Devlet arşivlerini soymuşlar sayın büyüğüm, devlet arşivlerini.
– Yaaa.
– Tabii, yaaa... Soymuşlar ki, hem de ne biçim... Bunu yapan da senin kızdığın Aydınlık... Tıkır tıkır soymuş.
– Tıkır tıkır ha. Uzatma, çabuk anlat şunu.
– Bunlar Kontrgerilla diye bir yayın yapmışlardı ya.
– Yapmışlardı.
– Orada Nejdet Küçüktaşkıner diye hem avukat, hem MİT görevlisi bir şerefli insana kara çalmışlardı ya.
– Çalmışlardı.
– İşte o avukat ve daha başka MİT görevlilerinin şahsi emeklilik fişleri bordrolarının 1972-77 yıllarına ait olanlarını çalmışlar.
– Yaaa, vay anasını...
– Vay anasını yaaa... Üstelik Aydınlık gazetesi bunların fotokopilerini değil, asıllarını yayınlamış.
– Yaaa, vay canına...
– Vay canına yaaa... Hem 12 Mart döneminde, hem de 1 Mayıs hadisesinin meydana geldiği 1977'de MİT'de görev yapan personelin bordrolarının tamamını yürütmüşler.
– Yaaa.
– Yaaa, üstelik bunların kaybolduğundan MİT Müsteşarlığının bile haberi yok.
– Yaaa, vah vah.
– Vah, vah, yaaa... Komonis militanlar hepsini çalmış ve Aydınlık gazetesine vermiş. Onlar da utanmadan bunları yayınlamış. Gördünüz mü nasıl yakaladım Aydınlık'ın hırsızlığını?

* * *

Sevimsiz olmayı göze alarak araya gireceğim, kusura bakmayın. Bence burada bir küçük hatırlatmanın faydası olacak. Bu tatlı diyalogu biraz keseceğim.

Nejdet Küçüktaşkıner 12 Mart dönemi işkencecilerindendi. MİT ajanı ve "avukat" olan bu kişinin 34 kişinin öldüğü 1 Mayıs'dan kısa bir süre önce MİT'den 8 milyon aldığını, Aydınlık, belgeleriyle ortaya koymuştu. Bunun üzerine Küçüktaşkıner ortalığa düşüp, kendini kurtarma çabasına girişti. Önce Yankı dergisinde, Küçüktaşkıner'in aldığı 8 milyonun MİT personelinin 72-75 yıllarında yatırmadığı emeklilik kesintileri olduğu yazdırtıldı. Yatırılmamış olan bu 8 milyonu, nedense 1 Mayıs'dan bir ay önce Küçüktaşkıner'e vermişler ve "Götür şunu Emekli Sandığına yatır" demişler, hesabında görünen 8 milyon o paraymış! Bu palavra tutmayınca bu kez Tercüman yazarı Ahmet Kabaklı'ya başvuruldu. Kabaklı, Küçüktaşkıner'in o tarihte 8 milyon değil, sadece 1617 lira almış olduğunu ispatlamaya girişti. O da tutmadı, çünkü yayınladığımız belgede tam 8 milyon yazıyordu. Bu arada Küçüktaşkıner İstanbul Barosundan da kovulmuştu. Ama para yüzünden değil, avukatlık yaparken aynı zamanda MİT ajanlığı da yaptığı için. CHP'nin Adalet Bakanı Mehmet Can, Küçüktaşkıner'i affetti, Baroya tekrar kaydının yapılmasını istedi. Ama 8 milyon hikayesi arap saçına dönmüştü. İçinden çıkılmadığı için bütün sorumlular susmuş, "zamanla unutulur" diye bu işin üstüne de sünger çekmişlerdi.

MHP'nin Hergün gazetesi, şimdi bizim bu olayla ilgili olarak yayınladığımız belgelerin "devlet arşivlerinden çalınmış" olduğunu yazıyor.

Ağzınızın tadını bozdum. Artık diyaloğa devam edebiliriz.

* * *

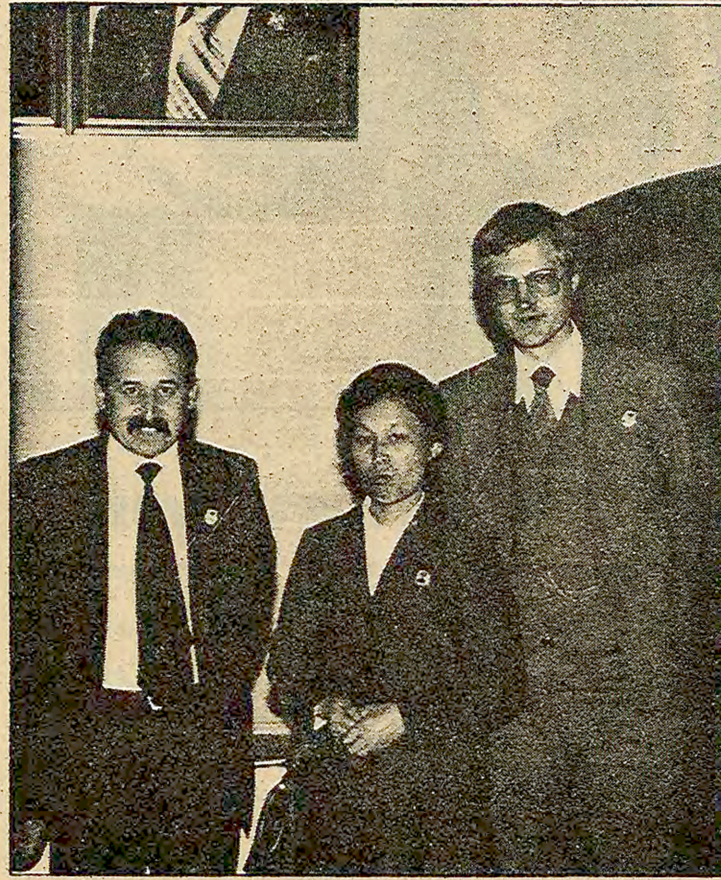
– Vah, vah, vah...
– Vah, vah, vah yaaa... Suçüstü yakaladık, sayın büyüğüm... Ama niye sevineceğiniz yerde vah vah diyorsunuz?
– Sen bunu ne zaman öğrendin?
– Ne zaman mı? Yayınladıkları zaman biliyordum...
– Demek o zaman ha?
– Tabii o zaman.
– Aydınlık'taki belgelerin fotokopi olmayıp asılları olduğunu da o zamandan biliyor muydun?
– O zaman mı? Ne bileyim? O zaman, şu zaman ne farkeder?
– Çok farkeder.
– Farkeder mi? Şey... sayın büyüğüm, o zaman bilmiyordum. Yeni öğrendim. Emekli Sandığına bizimkiler yeni yeni sızıyor da.
– Bunu Hergün gazetende yazdın mı?
– Yazdım ki, hem de nasıl? Komonisler devlet arşivini soydular diyerekten manşet çektim.
– Neden iki sene bekledin de şimdi yazıyorsun?
– Şey... efendim, görmüyor musunuz, bugünlerde yine neler yayınlıyorlar. Bizim Özel İstihbarat Teşkilatımızı ve sorumlularını bile açığa çıkardılar.
– Bana ne bundan?
– Size ne olur mu efendim? Ben batarsam siz de batarsınız. Hem bu devlet arşivini soyma haberi güzel ve sansasyonel değil mi?
– Değil!
– Değil mi? Niye? Hizmette bir kusur mu yaptık yoksa?
– Yaptın ya! Bu Kontrgerilla belgelerine biz yalan ve iftira dememiş miydik?
– Tabii! Hepsine yalandır, düzmecedir, iftiradır demiştik.
– Sersem herif, ya devlet arşivini soydular diye manşet atarsan ne olur?
– Yalan ve iftira olur... Yok, yok doğru olur... Ne bileyim ben? Siz Aydınlık'ı karalayacak birşeyler bul demediniz mi?
– Böyle mi bulunur? Aydınlık'ın yazdıklarının hepsinin doğru olduğunu ispatladın. Defol, yıkıl karşımdan, gözüm görmesin!
– Emredersiniz!

* * *

Sizce hangisi daha zavallı?
Dolaşıp, dolaşıp sonunda MHP'nin Hergün gazetesine giden Küçüktaşkıner mi?
Kaş yapayım derken göz çıkaran Hergün gazetesi mi?
Yoksa MHP'nin sayın büyüğü mü?

Malta'da yapılan "Kore Forumu"na 22 ülke katıldı

Üçüncü Dünya ve Batı ülkeleri, iki Kore'nin birleşmesini tartıştı

"Kore Forumu"na katılan arkadaşımız Yıldırım Dağyeli Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti delegesi Bayan Kan ve Avusturya delegesi Wabnegg ile.

■ Kim İl Sung'un "Cuçe" tezi, "Kendi gücüne güvenerek ülkeyi inşa etmeyi, anayurdu ve ulusu birleştirmeyi" içeriyor.

YILDIRIM DAĞYELİ

Nisan ayının sonunda Malta'nın başkenti Valetta'da bir haftalık bir Kore forumudüzenlendi. Malta İşçi Partisinin girişimiyle düzenlenen forumda 24 ülkeden 100 kadar konuşmacı katıldı. Forumun amacı, anahatlarını Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Devlet Başkanı Kim İl Sung'un çizdiği "Cuçe" fikrini esas alarak Kore'nin elde ettiği kazanımları ortaya koymak ve Kore'nin barışçıl yoldan birleşmesinin mümkün olduğunu göstermekti. Forumda ayrıca Kore'nin Kim İl Sung önderliğinde dış siyasette elde ettiği başarılara ve bağlantısızlık siyasetine de yer verildi.

Forumu Malta Cumhurbaşkanı Anton Buttigieg açtı. Konuşmasında bir ülkenin ancak kendi milli özellikleriyle biçimlenmiş bir fikirle kalkınabileceğini vurguladı. Örnek olarak da, Kim İl Sung'un devrimci mücadele içinde edindiği bilgi ve tecrübeleri Kore dilinde kendi gücüne güvenmek anlamına gelen ve Kore halkının düşüncesinde yüzyıllardır yer etmiş "Cuçe" fikrinde özetlediğini ve Kore halkının da buna sarılarak ülkesini başarılı bir şekilde inşa ettiğini belirtti. Cumhurbaşkanı ayrıca Malta ile Kore arasındaki sıkı dostluk ve ekonomik işbirliğine değindi.

Forumda hazır bulunan Pyongyang Kim İl Sung Üniversitesi Rektörü Ci Çang İk, Cuçe fikrinin oluşması üzerine bilgi verdi. Kim İl Sung'un özellikle 1956'dan sonra bu fikri şekillendirişini anlattı.

Yapılan konuşmalardan özellikle üçü dikkati çekiyordu. Bunlar, İtalyan Yargıcı G. Caizzone'nin Kore Anayasası, Yugoslav G. Milosavgeviç'in Kore ve Yugoslavya'nın Bağlantısızlık Hareketindeki ortak siyasetleri, Yunanistan Komünist Partisi (iç) Merkez Komitesi üyesi M. Yannis'in Kore'nin tahakkümcü güçlere karşı siyaseti konusundaki konuşmalarıydı.

Diğer konuşmacılar, Kore'nin eğitim, sanayi ve tarım, bir Üçüncü Dünya ülkesinin kendi gücüne güvenerek ülkesini inşa etme, Kuzey ve Güney Kore'nin birleşmesi konularında söz aldılar. Maltalı delegeler, her iki ülke arasındaki ortak yanları ve dostluğu vurguladılar.- Kore, Japonya, Malta, Avusturya, İngiltere, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Batı Almanya, Yunanistan, Türkiye, İtalya, Ürdün, Fas, Norveç, İsveç, İsviçre, Tunus, Yugoslavya, Nijerya ile FKÖ ve Polisario temsilcilerinin katıldığı forum, samimi ve sıcak bir hava içinde geçti. Temsilciler arasında devlet adamları ve milletvekillerinin de bulunduğu forumun Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin Avrupa ve Akdeniz ülkeleri tarafından tanınmasına ve her iki Kore'nin birleşmesi çabalarına hizmet edeceği belirtildi.

ABD'de ırkçı olaylar artıyor

ABD'nin turistik bir kenti olarak bilinen Miami bir süredir siyahların gösterileriyle çalkalanıyor. 15 kişinin ölümü, onlarca kişinin yaralanması ve 100 milyonluk maddi zarar ile sonuçlanan olay bir siyahı öldüren 4 polisin mahkemece suçsuz bulunmasıyla patlak verdi. Polisleri suçsuz bulan jüri tamamen beyazlardan oluşmuştu. Başkan Carter bu haksızlığı incelemek üzere ABD Başsavcısı Civiletti'yi Miami'ye gönderdi.

Miami'de bu olaylar yaşanırken, ABD'li yetkililer bu yıl içinde ırkçı olayların arttığını bildiriyorlar. Harvey Brinson adlı bir yetkili, mart sonuna kadar geçen yıla oranla ırkçı olaylarda yüzde 13 artış olduğunu söylüyor.

Brinson'un çalıştığı Adalet Bakanlığında kurulan özel bir daire polis ile siyahlar ve İspanyol asıllı Amerikalılar arasında çıkan çatışmaları çözmekle uğraşıyor.

Gözlemciler, Miami bölgesinde siyahlarla beyazlar arasındaki ilişkilerin öteden beri bozuk olduğunu hatırlatıyorlar. Ne var ki, son zamanlarda Küba'dan onbini aşkın göçmenin gelmesiyle işler daha da karışmış. ABD yetkililerinin, Haiti'deki Duvalier diktatörlüğünden kaçan siyahların gelmesini engellerken, Kübalı göçmenlere bir sınır koymaması, siyah Amerikalıları kızdırıyor.

Özel dairede görevli Brinson, Miami'deki gelişmeler konusunda şöyle diyor: "1970'lerin başından beri polis ile azınlıklar arasındaki meseleler yüzünden Miami'ye sık sık gidiyorduk. Dairemizde çalışanlar öteden beri böyle bir şey bekliyordu. Çünkü siyahlar ABD'nin Haitililere karşı önyargılı davrandığını düşünüyorlar. Polisin cinayet işlese de başına bir şey gelmeyeceği kanısı sadece bir unsur."

Miami polisinin azınlıklara karşı kötü tutumuna bir örnek olarak geçtiğimiz eylül ayında düzenlenen bir konferans gösteriliyor. Yerel İnsan Hakları Komisyonuyla ortaklaşa düzenlenen konferansa Miami polisinden kimse katılmıyor.

Brinson sözlerini şöyle sürdürüyor: "Ne var ki Kübalı göçmenleri ve Haitilileri bir yana koysanız bile Miami, kendi boyutundaki başka bir kentten ne daha kötü ne de daha iyi bir durumdadır. Birçok ABD kentinde özellikle gençler arasında işsizlik, konut, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetleri ve polisle ilişkiler gibi meselelerin yarattığı gerginlikler var."

Öte yandan, Carter'ın azınlık işleri danışmanı Martin'in bir süreden beri Miami'de ırk olayları patlak vereceği konusunda uyarılarda bulunduğu bildiriliyor.

Bu arada gözlemciler, ABD'deki ırkçı olayların ilki olabileceğini, önümüzdeki yaz aylarında buna benzer olayların patlak verme şansının çok yüksek olduğunu ifade ediyorlar.

HALKLARIN DÜNYASI

Çiğdem Kömürcüoğlu

Güney Kore'nin sancıları

"Özgürlükten mi söz ediyorsunuz? Ama biz bugün, özgürlük kavramının saptırılmış ifadesinden başka bir şey olmayan bir kargaşanın pençesinde kıvranıyoruz."

Konuşma, geçtiğimiz yıl kendi istihbarat şefi tarafından öldürülen Güney Kore diktatörü Park'ın bir yakınıyla Le Monde gazetesi muhabiri arasında geçiyor.

Özgürlüğü kargaşa ile eş anlamlı gören bir zihniyet, demokrasiye katlanamayan, hatta halkın fiyat artışlarından yakınmasına bile izin vermeyen bir yönetim, işkence ve şiddete dayalı bir rejim, Güney Kore'yi 19 yıllık birikimin sonunda bugünkü patlamanın eşiğine getirmiştir.

Güney Kore'de faşist diktatörlükten demokrasiye geçişin sancıları yaşanmaktadır. Yıllardır kurumlaşmış bir faşizmin yıkılışı sarsıntılı olmaktadır. Bugünkü patlamanın sorumlusu da, Le Monde muhabiri ile konuşan kişinin ve onun gibilerin, zemin ayaklarının altında kaysa da, bir türlü vazgeçmedikleri faşist zihniyetleridir.

Diktatör Park'ın öldürülmesinden sonra Güney Kore'de kısa bir süre için bahar havası esti. Yetkililer sivil yönetime dönüleceğine, faşist Anayasanın değiştirileceğine ve reformların yapılacağına söz verdiler.

Ne var ki, "Yüzeysel olarak değişiklik olmuştur ama temelde aynı kişiler, aynı yöntemler ve aynı görüşler iktidardadır" diyen yıllarca hapis yatmış bir aydının yanısıra, Güney Kore oligarşisinin bazı etkili kişileri de demokratik dönüşümün yeterli olmadığının farkındaydılar. Meclisteki çoğunluk partisinin başkanı ve eski Başbakan Kim Jong-Pil ilkbaharda kitle gösterilerinin yeniden başlayacağını aylar öncesinden görmüş ve yönetimi uyarmıştı.

Ülkede son altı ay içinde gerçekleştirilenler halkın özlemlerini karşılamaktan uzaktı. Üstelik bir süre sonra çarklar yeniden geri döndürülmeye çalışıldı.

General Chun, şartlar yeterince olgunlaşmadığı gerekçesiyle hükümetin sivil yönetime dönmeğe hazır olmadığını iddia etti ve iktidara el koydu. Geçtiğimiz günlerde gösteriler yeniden patlak verince, askeri yönetim, Kim Jong-Pil'in uyarısına cevap olarak, halkı kışkırttığı gerekçesiyle onu bile tutukladı.

Güney Kore'de patlamaya yol açan bir neden de Tayvan ya da Güney Kore modeli olarak lanse edilen o "muhteşem hülyanın" iflasıdır. Güney Kore'nin kalkınma hızı, işçi ve köylülere en küçük bir hak tanınmamasına rağmen yüzde 12'den sıfıra düşmüştür.

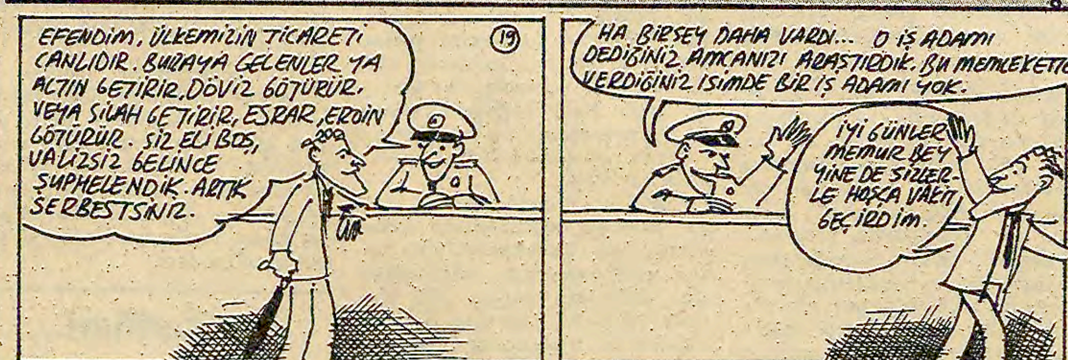
Dünya çapında başgösteren iktisadi buhran ve petrol buhranı, emperyalist sistem ve yabancı sermaye ile bütünleşmiş Güney Kore ekonomisini altüst etti. Birçok ülkenin gümrük duvarlarını yükseltmesi, dayanıklı tüketim malları ihracatına dayalı montaj sanayini zor duruma düşürdü. İçerde enflasyon ve işsizlik hızla arttı.

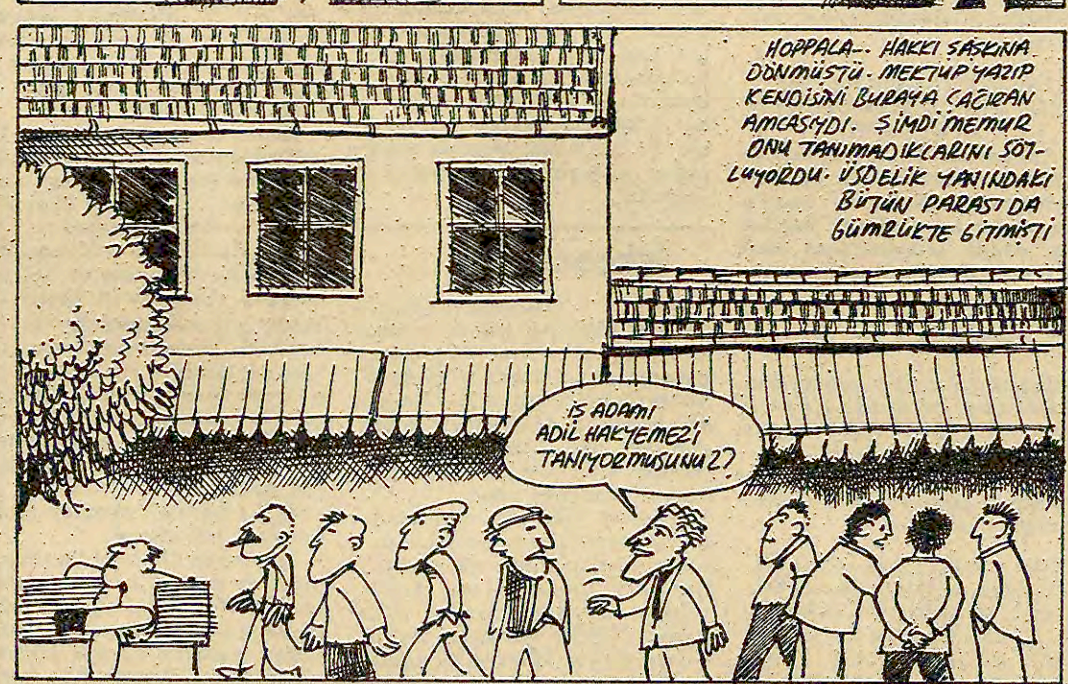
Bunun sonucunda mayıs ayı başında ülkeyi eşi görülmedik bir grev dalgası kapladı ve öğrenci gösterileri her yana yayıldı. Sokağa çıkma yasağına rağmen 200 bin kişi Kwangju kentinde sokaklara döküldü. Kitle gösterileri durdurulamadı.

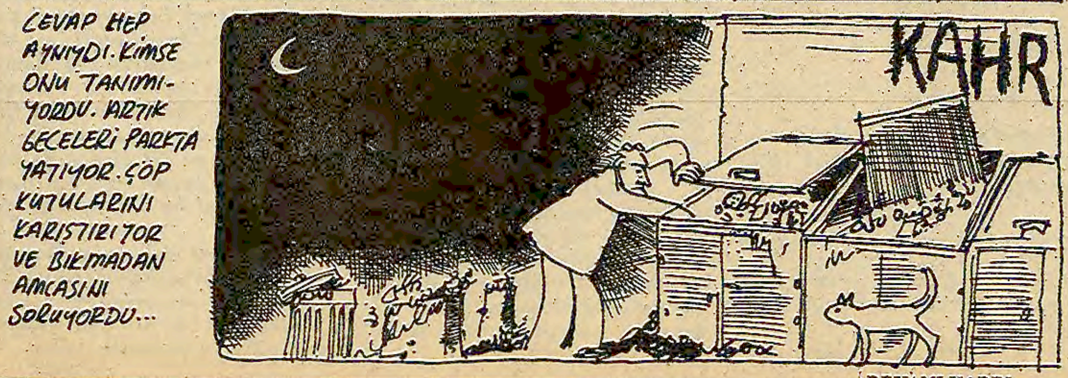
Güney Kore rejiminin en büyük dayanağı ABD de, gelişmelerden hosnutsuzdur. Ama General Chun ve çevresini denetim altına alamamaktadır. Askerlerin yönetime el koyacağından ABD'nin haberi olmadığı ve gelişmeleri seyretmek durumunda kaldığı söylenmektedir.

İran olaylarından ağzı yanan ABD yönetimi, iki yönlü bir siyaset izlemeye çalışmaktadır. Bir yandan, gelişmeleri ülkede ABD yanlısı reformcu bir iktidarın kurulması yönüne çevirmeğe çalışmak. Öte yandan Güney Kore rejiminin tamamen yıpranmasına yol açacak açık bir tavır almaktan kaçınmak.

Dün Diktatör Park'ın yaptığı gibi bugün de askeri yönetim baskı ve teröre, Kore Demokratik Halk Cumhuriyetinin güneye sızacağı gerekçesini kılıf yapmak istemektedir. Bu iddia ile, generallerin müttefiklerini bile ikna edememeleri bir yana, Güney Kore halkının demokrasi mücadelesi artık terörle durdurulamayacak bir yaygınlık kazanmıştır. Sancılı da olsa Güney Kore'de demokrasiye dönüş kaçınılmazdır.

sorular? cevaplar

Kendi dışınızdaki sol gruplara neden sahte sol diyorsunuz?

Dışımızdaki sol grupların tümüne birden sahte solcu demiyoruz. Aydınlık gazetesinin görüşlerini savunmadığı halde sahte solcu demediğimiz gruplar da var. Bazı gruplara "sahte sol" dememizin nedeni, adı üstünde solculuklarının sahte olması. Solcuyuz, devrimciyiz derken samimi olmamaları. Davranışlarının, eylemlerinin devrimci olmaması. Lafta devrimci, fiiliyatta karşıdevrimci olmaları.

Kendine "sol" diyen, aslında sahte solcu olan gruplar bakın ne yapıyor? Banka soyuyor, cinayet işliyor, haraç topluyor. Bu faşisttir diye öğrenciyi okula sokmuyor. Kendi görüşünden olmayan adamı derneğe almıyor.

Ankara'nın, İstanbul'un çeşitli mahallelerini bir dolaşın. Ya MHP'nin kurtarılmış bölgesidir ya da "sahte sol"un. Bu kurtarılmış mahallelerde, mahalle sakinleri bu "devrimcilerin" her dediğini yapmak zorundadır. Dergi alır, aidat verir. Bağış isterlerse bağış verir. Bir gece yarısı gelip kapıyı çalarlarsa içeri almak zorundadır. Evinin duvarını sloganla doldururlarsa silemez. Sonra bakkal dükkanınız varsa, ya da eczacı veya manav iseniz, sermaye sahibi olduğunuz için mallarınıza el konabilir, dükkanınızın camları kırılabilir, hatta hayatınıza bile kastedebilirler.

Sünni mezhepli iseniz, tartışmasız faşistsinizdir. Memleketinize, isminize göre bile belli bir siyasi sınıfa ayrılmışsınızdır.

Söyler misiniz? Bütün bunların devrimcilikle ne ilgisi vardır. MHP de aynı şeyi yapıyor. Onlar da solcu avına çıkıyor. Her ikisi de mahalleleri zaptedip kendi görüşünden olmayanı mahalleye sokmuyor. Sabahlara kadar silah sıkıp ev kurşunluyor.

Ama bir tanesi kendine devrimci adını takmış. Devrimcilik tabela ile olsaydı herkes devrimci olurdu.

Devrimci kimdir? Devrimci ülkesinin bağımsızlığını, halkının mutluluğunu ister. Türkiye halkının geçmişi zalime, zorbaya, işgalciye, emperyaliste karşı mücadele ile doludur. Ve devrimcilik bu mücadeleler içinde doğmuştur. Halk zalimden çok çektiği içindir ki, zalime karşıdır. Özgürlükleri zorluklarla kazandığı için onların kıymetini çok iyi bilir. Bağımsızlığı can pahasına kazandığı için, onu gözbebeği gibi korur. Devrimci de halkın bu düşünce ve özlemlerinin bir parçasıdır. Ama halk böyle iken, devrimci tam da onun zıddını yapıyorsa o devrimci değildir. Devrimci maskesi takmış bir zorbadır.

Halk onlardan yaka silkiyor. Bir devrimci kendisinden yaka silktirir mi? Bunlar halka çok zarar verdiler. Devrimciliğin, solculuğun adını rezil ettiler. Eğer bir köyde, bir kasabada, bir fabrikada halk devrimci olduğunuzu öğrendiği zaman, kapısının zincirini takıyorsa, penceresini, perdesini kapıyorsa, sizinle konuşmak istemiyorsa bilin ki bunların yüzündendir.

Bugün Türkiye'de büyük bir kargaşalık hüküm sürüyor. Bir yandan MHP, diğer yandan Rusya kargaşalığın artmasını, Alevi-Sünni, Kürt-Türk, devrimci-faşist ayrımı yaparak halkın bölünmesini istiyorlar. MHP faşist bir diktatörlük kurulması, Rusya da Türkiye'nin kolay yutulur bir lokma haline gelmesi için bunu istiyor. Çünkü bölünmüş bir Türkiye her iki tehdide karşı da güçlü bir mücadele veremez.

Bugün ülkemizin başındaki Rusya ve MHP belasına karşı halkın birliğini savunmak, halkı bu düşmanlara karşı mevzilendirmek devrimcilerin başta gelen görevidir. Tersine, bu kargaşalık ortamını hızlandıracak, bölücülüğü körükleyecek eylemler halka en büyük kötülüktür. Ve maalesef "sol" adına "devrim" adına ortaya çıkanların yaptıkları bundan başka bir şey değildir.

Bu eylemleri yapanlara dilinizi varıp da devrimci, solcu diyebilir misiniz?

BULMACA

SOLDAN SAĞA – 1) Toplu işten çıkarma–Namus. 2) Cimri olmayan–TERSİ Bağırma. 3) Eski Mısır tanrılarından birinin ikinci ismi–Bir şeker cinsi 4) Bir emir–TERSİ Yumuşak olmayan bir cismi tanımlamakta kullanılan bir sıfat. 5) TERSİ Yirminci yüzyılın [illegible]

YUKARIDAN AŞAĞIYA – [illegible]

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA – [illegible]

YUKARIDAN AŞAĞIYA – [illegible]

Partizanlık... Partizanlık...

Tekel'de...

(Baştarafı 3. sayfada)

Nakliyat Grubunda Atölye Amiri Rıza Genç. Dev-Genç üyesidir. Aynı zamanda hırsızdır.

Nakliyat Grubunda Sözleşmeli ve Tarifeli Şubeler Müdürü Fikret Hızveren. Büyük hırsızdır. Her kalıba girer. Nakliye ihalelerinde yapmış olduğu yolsuzluklarla devleti büyük zararlara sokmuştur.

Özlük İşleri Müdürü Kemal ....: Koyu komünist olup, tayin işleri de kendi elinde olduğundan, kendi görüşündekileri göreve alarak, sağ görüş sahibi memurları sürmüştür. Muzaffer Yurttaş ve Atilla Özer ile işbirliği içindedir. En kısa zamanda bu görevden alınması gerekir.

İstanbul Satış Müdürü: Komünist, gitmesi lazım.

GİTMESİ GEREKEN ZARARLILAR

1- Müdür Fahrettin Güneş/ Üretimin durmasına sebebiyet.

2- Müdür Muavini Sabahattin Karıncaoğlu/ Fabrika içinde içki alemleri yapan ve Aydınlıkçı grubun temsilcisi.

3- Sicil Şefi Kemal Gürer/ 17 kişi kendi adamını almış ve her giren kimselerden en az iki viski alıp, rüşvet ile işçi alan kimse

4- Kimya mühendisi Sedat Oral/ Dev-Yolcu DİSK'i fabrikada kuvvetlendirmede etkinliği olan.

5- Kimya mühendisi Nevzat Cesur/ Sedat Oral'la ortak çalışıyor.

6- Teoman Gözkun/ Aydınlıkçı grubun örgütlenmesini yürütüyor.

7- Nadir Orhan/ Aşırı Kürtçü, bölücülükte organizasyon yürüten.

8- Muhittin Polat/ DİSK'in fabrikada örgütlenmesinde aktif bir militan.

9- Ahmet Tugay/ Aşırı sol görüşlü, sağ görüşlü personel üzerinde tahakküm kurmak için çalışmalar.

10- Gülsüm Şahin/ Kurtuluşçu, Sıkıyönetim tarafından birkaç kere içeri girip çıkmış ve kendi grubunu kuvvetlendirmek için çalışmakta.

BOMANTİ BİRA FABRİKASI

Lütfü Çetiner: İdare Amiri (militan)

Tayini çıktığı halde tekrar geri gelmiş, acilen alınması gerekli.

PAŞABAHÇE TEKEL İSPİRTO İÇKİ FABRİKASI

Fabrika Müdürü: Osman Akçakoca
Fabrika Müdür Muavini: Atakan Karataş
Emniyet Amiri: Mülazim Baktimur
Teknik Şb. Amiri: Şevket Yılmaz
Anbar Amiri: Hüseyin Aydoğdu.
Anbar memuru: Cengiz Akdemir
İspirto.soma Amiri: Orhan Uyutan
Şarap Kavanı. Amiri: İbrahim Kalyoncu
Muhasebe memuru: Fikret Özyurt
Rakı Takdir Amiri: Necati Yoltalcı
Muhasebe memuru: Mustafa Gürcan
Rakı Takdir Amiri: Ali Rıza Esen
Levazım memuru: Ömer Pirgayıp

Türk-İş kadınlar kolu kuruluyor

İSTANBUL(ÖZEL)

TEK Gıda-İş Genel Merkezinde Türk-İş Kadınlar Kolu kurulmasına karar verildi. Türk-İş'e bağlı 8 bölge temsilciliğinden 800'e yakın delegenin katıldığı toplantıda kadın işçiler üye oldukları sendikanın adını taşıyan eşarplar taktılar.

Toplantının açış konuşmasını Türk-İş 1. Bölge Başkanı İsmail Topkar yaptı. Çeşitli bölgelerden kadınlar yaptıkları konuşmalarda sorunlarını dile getirdiler.

Toplantıya yabancı sendikalardan da konukların katıldığı izlendi.

Toplantı sonunda Türk-İş'e bağlı merkezi bir kadınlar bürosunun kurulmasına karar verildi. Bu büro daha sonra teşkilatın alt birimlerine doğru örgütlenecek.

"Makinist...

(Baştarafı 3. sayfada)

Sonuçta Hanifi 'Elinizi, ayağınızı öpüm abi, benim bir şeyden haberim yok, suçsuzum' diye yakardı. Yeniden bir sessizlik oldu ve sorgulamanın kapısı açıldı. Kahverengi elbiseli ve 1.70 boylarında bir polis Hanifi'nin bulunduğu odaya girip manyetolu telefonla geri döndü. Telefonda ahize yoktu. 1.5 metre kadar kablosu vardı. Aynı polis elindeki telefonla işkence yapılan başka bir gencin odasına girdi. Ne var ki kapı açık kaldığından içerdekileri görebiliyorduk. Manyetolu telefon masanın üzerine konup kablosu işkence gören gencin göğsüne yapıştırıldı. Bir polis de telefonun kolunu çevirdikçe acayip çığlıklar başladı. Bu arada 15-16 yaşlarında bir çocuk elinde çay tepsisi, polislere çay dağıttı. Çay faslından sonra aynı çocuk diğer odalarda bulunan işkence aletlerini polislere getirip götürdü. Daha sonra bu çocuğun Soruşturma Komiseri Kemal Emre'nin oğlu olduğunu öğrendim."

« Yarın: Genç kadını kocasının önünde çırılçıplak soydular»

Eskişehir'de...

(Baştarafı 1. sayfada)

ler diye bilinen kısmından silahlı saldırıya geçen faşist komandolar mahalle halkının gösterdiği direniş sonunda geri çekilmek zorunda kaldılar. Saldırıdan önce ekip otosunda 2 komandonun dolaştığı da mahalle sakinlerince belirtildi.

Faşist komandoları kovalamak üzere genci, yaşlısı, çocuğu ve kadını ile birlikte toplanan mahalle halkı bu sefer de polis copuyla karşılaştılar. Sokakta birikmiş olan halka, tekme ve yumruk vurarak küfür eden polisler Havva adındaki bir kadını da saçlarından sürüklediler. Olay hakkında şahitlik yapmak isteyen TİKP Eskişehir İl Örgütü eski Yönetim Kurulu Üyesi Temel Aras, Eskişehir Tayyare Fabrikası PTT Müdürü olan babası Halil Aras ve kardeşi Ender Aras saldırıya karşı koyan 3 devrimci ile birlikte tartaklanarak emniyet yetkililerince gözaltına alındılar. Olayın görgü tanıkları polislerin ağızlarının alkol koktuğunu ve içkili olduklarını söylediler.

Nezarethenede görgü tanıklığı yapmak üzere bir gece geçiren TİKP İl Örgütü eski Yönetim Kurulu Üyesi Temel Aras serbest bırakıldıktan sonra yaptığı açıklamada nezarethane yetkililerinin şahsi isteklerini yaptırmak istediklerini, karşı koyduklarında da sıra dayağına çekildiklerini belirtti. Sosyal Meskenler sakinleri, faşist saldırıların yoğun bir şekilde sürdürüldüğünü gerekli mercilere başvurmak üzere çevrede imza kampanyasına başladıklarını söylediler.

BULANCAK'TA BİR KÖYLÜYÜ KAÇIRIP İŞKENCE YAPTILAR

16 Mayıs günü Bulancak'ın Küçükada köyünde Mustafa Pekdemir adlı bir köylü maskeli beş kişi tarafından kaçırıldı. Saldırganlar köylüyü çırılçıplak soyarak yat-kalk talimi yaptırmışlardır. Daha sonra olayın sanıkları olarak yakalanan Ömer Aydemir ve Hasan Aydemir, savcılıkça alınan ifadelerinden sonra delil yetersizliğinden serbest bırakıldılar. Ancak savcılık soruşturmanın henüz tamamlanmadığını bildirdi.

Ömer ve Hasan Aydemir hakkında şubat ayı içinde de öğretmen Mahir Köksal'ın evinin soyulmasıyla ilgili olarak şikayet dilekçesi verilmişti.

Türkiye İşçi Köylü Partisi Bulancak İlçe Örgütü de Kaymakamlığa bir dilekçe vererek, ilçede olayların daha fazla büyümeden önlenmesi için tedbir alınmasını istedi.

PERTEK'DE DE İHBAR FAALİYETİNE GİRİŞTİLER

Tunceli'ye bağlı Pertek'de ise MHP'li komandolar Alevi yurttaşlar hakkında asılsız ihbarlarda bulunarak baskı yapılmasını sağlıyorlar.

MHP'lilerin asılsız ihbarları sonucu Pertek'in köylerinde son günlerde yapılan operasyonlarda otuzun üzerinde köylünün gözaltına alındığı, daha sonra serbest bırakıldıkları bildirildi

KOMANDOLARIN SALDIRILARI NEDENİYLE ANKARA'NIN BİR MAHALLESİNDE GÖÇ BAŞLADI

Ankara'nın Ege Mahallesinin Ortatepe bölgesinde 6 aile komando saldırıları yüzünden göç etti. Mahalle sakinleri saldırılarda Süt Endüstrisi Kurumuna ait 06 SR 882 plakalı Renault marka otomobilin kullanıldığını belirttiler.

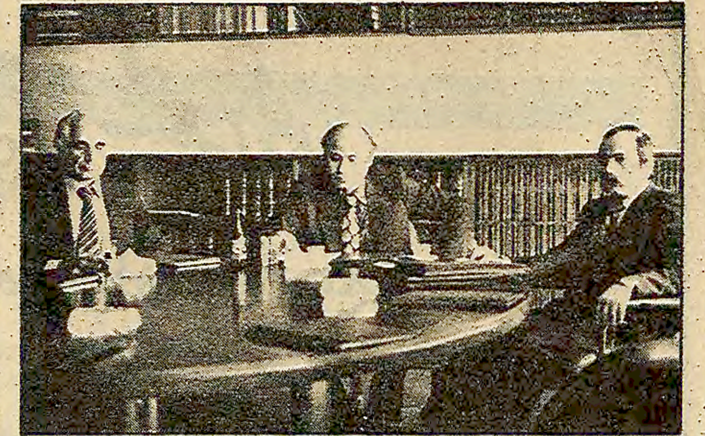
Komandoların son olarak İzzet Olgun adlı bir yurttaşın evini bombaladıkları ve Ali Osman adlı saldırganın gözaltına alındığı bildirildi. Ali Osman mahallede "Ülkücü Gençlik" adına para da topluyordu. Huzurun sağlanması için saldırganların cezalandırılması gerektiğini söyleyen mahalle sakinleri Ali Osman Kulaç, Balta Yusuf, Rasim ve Sungur Sungur adıyla tanınan kişilerin cezalandırılmasını istiyorlar.

BİR KOMİSERİN MHP'Lİ OĞLU GENÇLERİN ÜZERİNE ATEŞ AÇTI

Ankara'nın Etlik semtindeki komando saldırıları da sürüyor. Geçtiğimiz günlerde semtte top oynayan çocukların üzerine ateş edildi. Olayda şans eseri yaralanan olmadı. Gençlerin üzerine ateş açan kişinin bir komiserin oğlu Kemal Kılıç adlı komando olduğu bildirildi.

Komandolar aynı semtte dün sabaha karşı da emekli bir assubayın evini kurşunladı. Olayda yaralanan olmadı. Emekli assubay Sırrı Solak'ın evini kurşunlayanlardan birinin Kemal Cankılıç olduğu sanılıyor.

Öte yandan komandoların Aşağı Eylence dolmuşlarını durdurarak, yolcuları dövdükleri öğrenildi. Bu olayda da Kemal Cankılıç'ın olduğu bildirildi. Kemal Cankılıç'ın ismi, gazetemizde yayınlanan Ömer Tanlak'ın "İtiraf" dizisinde geçmişti.

Gameda Genel Müdürü İsmet Bodur (ortada) toplusözleşme ile işçilere sağlanan hakları basına açıklarken görülüyor. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Gameda ile TGS arasında toplusözleşme imzalandı

● 132 işçiyi kapsayan sözleşme; ilk yıl için yüzde 150 ücret artışı getiriyor.

İSTANBUL (ÖZEL)

GAMEDA ile Türkiye Gazeteciler Sendikası arasında toplusözleşme imzalandı. 132 işçiyi kapsayan sözleşme işçilere ilk yıl için yüzde 150 ücret artışı getiriyor.

Bir aydır sürdürülen toplusözleşme görüşmelerinin imzalanması ile Gameda çalışanlarına şu sosyal haklar sağlandı:

İlk yıl için yüzde 150 ücret artışı
İkinci yıl için yüzde 20 ücret artışı
6 maaş ikramiye ayrıca 2 maaş izin gideri
Her ay için 2 bin 100 lira yemek parası
Her ay için 2 bin 100 lira yakacak parası
Her ay için 400 lira aile yardımı
Her ay için yaş grubuna göre 100-400 lira arası çocuk parası
Çalışmış olduğu her yıl için 75 lira kıdem zammı
Ayrıca ölüm, doğum ve evlenme hallerinde para yardımı.

Gameda işvereni tarafından yapılan açıklamada rakamların tümünün brüt olduğu ve aylık ortalama asgari ücretin 35 bin lira olduğu belirtildi.

Kaftancıoğlu, Mem-Der'de düzenlenen bir toplantıda anıldı

İSTANBUL (ÖZEL)

FAŞİSTLERCE katledilen yazar-prodüktör Ümit Kaftancıoğlu, Mem-Der'de yapılan bir toplantıyla anıldı.

Kaftancıoğlu'nu anma toplantısına konuşmacı olarak katılan Köy Enstitüsü öğretmenlerinden yazar Mehmet Başaran, yazar Osman Şahin, Tiyatrocu-yazar Haşmet Zeybek, akrabası, öğretmen Adil Şentürk ve Köy Enstitüsü öğretmenlerinden Mecit Aşkan, Kaftancıoğlu'nun hayatını, eserlerini anılarıyla anlattılar.

Mehmet Başaran konuşmasında "Ona sıkılan kurşunlar Türk yazınına, Türk yaratıcılığına sıkılmak istenmiştir. Yapıtları çağlar boyunca konuşacak ve onu piyonlarına vurduranların alnı çağlar boyunca lekeli kalacaktır" dedi.

Osman Şahin ise, Kaftancıoğlu'nu dağlarda büyüyen dirençli, bulunduğu toprağa hemen ısınan Yaban Elması'na benzeterek, onun yüzyıllardan bugüne akıp gele halk anlatım geleneğinin tek temsilcisi olduğunu söyledi.

Haşmet Zeybek "Ümit kalemini kullanıyordu. Onun için hedef seçtiler. Onların esas amacı var olan demokratik ortamı kaybettirmek, etrafı karanlığa boğmaktır. İşte, Ümit onun için hedef seçilmişti. Şuna inanıyorum ki, onlar aldanıyorlar. Gelecek demokrasinin ve halkın olacaktır" dedi.

200'e yakın kişinin ve Kaftancıoğlu'nun ağabeyi Ferman ve yengesi Yeter Tatar'ın izlediği toplantı, Mehmet Başaran'ın okuduğu 'Meşe Seli' şiiriyle sona erdi.

Türk-İş Konfederasyonuna bağlı altı sendika üyesi işçiler: "Türk-İş'in mücadeleci tutum almasını istiyoruz"

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş Konfederasyonuna bağlı, Türk Harb-İş, Tes İş, Yol-İş, Türkmetal-İş, Tez Büro-İş ve Koop-İş üyesi işçiler, Türkiye İşçi Köylü Partisi Ankara İl binasında bir basın toplantısı düzenleyerek hükümetin işçi haklarına karşı katı tutumunu eleştirdiler. İşçiler Türk-İş'in 29 Mayısta yapılacak olağanüstü Yönetim Kurulu toplantısında, hükümete karşı mücadeleci bir tutum alınmasını, kazanılmış işçi haklarından bir adım geri atılmamasını istediler.

Hükümetin 700.000 işçinin toplusözleşme görüşmelerini alabildiğine uzattığını belirten işçiler "Nereden bakılırsa bakılsın, hükümet işveren çevrelerinin, IMF'nin isteklerini yerine getirmek için işçi haklarına karşı bir savaş açmıştır. Bu gerçeği bağlı bulunduğumuz sendika yöneticileri, üst örgütümüz Türk-İş yöneticileri de bilmektedir" dediler.

Türk-İş yöneticilerinin TV'de, basında, toplantılarda kazanılmış işçi haklarından asla taviz verilmeyeceğini söylediklerini hatırlatan işçiler 29 Mayısta Türk-İş Yönetim Kurulu olağanüstü toplanacak, tek gündem hükümete karşı tutum olacaktır. Biz bu taplantıda, bizlere karşı katı tutum içinde olan bu hükümete karşı mücadeleci ve aktif tutum alınmasını istiyor ve bu hükümete zaman tanıyarak hiç bir işçi hakkı elde edilmeyeceğini söylüyoruz" şeklinde konuştular.

CHP anarşi konusunda etraflı araştırma yapıyor

ANKARA (ÖZEL)

CHP'nin anarşi konusunu araştırmak için Genel Merkezde iki komisyon kurduğu bildirildi.

Bu komisyonlar şiddet olaylarının nedenleri, kaynakları, ortaya çıkış biçimleri, perde arkası gibi konularda etraflı araştırmalar yürütüyor. Bu komisyonların elde edeceği bulgular ışığında bu hafta sonuna doğru bir basın toplantısı ile açıklayacakları öğrenildi.

Bayramiç...

(Baştarafı 3. sayfada)

mur ve öğretmenin sürgün edileceği, bunu sağlamak amacıyla Çanakkale Milli Eğitim Müdür Yardımcısı İhsan Kıraç'ın bizzat Ankara'ya giderek çalışmaları yürüttüğü belirtiliyor. Ayrıca Ayvacık'ta 20, Ezine'de de 15 öğretmen ve memurun sürgün edildiği öğrenildi.

Japon...

(Baştarafı 3. sayfada)

Hong Kong, İran, İsrail, Kanada, Katar, Kenya, Liberya, Liechtenstein. Malawi, Malaysiya, Mısır, Monaco, Moritiyus, Nikaragua, Norveç, Orta Afrika, Pakistan, Papua, Paraguay, Suudi Arabistan, Singapur, Somali, Sudan, Şili, Tayland, Tayvan, Türkiye, Uganda, Uruguay, Ürdün, Virjin Adaları, Zaire.

KATILAN ÜLKELER

Afganistan, Antiller, Avustralya, Avusturya, Belçika, Brezilya, Bulgaristan, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Doğu Almanya, El Salvador. Etiyopya, Finlandiya, Fransa. Guatemala, Guyana, Hindistan, Hollanda, Irak, İtalya, İzlanda. İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, Jamaika, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mongolya, Nijerya, Panama, Peru, Polonya, Portekiz, Porto Riko, Romanya, San Marino, Senegal, Sovyetler Birliği, Suriye, Tanzanya, Togo, Trinidad, Venezüella, Vietnam, Yeni Zelanda, Yugoslavya, Yunanistan, Zambia.

Hakkari Valisi, "yazarı solcu" diye Devlet Tiyatrosunun oyununu engellemeye çalıştı

VAN (ÖZEL)

HAKKARİ Valisi, "Yazarı solcu" diye Devlet Tiyatrosunun bir oyununu engellemeye çalıştı.

Doğu Anadolu turnesine çıkan Devlet Tiyatrosu ekibi 23 Mayıs 1980 Cuma günü Hakkari'de, Adalet Ağaoğlu'nun yazdığı 'Çatıdaki Çatlak' oyunu ile turnesini sürdürecekti. Programı, biletleri ve afişleri bir ay önce gönderilen oyuna gösteri gününe kadar, başta Vali ve emniyet teşkilatı onay vermedi. Oyun günü bile, emniyet teşkilatı, Devlet Tiyatrosu oyuncularından kimlik istedi. Hakkari'de Kültür Müdürlüğü olmadığından, bilet satışını Halk Kütüphanesinin yürütmesi gerekiyordu. Halkın, biletleri satışa çıkarın, diye zorlamasına rağmen, Vali görevine son verir korkusuyla, Kütüphane Müdürlüğü, biletleri satışa çıkaramadı. Tiyatro sorumlularının ve yetkililerin yoğun telefon görüşmesi sonunda, Valilik oyuna onay vermek zorunda kaldı. Tiyatro, böylece Hakkari'ye hareket etti ve turnesine devam etti.

Trabzon'da faşistler...

(Baştarafı 1. sayfada)

düklerini, hatta bu himayenin daha da ileri giderek, bazı MHP ve ÜGD (ÜYD) ileri gelenlerinin polis otolarında dolaşmalarına kadar vardığını belirtmişti.

KTÜ YÖNETİM KURULU VE DGB'NİN AÇIKLAMASI

KTÜ'nün bombalanması üzerine basına bir açıklama yapan KTÜ Yönetim Kurulu şunları belirtti:

"24/5/1980 saat 02.00 sularında KTÜ Mimarlık binasına bomba atılması sonucu ağır hasar meydana gelmiş, 40-50 kişiyi öldürecek güçte olan dinamitin yerleştirilmesi sonucu İnşaat Mühendisliği 4. sınıf öğrencisi Ekrem Çamaş ölmüş, aynı bölümden Tevfik Çetin Ünsal yaralı olarak hastaneye kaldırılmıştır. Dinamiti yerleştiren bu kişiden başka silahlı kişiler dinamiti yerleştirdikten sonra kaçarken güvenlik kuvvetlerince tanınmıştır. Ayrıca, Ekrem Çamaş'ın kapatılan ÜGD yöneticisi ve ÜYD kurucu üyesi olduğu saptanmıştır. Üniversite yönetim kurulu, kendi üniversitesini dinamitleyecek hale getirilmiş kişileri şiddetle kınar. Bu kişileri bu suçlara azmettiren örgütlerin ve yuvaların kurutulmasını yetkili makamlara ve güvenlik kuvvetlerine arzeder."

Öte yandan, Devrimci Gençlik Birliği, yayınladığı bildiride bu çetelerden hesap sorulmasını istedi. Bildirinin bazı bölümleri şöyle: "Bu olaydan anlaşılacağı üzere, okullarımızda ve Trabzon'da anarşinin kaynağı, son 80 gün içinde şehrimizde öldürülen 13 kişinin sorumlusunun ÜYD'li faşistler olduğu açıktır. Bunların amaçları okullarımızı, özellikle KTÜ'yü teslim almak ve öğrencileri yıldırmak, şehrimizde terör estirmektir. Fakat, halen bu cinayet örgütünün üzerine gidilmemekte, hesap sorulmamaktadır. Yetkililere sesleniyoruz. Trabzon'da anarşinin kaynağı, öğrenim özgürlüğü ve can güvenliğinin önündeki engel ÜYD'dir. Bu cinayet örgütü kapatılmalı ve adalet önünde hesap sorulmalıdır."

TİKP'NİN AÇIKLAMASI:

TİKP Trabzon İl Örgütü de MHP'lilerin katliamından sonra şu açıklamayı yaptı:

"MHP'lilerin bunca cinayet ve saldırılarından sonra, emniyet yetkilileri bu cinayet örgütüyle birlikte anarşiye karşı açıklama yapıyor. MHP yöneticileri, Trabzonlu Trabzonluyu vurmaz diyorlar. Halk, yalnız Trabzonluyu değil, hiç kimseyi vurmaz. Ama, MHP varlığını cinayete, teröre, bölücülüğe ve ırkçılığa borçludur. İşte bunun için, suçsuz halk çocuklarını, avukatları, profesörleri parti yöneticilerini katleder. Halk, emniyet müdürünün anarşiyi önleyeceğine inanmıyor. MHP ile anarşiye karşı toplantı yapmakla, anarşi önlenir mi? İşkenceci polislerle anarşi önlenir mi? Trabzon Valisi bunca olaydan sonra ne yapmıştır? Hiç bir şey. Üzüntü bildirmek yetmez. Saldırganların kim olduğunu bile söyleyemiyor. Olayları kınamak yetmez. Şimdiye kadar onlarca cinayeti aynı örgüt işledi. Evleri basan, dernekleri basan, okulları bombalayan, okula giden öğrencileri katledenler hep aynı örgüttür. Sayın Vali, bu örgütün adı da MHP'dir. Ey yetkililer, bu cinayet yuvasını korumaktan vazgeçecek misiniz? Bunların üstüne yürüyecek misiniz? Trabzon halkının sabrı taşmak üzeredir. Artık halk her gün bir evladını mezara koymak istemiyor. Siz yürümezsiniz halk yürüyecektir bu çetenin üzerine. Bunun sorumlusu da siz olacaksınız."

Ruslar...

(Baştarafı 1. sayfada)

varlığını protesto etmek üzere sokaklara döküldü. Sovyet birlikleri gösterileri bastırmak amacıyla tankları ve ağır silahlarla donatılmış helikopterleri kullandılar. Görgü tanıkları silah seslerinin duyulduğunu ancak ölenlerin sayısı hakkında haber alınamadığını bildiriyor. Bu arada binden fazla Afganlının tutuklandığı gelen haberler arasında.

Öte yandan, bir grup öğrencinin Kabil'deki merkezi hapishanedeki tutukluları serbest bırakmak amacıyla harekete geçtikleri sırada, Sovyet birliklerinin ateş açması sonucu 10'a yakın öğrenci öldü.

Kabil'deki öğrencilerin derslerine girdikleri, ancak öğretmenlerine "Ruslar ülkelerinden çıkana kadar kitaplarını açmayacaklarını ve okumanın kendilerine haram" olduğunu söyledikleri bildiriliyor.

DİRENİŞ ÖRGÜTLERİNİN AÇIKLAMALARI

Pakistan'da bir açıklama yapan Afgan direniş örgütlerinin bir sözcüsü, Gazne eyaletinde şiddetli çarpışmalar olduğunu belirtti. Çarpışmalar Sovyet helikopterleri ve tanklarının direnişçilere karşı saldırıya geçmesiyle başladı. Çarpışmalar sırasında bir Sovyet helikopteri düşürüldü, bir kaç tank tahrip edildi. Direnişçiler çarpışmalarda 55 gerillayı kaybettiler. Saldırgan Sovyet birlikleri 3 gün sonra geri çekilirken, bölgenin direnişçilerin denetiminde kaldığı bildirildi.

Başka bir açıklamada ise direniş kuvvetlerinin Kabil'in Kuzeyindeki askeri bir yakıt deposuna saldırdıkları ve depoları ateşe verdikleri ifade edildi. Olay sırasında 7 Sovyet askeri öldürüldü. Kukla yönetim kentten de farkedilen patlamanın iki tankın çarpışmasından ileri geldiğini ileri sürmüştü.

Öte yandan direniş örgütleri Sovyet birliklerinin Kunhar eyaletinde gerillalara karşı şiddetli bir saldırıya giriştiklerini duyurdular.

KARMAL'IN TEŞEKKÜRÜ

Afganistan'daki kukla yönetimin başkanı Babrak Karmal, geçen hafta yapılan İslam Konferansı sırasında kendisini destekleyen Libya, Suriye, Cezayir, Güney Yemen ve Filistin Kurtuluş Örgütüne teşekkür etti.

Erbakan...

(Baştarafı 1. sayfada)

yapan MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan, "AP hükümetinin himayesindeki anarşist gruplar Kırşehir ve Yozgat'ı kurtarılmış bölge haline getirdiler" dedi.

Demirel'in "Kurtarılmış bölge rezaletine son vereceğim" vaadiyle işbaşına geldiğini ancak diğer vaatleri gibi bu vaadinin de tam tersini yaptığını söyleyen Erbakan, şöyle konuştu:

"Kurtarılmış bölgelerden kaçan insanlar her gün ziyaretime geliyor, milletimiz bir taraftan anarşiden, diğer taraftan ekonomik bunalımdan inim inim inliyor. Şimdi milletimizi çektiği ızdıraplardan kurtarmak için bize tarihi bir görev düşüyor."

AP azınlık hükümetinin İmam Hatiplere sokulmak istenen ırkçı fikirlere göz yumduğunu da söyleyen Erbakan daha sonra şöyle devam etti:

"Dinimizde ırkçılık yoktur. AP azınlık hükümeti ırkçıların İmam Hatiplerdeki faaliyetlerine göz yummakla büyük tahribat yapmaktadır."

Bu arada CHP'nin Cumhurbaşkanı adayını geri çekmesini de eleştiren Erbakan, Demirel'in Cumhurbaşkanını seçebilmek için yaptığı Anayasa değişikliği teklifini oyalama olarak nitelendirdi.

Erbakan, konuşmasının sonunda basın mensuplarına kadayıf ikram etti ve "Bugün İl Başkanlarımızla birlikte de kadayıf yiyeceğiz" dedi.

İsrail...

(Baştarafı 1. sayfada)

hükümetinin düşeceğini ve yeni seçimlere gidileceğini belirtmişti.

Bilindiği gibi bundan önce de Dışişleri Bakanı Moşe Dayan, Begin hükümetiyle anlaşmazlığa düşerek istifa etmişti.

MISIR-İSRAİL GÖRÜŞMELERİ

Filistinlilere özerklik verilmesi amacıyla yürütülen Mısır-İsrail görüşmelerinin, Mısır'ın isteğiyle kesilmesi üzerine, ABD'nin yeni bir plan hazırladığı açıklandı. Görüşmeleri yeniden başlatmayı amaçlayan ABD planının Mısır yetkililerinden sonra İsrail'e de sunulması bekleniyor.

Bu arada bir açıklama yapan Suudi Arabistan Veliahdı Fahd, Ortadoğu'da adil bir çözüm bulunması için ülkesinin petrol silahı dahil her türlü silaha başvurabileceğini belirtti.

LÜBNAN'DA ÇARPIŞMALAR

İsrail Radyosu, Güney Lübnan'da, Filistinlilerle Lübnanlı Şiiler arasında çıkan çatışmalarda 20 Filistinli gerillanın öldürüldüğünü ileri sürdü. Şiilerin kayıpları hakkında bir açıklama yapılmadı. Gözlemciler, son zamanlarda Şiilerin Güney Lübnan'daki sağcı Hıristiyanlarla birlikte hareket ettiklerine dikkat çekiyorlar.

Muhabirimiz...

(Baştarafı 1. sayfada)

dan kimliğimin geçersiz sayılması ve izinsiz girdiğim gerekçeleriyle gözaltına alındım.

"Buradan gönderildiğim Harbiye'deki Merkez Komutanlığında Albay'la yarım saat kadar tartıştıktan, sonra, Şişli Emniyet Amirliğine sevkedildim. Şişli Emniyet Müdürlüğünde hakkımda zabıt tutuldu. Zabıtta "okula izinsiz girmekten" gözaltına alındığım yazılı idi. Sabıka kaydı kontrol edilmek üzere gönderildiğim 1. Şubede 24 saat hücrede tutuldum. 22 Mayıs günü 20.00 sıralarında Şişli Emniyet Müdürlüğüne geri getirildim. Geceyi nezarethanede geçirip 23 Mayıs günü öğleden sonra Selimiye'ye sıkıyönetim savcılığına gönderildim. Orada 3-4 saat bekledikten sonra sıkıyönetim savcılığının suçun sıkıyönetim kapsamına girmediğini belirtmesiyle Şişli Emniyet Müdürlüğüne iade edildim. Geç olduğundan Cumhuriyet Savcılığına sevkedilemedim. O geceyi de nezarette geçirdim. 24 Mayıs günü Cumhuriyet Savcılığına çıkarıldım. Cumhuriyet Savcısı "bir daha izinsiz hiçbir yere girmememi" söyleyerek serbest bıraktı."

İşkencelerin...

(Baştarafı 1. sayfada)

hazırladıkları bir rapor sundu. Üçlü raporda, "Tıp ve hukuk açısından insan üzerinde psikolojik ve fiziki baskıların incelenmesi" üzerinde bilim adamlarının görüşleri dile getirildi. Üçlü rapordan sonra sıra serbest bildirilerin okunmasına geldi.

Serbest bildiriler bölümünde ise işkence olayları üzerinde duruldu. Konuyla ilgili olarak Ateş Duman, Nilüfer Ülgen, Deniz Öktem, Aydın Taşdöğen, Oya Yılmaz, Gülser Yurdakul, Orhan Yılmaz ve Av. Hüseyin Gökçeaslan Kurultaya sundukları bildirileri okudular.

Av. Hüseyin Gökçeaslan işkenceler karşısında yargı adamlarının sorumluluğuna değinerek "Bugüne kadar işkence ve cinayetler karşısında sadece işkence uygulayıcıları suçlandı. İşkence ve cinayetlerin gelişmesinde, yargıç ve savcılarımızın suçluları koruyan tutumunun sebep olduğu konusu üzerinde hemen hiç durulmadı. Ben diyorum ki işkence uygulayıcıları kadar bunlara göz yuman savcılar da hakimler de suçludur."

Bir "Katilleri...

(Baştarafı 1. sayfada)

da ise, bununla mücadele edildiğini belirterek "Ancak halen şikayet geldiğine göre demek ki sorun çözülememiştir" dedi.

Dün ekonomik konularda basın toplantısı düzenleyen Başbakan, Türkiye'nin ekonomik alanda ferahlaması yönünde önemli adımlar atıldığını savundu.

Açıklamasında Yunanistan ile ilişkiler konusuna da değinen Demirel, Yunanistan Başbakanı Rallis'in konuşmasında "savaş" deyimini kullanmasına karşılık, "Mösyö Rallis'le şu anda söz düellosuna girmeyi fuzuli buluyorum" dedi. Demirel, Rallis'in hava sahasına ilişkin açıklamaları, NATO'nun askeri kanadına dönme şartları ve Kıbrıs'la ilgili getirdiği önerinin, müzakere yolunu tıkadığını söyledi.

Başbakan Demirel, haziran ayında boşalacak olan 5 kontenjan senatörlüğü için Çağlayangil'in bir seçim yapmamasının daha doğru olacağını söyledi. Demirel şöyle dedi: "Bir tartışma başlamıştır. Sayın Çağlayangil 5 kontenjan senatörünü seçsin mi seçmesin mi tartışması başlamıştır. Madem ki böyle bir tartışma başlamıştır, takdir ve karar Çağlayangil'e ait olmak üzere, ben Başbakan ve AP Genel Başkanı olarak fikrimi söylüyorum, Sayın Çağlayangil bu beş senatörü seçmemelidir."

Başbakan Süleyman Demirel, önümüzdeki hafta içinde de Türkiye'nin siyasi sorunları ve anarşi konusunda da bir basın toplantısı yapacağını açıkladı.

Güney Afrika...

(Baştarafı 3. sayfada)

SWAPO BAŞKANI PARİS'TE

Irkçı Güney Afrika yönetiminin kanunsuz bir şekilde işgal ettiği Güney Batı Afrika'nın (Namibya) kurtuluşu için mücadele eden SWAPO örgütünün Başkanı Sam Njoma Fransa'nın başkenti Paris'e gitti. Njoma'nın Fransa Dışişleri Bakanı Jean François Poncet ile görüşeceği bildiriliyor.

AFRİKA BİRLİĞİ ÖRGÜTÜ

Afrika'da emperyalizmin, sömürgeciliğin ve ırkçılığın kökünü kazımak ve Afrika ülkeleri arasındaki dayanışmayı güçlendirmek amacıyla oluşturulan Afrika Birliği Örgütü'nün (ABÖ) 17. kuruluş yıldönümü kutlanıyor.

DAVİD BURG

İktidar muhalifi Sovyet edebiyat eleştirmeni

DAVİD BURG:

«SSCB'de bugün yazarların çoğu, propaganda edebiyatına tepki olarak gerçek yaşamı yansıtıyorlar»

Yavuz Çekirge

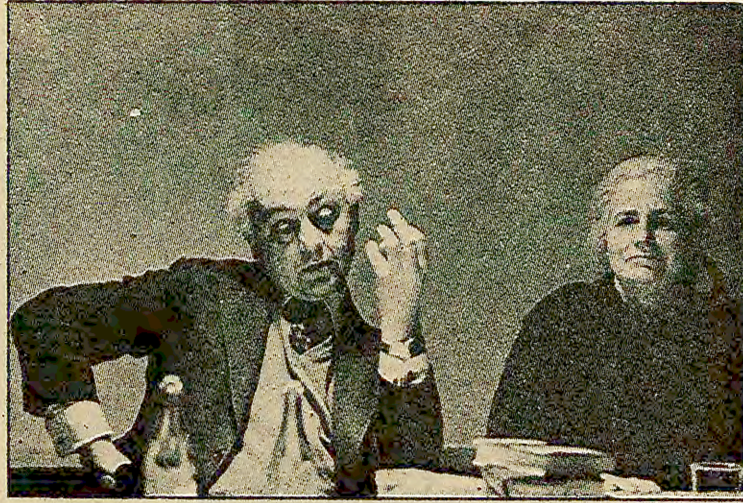
Sovyetler Birliği'nde iktidara muhalefet sürdüren edebiyat eleştirmenlerinden David Burg'la Stockholm'de, geçtiğimiz günlerde bir edebiyat seminerinde karşılaştık. David Burg, Sovyetler Birliği'ndeki edebiyatıyla ilgili sorularımızı şöyle yanıtladı:

— Sayın Burg, Sovyetler Birliği edebiyatının Batı Avrupa'da ve diğer ülkelerde tanıtılması konusunda neler söyleyebilirsiniz? Sovyet edebiyatı yeteri kadar tanınıyor mu?

— Batıda Sovyet edebiyatının tümüyle tanındığını söylemek oldukça güç. Bunun nedenlerinden birincisi, Sovyet resmi edebiyat ürünlerinin değil de, yasaklanmış SAMİZAT ürünlerinin geniş çapta ilgi çekmesidir. Evet, bugün Sovyetler Birliği'nde bir yeraltı edebiyatı vardır ve buna SAMİZAT denilmektedir; ama bu tüm Sovyet edebiyatı demek değildir. Saklı olan doğal olarak merak etkileri bir ülkenin edebiyatını bu yasak yayınlardan izleyebiliyorlar. Öte yandan, resmi edebiyatın içinde çok değerli ürünler olduğunu unutuyorlar. Sovyet edebiyatının bir bütün olarak, yani hem resmi, hem de Samizat ürünleriyle birlikte incelenmesi gerekmektedir. SSCB iktidarının bu konudaki tutumu oldukça ilgisiz olduğu için resmi edebiyat hemen hemen hiç tanınmıyor.

— Sovyet hükümetinin edebiyatın bu duruma gelmesinde ne gibi katkısı oldu? Sosyal gerçekçilik akımının Sovyet edebiyatına olan etkilerinin Samizat ürünlerinin ortaya çıkmasında bir rolü oldu mu?

— 25 yıl önce bu konularda konuşmak bile büyük riskler göze almak demekti. Çünkü o zaman edebiyat hiç iyi bir durumda değildi. 'Sosyal Gerçekçilik' akımı etkisinde yazılan yapıtların edebi değeri oldukça düşüktü. Bu dönemde edebiyat ve sanat yapıtlarında resmi görüşün yansıması zorunluğu vardı. Sanatçılar ve yazarlar, gerçek yaşamı değil de 'sosyal gerçekçilik' adı altında partinin görüşünü işliyorlardı yapıtlarında. Parti görüşü ve partinin propagandasının yapılması bekleniyordu yazarlardan. Ama 25 yıl önce 'Sosyal Gerçekçilik' akımı yitti gitti. Bugün hâlâ bu çizgiyi sürdürerek parti komserlerinin hoşuna gitmeye çalışanlar vardır. Ama, çoğunlukta değiller. 'Propaganda yazını' diğer adıyla 'sosyal gerçekçilik' akımı, gerçek yaşamı yansıtıyormuş gibi gösterildi. Ama bugün durum değişmiştir. Yazarların çoğu, propaganda edebiyatına tepki olarak gerçek yaşamı yansıtmaya çalışıyorlar. Samizat ürünlerinde de bu kaygı vardır. Samizat ürünleri de bu kat parti görüşüne bir tepkidir. Eğer edebi değeri olmayan propaganda edebiyatını saymazsak, bugün Sovyetler Birliği'nde yüksek kaliteli bir edebiyat olduğunu söyleyebiliriz. Bu edebiyat da son 25 yılda oluşmuştur.

Sovyet eleştirmeni Burg, bir toplantıda

— 25 yıl öncesinde edebiyat ve sanat çevrelerinde nasıl bir kutuplaşma vardı? "Noviy Mir" (Yeni Dünya) dergisinin bu kutuplaşmadaki yeri neydi?

— 25 yıl önce yazarlar gerçeği değişik açılardan yorumladıkları için çeşitli kutuplaşmalar oldu. Bugünkü kaliteli edebiyatın ortaya çıkmasını hazırlayan nedenler de işte bu değişik kutuplaşmaların çalışmalarının ürünüdür. 1960'lı yıllarda iki ayrı çizgi kendini Sovyet yazınında:

1) Devletin çıkarını savunan çizgi. Bu çizgi Sovyet devletinin iyi yanlarını göstermeyi, devletin propagandasını yapmayı, gerçekleri parti görüşüyle kaleme almayı amaçlıyordu. Batıda da karşılığı reklam endüstrisidir bu tür yaklaşımların.

2) Gerçeği arayan ve araştıran edebiyat. "Noviy Mir" dergisi çevresinde toplanan yazarların oluşturduğu yaratıcı ve kaliteli bir edebiyat. Aleksander Tvardovskiy'nin önderliğinde gelişen bu edebiyat anlayışı, devlete karşı değildi ama, yaşamın gerçeklerin araştırılmasına büyük önem veriyordu.

1955-1970 yılları arasında resmi edebiyatın temsilcileriyle Noviy Mir'ciler arasındaki çelişki gitgide büyüdü. Önceleri herkes bu çelişkinin bir yanlış anlamadan kaynaklandığını sanıyordu. Resmi eleştirmenler Noviy Mir'e karşı etkin bir saldırı yürütüyorlardı. Öte yandan partide Noviy Mir'in yaşamasını isteyen kişiler vardı. Bu etkili kişilerin yardımıyla Noviy Mir etkinliğini uzun süre götürebilmiştir. Kimileri de devletin dergiye yardım ettiğini sanıyordu. Dergide yer alan yazarların çoğu sosyal yaşamın en çarpıcı yanlarını eleştiren yazılardı. 1962 yılında Soljenitzin'in "İvan Denizoviç"i dergide yayınlandı. Yapıt çok büyük bir ilgi gördü. Böylelikle okuyuculara çok büyük bir yapıt gösteriliyordu. Sovyet toplumunun gizli bir gerçeği. Toplumun alt kademelerinde yaşayanların gerçeği.

Okuyucuyu etkileyen bir başka yön daha vardı: O da bu yapıtın sanatsal kalitesiydi. Genellikle bu yön unutulur hep. Sonuçta bir röportaj değildi bu yapıt. Edebi değeri oldukça yüksek bir yapıttı. Bu romanın yayınlanmasından sonra dergi büyük baskılara maruz kaldı. İlk kez Sovyet edebiyatında güçlü bir ses duyuluyordu. 1970 yıllarına kadar süren devrede bu baskı sonucu bir takım bölünmeler oldu. Bu bölünmeler Soljenitzin'in iki romanının yayınlanmamasıyla daha da belirgin hale geldi. Romanlar derginin siyasetine uygundu. "Kanser Kliniği", aynı kliniğe toplanan değişik hastalıklar taşıyan insanların yaşamını konu ediniyordu. "Birinci Çember"de bir araştırma laboratuvarında çalışan mahkumların nasıl bilimsel çalışmalar yaptıklarını konu ediniyordu. Her iki roman da Sovyet insanının içinde bulunduğu sosyal gerçeklere yüksek bir edebi kaliteyle yaklaşıyordu. Genel Yayın Yönetmeni Tardovski, bu iki romanın yayınlanması için çok çalıştı. Ama her türlü çabaya karşı bu gerçekleşmedi. İşte Noviy Mir içinde oluşan bölünmeler bu olaydan sonra somut bir biçimde ortaya çıktı. Birçok yazarın yapıtlarını Batıda yayınlatmak üzere dışarıya kaçırması böyle başladı. Batıda yapıtlarını yayınlatan yazarların çoğu sonradan dışarıya göç etmeye zorlandılar.

— 1970'den sonra "toplumsal varoluşçular" adı verilen yazarların ortaya çıktığı söyleniyor. Bu yazarların durumu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

— 1970 yıllarında Noviy Mir çevresinde toplanan yazarlar arasındaki kutuplaşmada iki ayrı yan göze çarpıyordu. Bunlardan toplumsal varoluşçular, toplumsal sorunları değil de insanların iç yapısını inceleyen ve toplumsal eleştiriden uzak durmayı yeğleyen bir tavır içine girmeleriyle birinci kutbu oluşturdular. Yapıtlarında insanlar arasındaki sevgiyi işlediler. Varoluşçuların bir bölümü yurt dışına göç etti, bir bölümü de yurt içinde kaldı. Ama, zamanla hepsi edebiyat dünyasından silinip gittiler. Şimdilerde hiç bir şey üretmiyorlar. Uzun bir süredir susuyorlar.

— Bugünkü Sovyet edebiyatının en sağlıklı çizgisini oluşturan yazarları biraz tanıtabilir misiniz? Sözünü ettiğiniz "varoluşçular"dan başka hangi kutuplardan söz edilebilir?

— İkinci kutup, sosyal eleştiriye ağırlık veren, insanların iç dünyasını çevrelerinde olup bitene göre inceleyen yazarlardan oluşuyordu. Bugünkü kaliteli Sovyet edebiyatının çekirdeğini oluşturan yazarlar işte bunlardı. Örneğin bunlardan biri VASİLY ŞUŞKİN: Önceleri film yönetmeni olarak çalışıyordu. Filmlerinde ve sonradan yazdığı romanlarında Sovyet insanının iç dünyasını çok değişik bir şekilde yansıtmasını bildi. Şuşkin'in anlattığı insanlar büyük bir anlamsızlığı yaşıyorlar. Romanlarının kahramanları yalın ve günlük bir dille konuşuyorlar. İlk kez Sovyet insanının iç dünyası bu kadar yalın bir biçimde yansıtılıyordu. Şuşkin'in önemi de buradan gelmektedir. O diğer yazarlara da örnek olmuştur yapıtlarıyla. Bazılarından söz edelim:

JURİ TRİFONOV: Trifonov romanlarında kent insanlarının sorunlarına değiniyor. Son kitabında ölüm döşeğindeki bir yaşlı adamın çocuklarıyla olan ilişkisi ele alınıyor. Çocuklarına anlattığı içsavaş yılları ve İkinci Dünya Savaşı anılarının hiç bir ilgi uyandırmadığını görüyor yaşlı adam. Çocukları yaşlı adamın mirasını nasıl paylaşacaklarını düşünüyorlar yalnızca. Romantik devrim idealini simgeleyen yaşlı adam, çocuklarının mirası aralarında nasıl bölüşeceklerini tartışırken kavgaya tutuşurlar ve yaşlı adam ölür. Trifonov, "İskeledeki Ev" adlı romanında ise Sovyet elit kişilerinin yaşamını inceler. Hiç bir amacı olmayan insanların tragedyası. KGB'de yüksek bir mevki sahibi bir memur, bir gün hiç bir işe yaramadığını anlar ve yaşamına anlam verecek bir şeyler arar. Romanın sonuna doğru bir mobilya taşıyıcısının yanında çırak olarak çalışmaya başlar. Böylelikle bir işe yaradığı için mutlu olur.

VALENTİN RASPUDİN: Konularını köylerin yaşamlarından seçiyor genellikle. Yaşlı insanların ölürken ne kadar mutlu olduklarını, öte yandan ardında bıraktıkları çocuklarının ne denli mutsuz ve arayış içinde olduklarını konu ediniyor romanlarında. Raspudin'in roman kahramanları, ruhları ikiye bölünmüş genç insanlar ve onların ölürken mutlu ölen ana-babaları arasından seçiliyor.

Bunlardan başka BORİS MOYAYEF, BOLAT OKUCAVA gibi yazarları da kaliteli edebiyat yapan yazarlar arasında sayabiliriz.

— Bu sözünü ettiğiniz yazarların hepsi romancı. Sovyetler Birliği'nde kaliteli şiir yazan kimse yok mu? Şiir öldü denebilir mi Sovyetlerde?

— Şiir artık edebiyatımızda pek önem verilmeyen bir dal. Artık o pek tanınmış Yevtuşenko şiir matineleri pek yapılmıyor. Birçok yetenekli şair "parazit" ilan edilmiş durumda. Örneğin Bodorskiy. Bugün Sovyetler Birliği'nde şiirin resmi sanat görüşünün katı uygulamalarıyla iğdiş edildiğini söyleyebiliriz; belki de sizin söylediğiniz gibi: Şiir öldürüldü.

8. Uluslararası İstanbul Festivali, 20 Haziran-15 Temmuz arasında yapılacak

Uluslararası İstanbul Festivalinin bu yıl 20 Haziran-15 Temmuz tarihleri arasında, 11 ülkeden 692 sanatçı ve 58 topluluğun katılmasıyla gerçekleştirileceği açıklandı.

Ülkemizden 160, yabancı ülkelerden de 532 sanatçının katılacağı belirtilen 8. Uluslararası İstanbul Film Festivalinde sanatseverler 33 konser, 9 dans ve bale gösterisi 19 tiyatro yapıtı izleyebilecekler.

Atatürk Kültür Merkezi, Açıkhava Tiyatrosu, Aya İrini Kilisesi, Rumelihisarı Açıkhava Tiyatrosu, Divan Edebiyatı Müzesi ile Gülhane Parkında yapılacak olan gösterilere İstanbul Devlet Senfoni Orkestrası, Kara Kuvvetleri Bando ve Armoni Mızıkası, Londra Çağdaş Dans Topluluğu, İtalyan Lunicarno Balesi, Kültür Bakanlığı, Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Belediyesi Türk Müziği topluluklarının katılacağı bildirildi.

Genç öykücü Ebubekir Pamukçu'nun «Dehak» adlı yeni bir kitabı yayınlandı

Çocuklar için yazdığı küçük öykü kitaplarıyla tanınan genç yazar Ebubekir Pamukçu'nun "DEHAK" adında yeni bir kitabı geçtiğimiz günlerde yayınlandı.

Bu yeni kitabın bir Kürt destanı olduğunu ve bunu çocuk yaşlarda büyüklerinden dinlediğini belirten Ebubekir Pamukçu, "Dehak"la ilgili olarak ayrıca şu açıklamayı yapıyor:

"Dehak"ı tüm çocuklar için yazdım. Çünkü çocuklar "Dehak"ta ezilenlerin ezenlere karşı dayanışmasının en güzel örneğini görecekler. Çünkü çocuklar "Dehak"ı okurken yenilmez gibi görünen güçlerin, birleşilerek altedileceğini öğrenecekler. "Dehak"ta kavganın yanında dostluğu da görecek çocuklar...

Bilindiği gibi Pamukçu'nun çocuk kitapları nın yanı sıra "Ozanlar ve Yazarlar" adında bir de sözlük çalışması bulunuyor.

MEHMET SEYDA

ROMANCI GÜNLÜĞÜ

Necati Güngör'ün öyküleri

Necati Güngör'ü öyküleriyle birlikte —epey gecikerek— yeni tanıdım. Sevinç duydum bu tanışmadan. Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığında, TYS'nin Yönetim Kurulu üyeliği seçimleri sözkonusu edilirken, kimi üyeler için "tutkusu yeteneğinden ağır basan" —ya da buna benzer— gibi bir deyim geçer. Necati Güngör'de tersine, yetenek gösteriş tutkusundan ağır basıyor. Gürültü patırtı etmeden, sessiz ama verimli bir çalışma içinde o. Şu yazarın, bu yazarın etkisini göremedim öykülerinde. Kimlerden etkilenmişse bir vakitler, onları çoktan özümlemiş, kendi kişiliğini çoktan kurmuş kotarmış. Öte yandan, her yazara, her yapıta açık ve hoşgörülü. Dikkat edilirse, kıskançlıklardan, gereksiz küçümsemelerden arınmış böylesi bir tutum, ancak kendine, yapıtlarına güven duyan sanatçılarda görülür. Ötekiyle berikiyle didişmez bu tür sanatçı; işine, çalışmasına bakar. Kendisine haksız bir eleştiri yöneltilmişse, ona yapıtla karşılık verir.

1973'te yayınlanan "Yolun Başı"nda, sıpsıcak, sevgi dolu, dert ve çile dolu öyküler sıralanmıştı. Her yazara hemen ısınamazsınız, "Dur hele acele etme!" uyanıklılığında, bir yer gelir, düş kırıklığına uğrarım korkusuyla ilerlersiniz. Daha sonraki öykü öncekini aratmıyorsa, artık kimse değmesin keyfinize!

Necati Güngör "Yolun Başı"nda "Kirişhane"yi anlatmaktaydı. Baktım, Türk Dil Kurumu 1979 öykü ödülünü kazanan "Sevgi Ekmektir"in ilk öyküsünde de (Giden Gün Ömürden) gene "Kirişhane"yi anlatıyor. Bir rastlantı mı bu? Ama anlatımda "ben"in yerini "o" almıştı. Bir Deli Davut'tu anlatılan. Rauf Mutluay'ın bu öyküyü kitabın zayıf öyküsü saymasına şaştım (Varlık Yıllığı, 1979). Ermeni olacak bir deli bozuk insanın davranışlarını hiç abartmadan, dokunaklı, içe işleyici biçimde vermişti Necati Güngör. Şu yeryüzünde nice yalnız oluşunun bilincinde olmayan birisiydi Deli Davut. En az onun gibi çöpçü Hamdi, Bekçi Hasan ve yaşlı-geçkin yosma da canlıydılar. Kendi açmazlarından ayrıca Deli Davut'un açmazlarını da vurguluyorlardı.

Kitabın ikinci öyküsü olan "Çürümüş Yaprak"larsa, —"Yolun Başı"nda sıralanan öykülerin tersine—, gereksizce yayılmış, ayrıntıya boğulmuş bir öykü izlenimi uyandırdı bende. Belki bir çocuğa çarşı esnafını tanıtıp anlatmak için yeterliydi, başlangıcta bir çocuk öyküsü olarak tasarlanmış da olabilirdi, (nitekim sonradan Necati Güngör doğruladı bu yargımı), ama "büyüklere" pek bir şey vermiyordu. Bir öykünün kuralları, boyutları aşağı yukarı belli artık; usta Çehov yıllar önce söylemiş; sonunda patlamayacaksa, duvara asılı tüfeği anlatmanın gereği yok.

Kitaba adını veren "Sevgi Ekmektir"e gelince, öyle sanıyorum ki, dilenen kör nine ile torununu kimse kolay kolay unutamayacaktır. Evinden kaçıp gitmiş bir ananın geri dönüşü, çocuğuna yeniden sahip çıkmak istemesi, onu alıp götürmeye kalkışması, o sırada komşularla kör ninenin davranışları ve çocuğun "Kurumuş bir kabak gibi bomboştu içim, anama karşı" diyebilmesi, yazarın insan ruhunun gel-gitli dalgalanımlarını çok iyi gözlemlediğini ortaya koyuyor. Sabah alacasında kitap bittiğinde gözlerim ıslaktı, bir hoş olmuştum. Romancılarımızın kimisi yalınkat ve birbirine pamuk ipliği ile bağlı öykülerden romanlar oluştururken, bir öykü de roman boyutlarına rastlamak ilginçti benim için. En baştaki ve en sondaki iki öyküsüyle, özellikle bu iki öyküsüyle, hiç değilse birkaç günlüğüne öyküye doyurdu beni Necati Güngör.

Artık nerede adına rastlasam okumadan edemeyeceğim için, Necati Güngör'le İnci Aral konuşmasını (Sesimiz dergisi, Aralık/1979) kitaplarını bitirdikten sonra okumuş durumdayım. Aral'ın, "Konuların nereden kaynaklanıyor, yazacağın şeyi nasıl seçiyorsun?" sorusuna verdiği yanıta bakalım:

"—Bir olayın çarpıcı yanlarını bilerek, isteyerek ön plana çıkarmak bir yazar için ona sığınma, onu kötüye kullanma olabilir. Örneğin bir ölüm olayı, kan, işkence... Kendiliğinden çarpıcı olan olgular bunlar. Okuru etkilemek uğruna, bunların çarpıcılığına sığınmak doğru olur mu? Ama yaşanılan gerçekler olarak bunlar da yer alabilir hikayemizde. Yazarın kişi olarak bilinçdışı evreninde bir sayrılık yoksa, bunlara sığınmaktan özel bir zevk duymuyorsa, bu tür bir çarpıcılığa gerek duymaz bence. Bir sevgi sözüyle, bir çocuğun güzelliğiyle, güneşin batışıyla, bir güvercinin kanadındaki ışıltıyla, insanın ekmeğini alınteriyle kazanma tutkusuyla etkilemek, sarsmak isterim ben okurumu. Çarpıcılığı güzellikte aramak isterim. Kullandığım dilin tadıyla esrik etmek... Yazacağım konuları işte bunlara göre seçiyorum." (13 Şubat 1980)

günün sanat olayları

ŞENLİK

● SİLİFKE, 7: Uluslararası Müzik ve Folklor Festivali, bugünkü programlarla sona eriyor.

● ANKARA ODTÜ, Uluslararası 2. Sanat ve Kültür Şenliğinde bugün 15.30'da Mimarlık anfisinde klasik müzik konseri, 20.00'de Pastahane'de slayt, film ve halk türkülerinin sunulacağı "Türkiye'yi Tanıtma Gecesi" izlenebilir.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.10

Forsyte Efsanesi

Sürekli filmin 8. bölümü geliyor ekrana. Philip Dosiniy'in ölümü ailede karışıklıklara sebep olur. Colyon torunu Cuun'un olayı öğrenmesini istemez. Bu arada, Soamos karısının tekrar eve dönmesini ister, ancak Ayrini kocasıyla kalmak istemez.

Forsyte Efsanesinde bu akşam Soamos ile Ayrini'nin tartışmaları sürecek.

OKUL TÜRKÜSÜ

Cenan Akın

18.50

Güle oynaya Haftanın şarkısı «Okul Türküsü»

Programın Haftanın Şarkısı bölümünde, Televizyon Çocuk Korosu Okul Türküsü adlı şarkıyı seslendirecek.

Tekerleme bölümünde Üşüdüm tekerlemesi var. Şiiri sevmek köşesinde Sabahattin Kudret Aksal'ın Doğa Dedi ki şiirinden sonra, program Haftanın Şarkısının tekrarı ile sona eriyor.

20.55

Tarihte Bu Hafta

Yapım ve yönetimini Muammer Göz'ün gerçekleştirdiği programda 20-26 Mayıs tarihleri arasında olan olaylar anlatılıyor. Sultan 2. Osman'ın öldürülmesi, Çırağan baskını, Ahmet Cevdet Paşa'nın ölümü konusunda bilgi verilerek, Padişah 2. Osman ile Cevdet Paşa'nın kişiliği üzerinde durulacak.

21.55

Özdemir Erdoğan 6 şarkısıyla ekranda

Türk Hafif Müziği programında bugün Özdemir Erdoğan'ı dinleyeceğiz. Sanatçının söyleyeceği şarkılar şunlar: Selam sana dünya, Gözlerim bir yerden aşina sana, Sevdim seni, Canım seninle olmak istiyor, Sevgi öyle büyük ki, Korkacak bir şey yok.

MEHMET SEYDA/Roman

ÜŞÜTÜKLER 56

Arabalı polislikle yaya kalmış polisliği birbirine karıştırıyor

Leydi Gönülalma, *"Yaşadık! Polis ve komando adaylarının bilgi yurdu.."* diyerek el çırparken, Hırtoğlan sözü onun ağzından kapıp, *"Analar beni bugün için doğurdu.."* diye kükredi. İster havyar kessin, ister sinek avlasın, her şeyden önce mesleğinin ehli, ustası adamdı. Örtülü ödenekten o güne dek on para almamış, onun gibisine iş verilirse, o iş hiç bir zaman yarım kalmamıştı.

İşte şimdi bunu ispatlamak üzere kolları sıvamış, kapıdan fırlamış, adı gerekmez bir hangar kiralamış ve öğrencilerini bu hangarda toplamıştı. Cümlesini içeri tıkmış, sayım suyum yeni bitmişken, alkışlar arasında kürsüye çıkmıştı. Dinleyicilerini bir süre sert ve mert bakışlarla dikizledikten sonra:

—Şimdilik Şef, ilerde Başbakanım. Ben konuşurken sola yan gözle bakanın ve hızlı soluk alanın alnını karışlarım.. diyerek söze başlamıştı. Aslan yürekli, bozkurt bakışlı arkadaşlarım! Dersimizin konusu kabataslak şudur: Bir cinayetin ortaya çıkması, katilin enselenmesi için acaba kaç sorunun yanıtlanması gerekir?

İyi düşünürsek, yanıtlanacak soru sayısı yedidir. Bu sorular Roma hukukundan yüzyıllarca önce Orta Asyalı bilginlerce ortaya atılmış ve bulunmuştur. Şimdi biz, böyle berbat bir cinayet olayında sonuca ulaşmak için neleri gözlemlemeli ve beklemeliyiz?

Ders konusu oldukça çetindi. Dolayısıyla, öğrencilerin kimi alındı, kimi gücendi, kimi *"oldu mu ya?"* anlamında kaş göz oynatırken, kimisi de *"ya bana sorulursa?"* korkusuyla sıraların altına sindi. Derken, sağ taraftan, özellikle arka sıralardan mırıltılar yükseldi:

—Şef! Otobüsten atlayıp otomobille kaçan bir suçluyu izleyebilmek için, her şeyden önce, bizlere yolluk verilmesini gözleyip beklemeliyiz.

—Yolluk ha? Oh beyim, nerede o bolluk?

—Yolluk verilmiyor. Resmi olsak bir şey değil, ama siviliz. Herkesin içinde biletçiye *"paso"* diyoruz, ya da göz kırpıyoruz. Biletçi hınzırlaşırsa, *"Görelim!"* diyor. Demese de, kökü dışarda ajanlar kimliğimizi öğrenmiş, yani durum aleyhimize dönmüş oluyor.

—Sayın Şef! Bendenize kalırsa, arkadaş yanılıyor. Çünkü temel sorun paso ile bitmiyor. Halkın ve öğrencilerin arasına sokulan bir polis, halktan ve öğrencilerden her zaman yakın destek görmelidir.

—Nasıl?

—Özel arabası olan yurttaş, görevimizin önemini düşünerek arabasını bize vermelidir!

—Güzel fikir.

—Şef, bence bu arkadaş da yanılıyor.

—Neden?

—Arabalı polislikle yaya kalmış polisliği birbirine karıştırıyor. Eskiden atlı polis diye bir sınıf vardı, babam bu sınıftandı. Şimdi, ciplisi, panzerlisi, tanklısı çıkalı beri, papuçları dama atıldı. Eskiden, gürültü patırdı eden kalabalığa atların sürülmesi, kalabalığın dağılması için atların birkaç kişiyi çiğnemesi, tekmelemesi yeterdi. Şimdi, bakıyorum, ne tank ne top yetiyor. Biz mi azaldık, halk mı çoğaldı anlayamadım gitti. Ama bunlar apayrı sorunlar. Siz, bizlere açık seçik bir soru sordunuz. *"..berbat bir cinayet olayında sonuca ulaşmak için neleri gözlemlemeli ve beklemeliyiz?"* dediniz. Bence, biz, Ortaasyalı bilginlerce ortaya atılmış olan bu soruların sizden tam karşılığını beklemeliyiz.

Öğrenciler:

—Evet, çok doğru.. dediler.

Sorumlu Pehlivan:

—Hayır! dedi.

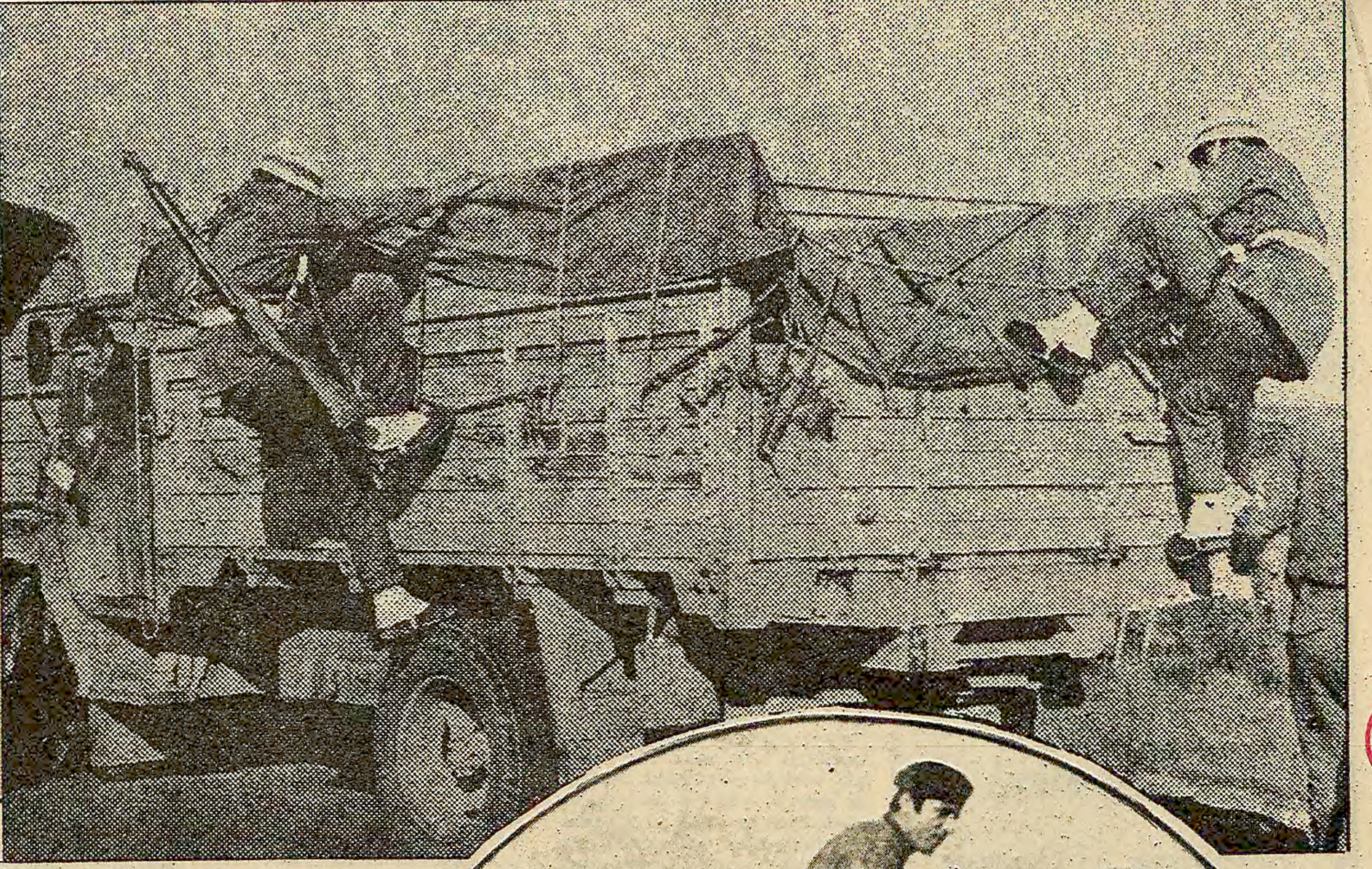
—Bize kalırsa doğru .. dediler.

—Size bir şey kalmaz ve yanlış.. diye yineledi Sorumlu Pehlivan. Sizler küçük birer memur adayısınız. Memur adayı bile değil, birer maşasınız. Soruyorum: Maşa neye yarar arkadaşlar? Pis ve yakıcı bir şeyi, elleri kirletmeden, yakmadan tutmaya yarar.

DEVAM EDECEK

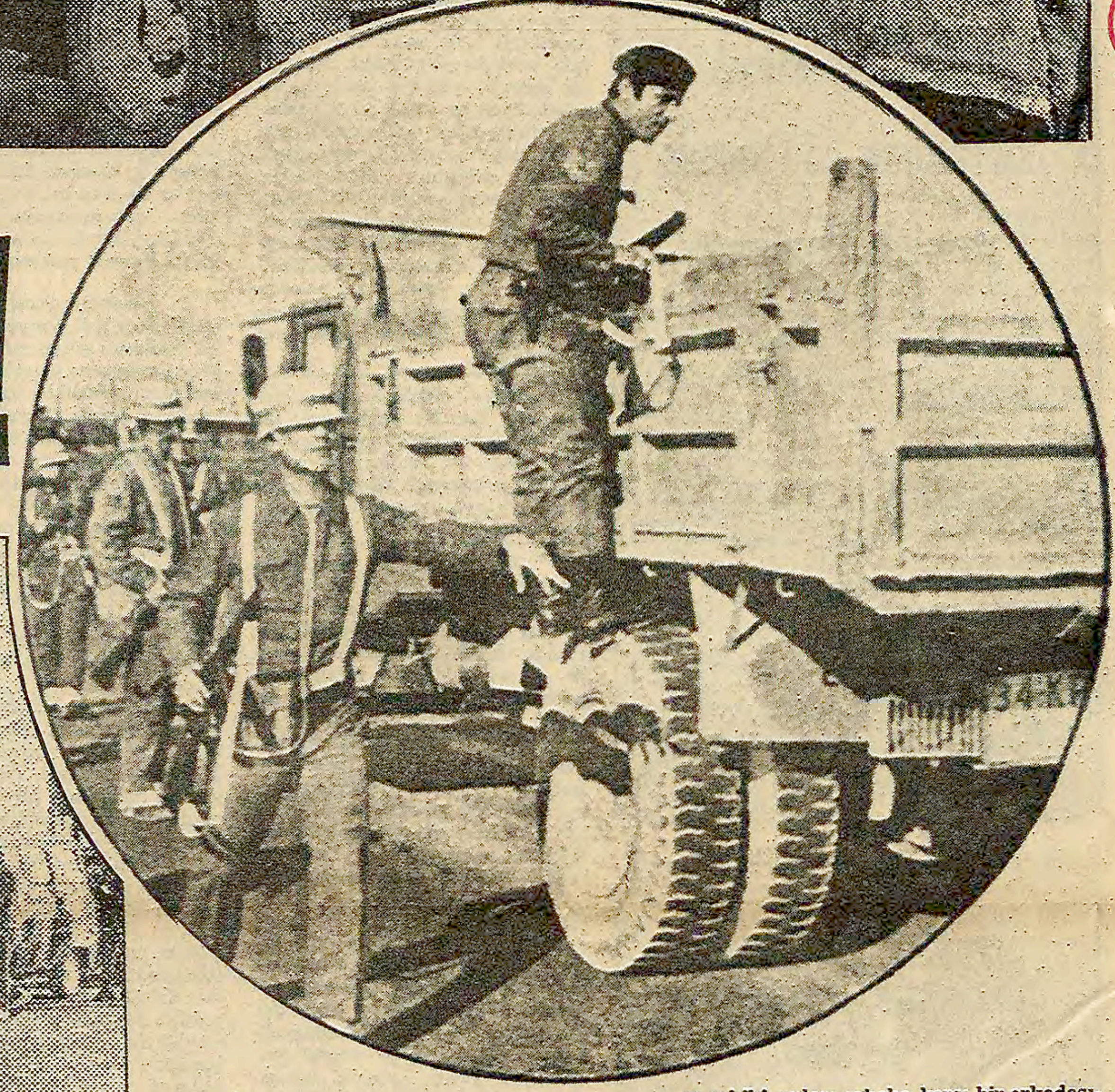
Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

Tünelden kaç kişinin kaçacağı ve bunların kimler olacağı, ancak uzun tartışmalardan sonra tespit edilebildi

Çayanlar cezaevinden kaçtıktan sonra tüm yollar tutulmuş ve aramalar başlamıştı.

■ Dışarı çıkma zamanı 20 dakika ile sınırlıydı. Dışarıdaki saklanma yerlerinin azlığı, onları çıkacakların sayısını belirlemeye zorladı. Bunun üzerine THKP-C'liler ile THKO'lular arasındaki uzun pazarlıklar sonunda 3 THKP-C'den, 2 THKO'dan olmak üzere 5 kişinin kaçması üzerinde karar kılındı

...Ve kaçtılar!

KASIM sonuna doğru kadın koğuşu herkesi sevindiren bir keşif yaptı. Kadın tutuklular cezaevinin 40-50 metre yukarısında bir barakada kalıyorlar, barakadan cezaevi bahçesinin üç duvarı görülebiliyordu. Kaçışa en uygun anı tespit için kaçıştan 15 gün önceden başlayarak kadın tutuklular, günün her saatinde cezaevi çevresini gözetlemeye başladılar. İlk buluşları yağmurlu gecelerde duvar dibindeki nöbetçilerin, yağmur almayan tarafta birikmeleri oldu. Ama hem yağmur yağacak, hem de yağmurun yönü kaçakların lehine olacaktı. Bu şartların biraraya gelmesi çok zordu. Üstelik yağmurdan kaçmayan bir nöbetçiye rastlama ihtimali de az değildi. Ayrıca cezaevi çevresindeki Reolar yine yerinde duruyordu.

Bazı imkanlar doğuyor

AMA kadın koğuşunun ikinci buluşu erkek koğuşunda büyük bir ferahlık yarattı. Reolar ve kule nöbetçileri dışındaki nöbetçiler, yani cezaevinin çevresinde dolaşarak nöbet tutan erler, nöbet yerlerine saat 18.00'de geliyorlardı. Bu bir ay öncesine göre tespit edilmiş nöbet saatiydi. Hava bir ay önce 18.00'den sonra kararıyordu. Oysa kasım sonundan itibaren hava 17.30 sularında kararmağa başlamış, böylece Reoların ve cezaevinin çevre nöbetçilerinin olmadığı 20-30 dakikalık bir zaman boşluğu doğmuştu. Bu arada tünelden çıkıldığı taktirde kaçma şansı çok artacaktı.

Kadın koğuşunun üçüncü buluşu, nöbetçi erlerin türkü dinlemek için nöbet yerlerini bırakmaları oldu. Bir gün bulaşık yıkarken türkü söyleyen bir kadın tutukluya, baraka çevresinde nöbet tutan er, "Bir türkü daha söyle bacım" demişti. O gün buna çok kızmışlardı. Sonradan bunun kaçışa önemli bir yardımı olacağını düşündüler. Özellikle kadın tutukluların kaldığı barakanın arkasında nöbet tutan er, kaçacak olanların yoluna çok yakındı.

Kaçış riskini azaltan bir başka imkan da, THKP-C ile ilişkisi olan bir subayın, kaçıştan kısa bir süre önce cezaevine atanması oldu. Bu subay THKP-C'lilere üzerinde en tehlikesiz ve en kısa çıkış yolu işaretlenmiş tugay planını vermişti. Ayrıca bu subay aracılığıyla görüş günleri dışında da dışarı ile haberleşmek mümkün oluyordu.

Bu yeni buluş ve imkanlarla kaçışta tehlike oldukça azalmıştı. Zaman boşluğu bulunmadan önce tünel bir tek şartla kullanılabilirdi: İntihar için. Zaten kaçacak olanların psikolojisi de buydu. Karamsarlığı, intihar psikolojisini dağıtan bu imkanlar "can simidi" oldu.

Kaçış günü belirleniyor

1 THKP-C davası savunma safhasındaydı. 26 Kasım 1971 Cuma günü mahkeme heyeti, ortak savunmanın son bölümünün okunması için duruşmayı 30 Kasım Salı gününe ertelemişti. Savunma biter bitmez Çayan'ın yeniden Selimiye'ye götürüleceğini düşünen THKP-C'liler ellerini çabuk tutmaya karar verdiler. Salı gününden önce kaçış mutlaka gerçekleştirilecekti.

Cezaevinde görevli subay aracılığıyla O. savaşçı'ya kaçışın 27 Kasım Cumartesi günü saat 17.30 - 18.00 arasında gerçekleştirileceği, buna göre tedbir almaları gerektiği bildirildi. O gün olmazsa takip eden iki gün içinde mutlaka deneyeceklerini de eklediler.

Kimler kaçacaktı

TÜNELDEN kaç kişinin kaçacağı ve bunların kimler olacağı ancak uzun tartışmalardan sonra tespit edilebildi. Önceleri çıkabilcek herkes çıksın diyenler çoğunluktaydı. Ama çıkılacak zamanın 20 dakika ile sınırlı olması ve dışarıdaki saklanma yerlerinin azlığı, onları çıkacakların sayısını belirlemeye zorladı. Bunun üzerine THKP-C'lilerle THKO'luların uzun pazarlıkları sonunda 3 THKP-C'den, 2 de THKO'dan olmak üzere 5 kişinin kaçması üzerinde karar kılındı. Ayrıca kaçış 27 Kasım akşamı gerçekleştirilebilirse ve tünelin farkına varılmazsa sonraki iki akşam da 5'er kişilik yeni gruplar çıkabilecekti. İlk denemeyi THKP-C'den Mahir, Ulaş, Ziya THKO'dan da Cihan ve Ömer yapacaklardı.

■ İlkin kaçmayacak birisi tünele girdi. Tünelin çıkışının bir kaç darbeyle açılacak kadar kazıldığı sanılıyordu. Ama biraz kazdıktan sonra geri döndü. Çok üzgündü. Bu işin bir kaç saat alabileceğini söyledi. Ona inanmadılar.

Beş kişi 27 Kasım Cumartesi günü saat 16.30 sıralarında bütün hazırlıklarını tamamlayarak tünel kazılan odaya geldiler. İlkin kaçmayacak biri girdi tünele. Tünelin çıkışının birkaç darbeyle açılacak kadar kazıldığı sanılıyordu. Ama biraz kazdıktan sonra geri döndü. Çok üzgündü. Bu işin daha birkaç saat alabileceğini söyledi. Ona inanmadılar. Heyecanla Cihan girdi tünele. Arkasından Mahir, Ömer, Ulaş ve Ziya. Ancak Cihan bütün gayretlerine rağmen saat 17.30'a kadar çıkış deliğini patlatamadı. Geri döndüler Büyük bir moral bozukluğu içine girmişlerdi. Bardakçı bir yatağa çekilerek ağladı. Diğerlerinin ağzını bıçak açmıyordu.

İkinci deneme

İKİNCİ deneme 28 Kasım Pazar akşamı yapıldı. Bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Ancak o akşam da havanın mehtaplı olması işlerini bozdu. Çıkışları kule nöbetçileri tarafından anında farkedilecekti. Yine ertelemek zorunda kaldılar.

Kaçış günü

29 Kasım Pazartesi akşamı ne olursa olsun denemeye karar verdiler. Bu, özellikle Çayan için son şans olabilirdi. Salı günkü duruşmadan sonra Selimiye'de bırakılma ihtimali Çayan'ı çok ürkütüyordu. O gün Çayan çok düşünceliydi. Bir arkadaşına nişan yüzüğünü verdi. "Bir şey olursa eşimi ararsınız" dedi. Arkadaşlarının savunmanın son sözünde bazı değişiklikler yapma gibi taleplerini geri çevirdi. Son saatlerinde şakalaşmanın ötesinde bir şey yapmak istemiyordu.

29 Kasım gününün akşamı tünelin kazıldığı odada son hazırlıklar yapılırken Ömer Ayna maltada yürüyor. Yanındakine "Düzenin hapishanelerinde ölümü beklemektense kaçarken ölmek bize yakışanıdır" diyordu. Sonra o da tünelin kazıldığı küçük odaya geçti.

Kaçışa hazırlanan Çayan ve arkadaşları üzerlerine eşofman giymişler, elbiselerini ise naylon torbaların içine sarmışlardı. Tünelin içi ıslak ve çamurluydu. Üstlerini sonra değiştireceklerdi. Hapishanede imal edilen kartondan ve siyaha boyanmış makineli tüfekler, boğaz sıkmak için hazırlanmış telden aletler elde hazır bekliyordu.

Vedalaşmalar başladı. Tünele girmeden önce bal ve ispirto alındı. Koğuşun bir başka bölümünde bir grup teybi sonuna kadar açıp türkü söylemeye başladı. Kulelerdeki nöbetçilerin dikkatini hapishaneye çevirmeye çalışıyorlardı. Aynı şey kadınlar koğuşunda da yapılıyordu. Bir kadın tutuklu türkü söylüyor, bir başkası birşeyler çalıyordu.

Tünele giriliyor

TÜNELE önce Cihan girdi. Çıkış deliğini patlatıp arkadakilere haber verdi. Kimse konuşmuyordu. Ardından sıra ile Mahir, Ömer, Ulaş ve Ziya girdiler. En son olarak tünele bir kişi daha girdi. Bu kişinin görevi, herkes kaçtıktan sonra, firar anlaşılmasın diye, tünelin çıkışını bir kapak ve toprakla kapatıp, geri dönmekti.

Aynı anlarda hapishane idaresi içeride olup bitenlerden habersiz, mahkemeden dönen 83 sanıklı davada yargılananların cezaevine girmesiyle uğraşıyordu.

Kaçıştan sonra kapak kapatılıyor

KAPAĞI kapatmayı üstlenen kişi, tüneldeki son dakikaları gazetemize şöyle anlatıyor:

"Ben en sonda bulunuyordum ve Ziya'nın arkasından ilerliyordum. Kapağı kapatıp geri dönecektim. Soluk alışları ve kalp atışları dışında çıt çıkmıyordu. Tek tek çıkışları anlıyordum. Çünkü tünelden çıkışlar sırasında içeriye büyük bir uğultu yayılıyordu. Ayrıca her çıkıştan sonra tünele taze hava giriyordu. Tünelde hapishane cereyanına bağlı bir ampulle çalışılırdı. Firar anında bu ampul kullanılmadı. Dışarıya ışık sızabilirdi. Bu yüzden tünelin içi zifiri karanlıktı.

"Tünelde tek Ziya kaldı. O da fırladı. Bir tek ben kalmıştım. Kafamı çıkarıp baktım arkalarından.. Ziya çalılıkların gerisinde kayboldu. Sonra birkaç karaltının ilerlediğini farkettim. Bir an ben de arkalarına takılmayı düşündüm. Ortalıkta kimseler yoktu. Kule nöbetçileri de hapishaneden gelen türkü seslerini dinliyorlardı. Ancak bana verilen görev deliğin ağzını kapatmaktı. Bunu düşündüm ve beraberimde götürdüğüm çöp bidonunun kapağının üstüne toprak koyarak çıkış deliğinin ağzını tıkadım. Altını da bir sopa ile destekledim. Dışarıdan anlaşılması zordu artık. Ancak deliğin yanına iyice yaklaşılınca anlaşılırdı.

"İşim bitince biraz durup silah sesi bekledim. Çünkü ben de kaçarlarken arkadaşların öldürüleceğine inanmıştım. Kaçıp kurtulma ihtimalini çok az görüyorduk. Sonra hiç bir gürültü duymadım. Geri dönüp durumu arkadaşlara anlattım. Sevinmiştik. Ama her an duyabileceğimiz bir silah sesinin sevincimize son vereceğini düşünüyorduk."

O akşam daha uzun süre türküler söylendi, hora tepildi. Bazıları da kaçamadığı için üzülüyordu. Arkadaşları onları avuttu.

Kaçıştan sonraki ilk saatleri Ziya Yılmaz, yakalandıktan sonra verdiği ifadesinde şöyle anlatıyor:

'Hapishanenin hemen arkasındaki tepeye ulaştığımızda çamurlu elbiseleri değiştirdik. Çıkıştan sonra bir süre sürünerek ilerledik. Neticede bize buluşma yeri olarak bildirilen yere geldiğimizde bizden kimseyi bulamadık. Buluşma yerinden lalettayin geçen bir vasıtaya bindik. Süratle bu noktadan ayrılmak gerekiyordu. Önce bindiğimiz vasıta ile Kartal yönünde gittik. Ankara asfaltı üzerindeki Kartal dönüsünde arabadan indik. Burada İstanbul'a giden, bir şehirlerarası otobüse bindik. Bostancı yol ayrımında indik..."

■ Cihan heyecanla girdi tünele. Arkasından Mahir, Ömer, Ulaş ve Ziya. Ancak Cihan bütün gayretlerine rağmen çıkış deliğini patlatamadı. Geri döndüler. Büyük bir moral bozukluğu içinde idiler. Bardakçı bir yatağa çekilerek ağladı.

Kalacak yer aranıyor

ÇAYAN ve arkadaşları o gece yarısına kadar kapı kapı dolaşarak kalacak yer aradılar. Sonunda buldukları ev de sakıncalıydı. Ev sahibini bir örgüt üyesini aramaya gönderdiler. ama örgüt üyesi bulunamadı. Bunun üzerine ev sahibi onları sabaha karşı bir arkadaşının evine götürdü. Sabah da sözkonusu örgüt üyesini aramaya devam etti.

Örgüt üyesi bulunmuştu. Ama hemen örgütle bağ kuramazdı. Bir arkadaşıyla görüşüp, Çayan ve arkadaşlarını saklamasını istedi. Arkadası kabul etti. Bu ev baskına uğrama ihtimali olmayan, güvenilir bir evdi. O akşam, İstanbul'un her köşesinde aranan beş cezaevi firarisi bir taksiyle bu eve gittiler. Ama ev sahibi iki kardeşten biri İstanbul dışındaydı ve dönüşünde Çayan ve arkadaşlarının evinde saklanmasından çekinebilirdi. Mutlaka örgüte ait bir ev bulunması gerekiyordu.

Örgütle bağ kuruldu. Yine de yer sorunu kolay çözüleceğe benzemiyordu. Önerilen yerleri Çayan ve arkadaşları sağlam bulmuyorlardı. Bu arada Küpeli ve Aktolga cezaevinden kaçma olayı nedeniyle bir genel arama yapılabileceği düşüncesiyle, kaldıkları evi terketmiş, bir başka eve geçmişlerdi. Henüz Çayanlarla görüşmemişler, görüşmeye de niyetleri yoktu. Çayan onlara bir mektup yazarak, karşılaştıkları yer sorununu ve diğer sorunları anlattı, yardımlarını istedi. Ama firar olayıyla gelecek baskıların paniği içindeki Küpeli-Aktolga ikilisinin bir şey yapmaya niyetleri yoktu.

Sonunda Hatice Alankuş ve eşi cezaevinden kaçan beş kişiyi Levent'teki evlerinde saklamayı kabul ettiler. Çayan ve arkadaşları Florya'dan Levent'e nakledildiler. Evde Hatice Alankuş'un durumdan habersiz annesi de vardı. Gelenler kendisine tanıştırılınca şaşırdı, ama paniklemedi. Çayan ve arkadaşları bu evde kaldıkları sürece, o da evde kaldı. Evin zeminine beş kişinin gerektiğinde saklanabileceği bir çukur kazıldı. Üzeri dikkatlice kapatıldı. Mahir Çayan, Cihan Alptekin, Ulaş Bardakçı, Ömer Ayna ve Ziya Yılmaz sonunda kabul edildikleri ve güvenlik içinde bir süre kalabilecekleri bir yer bulmuşlardı.

Yarın: THKP-C bölünüyor

Televizyonda bugün

17.00	HABERLER
17.05	AKŞAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU
18.50	GÜLE OYNAYA
19.15	GÜNEŞİN AĞZI
19.40	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
20.50	MİNİK BALE
20.55	TARİHTE BU HAFTA
21.10	FORSYTE EFSANESİ
21.55	TÜRK HAFİF MÜZİĞİ
22.15	SPOR
23.00	HABERLER

(GENİŞ HABER 7. SAYFAMIZDA)